

từ em tiếng hát
lên trời

TIM NGUYỄN

điểm tín dụng

TRẦN LÝ LÊ

đố ai quên
được chữ tình?

GIÓ VIVU

tre'

đàng hoàng & tử tế

TƯỜNG NĂNG TIẾN

thí mạng cùi

DU UYÊN

nga & vũ khí
chống vệ tinh

VŨ HIỂN

Sân bay trên giấy

SƠN H CAO

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập

Nguyễn Xuân Thiệp
Trần Văn Cát

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trê?

Trê cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trê đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRÊ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRÊ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRÊ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRÊ ALABAMA

205.277-6597

TRÊ TENNESSEE

901.300-2399

TRÊ BILOXI-MS

228.205-0337

TRÊ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 11210 Bellaire Blvd. #143
Houston, TX 77072

TRÊ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRÊ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRÊ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRÊ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thị Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-
Trầnnguyễn (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trê, và nội dung không nhất thiết thể hiện
quan điểm của TRÊ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents
reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một
tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trê.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
5	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	
10	THẾ GIỚI THẾ MỀN
13	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
14	
16	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
18	
21	Kiến thức phổ thông
23	Miệng nhà quan
24	Duyên Sài Gòn
27	Thư tín
28	Giao tiếp
29	Trang phụ nữ
30	
34	Truyện ngắn
38	
40	SOMETHING & ANYTHING
43	Mèo vật
44	
48	Thời trang
50	Trang thơ
52	
56	Phiếm
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KA
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ
63	Biếm họa
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	TÀI LIỆU VĂN HỌC
68	
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	
76	SẢN PHẨM MỚI
77	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
78	TRUYỆN NGẮN
82	
84	TRONG HẦM RƯỢU
89	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
92	
93	BẠN CÓ BIẾT
96	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
98	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
102	SỔ TAY THƯỜNG DÂN
107	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Những chiếc vỏ sò...
Triệu Minh	Vài thắc mắc
Vũ Hiến	NGA & vũ khí chống vệ tinh
Mộc Mạc	Diệt cỏ dại...
Trần Lý Lê	Điểm tin dụng
Hạnh Việ	Bớt ăn plastic đi
Tám Vạn	thơ nhạc giao duyên
Tim Nguyễn	Từ em tiếng hát lên trời
Đào Duy Hòa	Tam giác quỷ Bermuda
Phượng Nghi	Một số phát minh mới
Bánh Bèo	
Du Uyên	Thí mạng cù
Trẻ	
Minh Hải	Bố và con trai nhỏ
Tiêu Huyền	Bùng nhùng cỡi phây
Sơn H Cao	Sân bay trên giấy
Nguyễn Thị Thanh Dương	Mê xem youtube
Tạ Phong Tân	Nợ đời
Ian Bùi	Music City
Hoàng Hường	Máy nước nóng - Water Heater
Uyển Ca	Vàng lên giá & nỗi khổ của nhà nông
Diệu Cô Nương	Túi xách mùa Hè
Trần Dạ Từ	
Gió Vivu	Đố ai quên được chữ tình?
Đoàn Xuân Thu	Đất có thổ công?
Du Face	
Trẻ	Tiếng đầu lòng...
Trang Nguyễn	Tản mạn chuyện xe kéo
Trẻ	
Dương Hùng	Ấn Độ đóng cửa trường học vì nắng nóng
Bảo Sơn	Cách ngăn ngừa sạt thận
Nguyễn & Bạn Hữu	'Ông Gió' Như Phong
Trần Mộc Tú	Đọc AI của Thơ Thơ
Thiên Hương	Vách ngoài House siding
Đào Thị Thanh Tuyền	Hành Trình Phù Sa tháng Tư
Bảo Sơn	
Trẻ sáu tám	
Hồ Đắc Vũ	Đùi thịt dê
Tiểu Lục Thân Phong	Khí phát xung quan
Huỳnh Phan Anh	Cánh cửa thứ nhất
Nguyễn Sinh	Còn ai gửi tiền ngân hàng?
Phương Tôn	"Nỗi Đau Không Thể Xóa Nhòa"
Trẻ sáu tám	
Hoàng Vũ	Thực phẩm GMO
B. Tuyền	
Tưởng Năng Tiến	Đàng hoàng & Tử tế
Trẻ cười	

Một câu chuyện giản dị nhưng đầy ý nghĩa nhân sinh.

NS

NHƯ SAO

Một cậu bé 6 tuổi cùng em gái 4 tuổi đi trong khu chợ trời. Bất chợt cậu phát hiện em gái mình bị tụt lại phía sau. Cậu dừng lại và ngoái lại nhìn ...

Em gái cậu đang đứng trước một cửa hàng đồ chơi và chăm chú ngắm nhìn một thứ gì đó rất thích thú. Cậu đi lại chỗ em gái và hỏi:

- Em muốn cái gì đó à?

Cô em gái chỉ vào con búp bê. Cậu bé nắm lấy tay em, và như một người anh có trách nhiệm, cầm con búp bê đưa cho em. Cô bé rất vui ...

Người chủ tiệm trong nhà đã trông thấy tất cả và rất lấy làm vui khi thấy hành động trưởng thành của cậu bé ...

Sau đó, cậu bé đi đến quầy và hỏi người chủ tiệm:

- Thưa bác, con búp bê này giá bao nhiêu tiền ạ?

BẢO HUÂN - MICROSOFT AI

Những chiếc vỏ sò...

Chủ tiệm là một người điềm tĩnh và đã trải qua nhiều thăng trầm trong cuộc sống. Ông hỏi cậu bé với giọng trù mẩn:

- Thế cháu có thể trả cho bác bao nhiêu?

Cậu bé lấy ra tất cả số vỏ sò trong túi mà cậu đã lượm được bên bờ biển và đưa cho chủ tiệm. Ông chủ tiệm nhận lấy và bắt đầu đếm như thể đang đếm tiền. Sau đó, ông nhìn cậu bé.

Cậu bé hỏi một cách lo lắng:

- Ít quá ạ?

Chủ cửa hàng trả lời:

- Không, không đâu... Chỗ này dư rồi. Vì vậy, ta sẽ trả lại phần thừa cho cháu.

Nói xong, ông chỉ giữ lại 4 vỏ sò và đưa chỗ còn lại cho cậu bé.

Cậu bé vui vẻ bỏ những vỏ sò vào túi, chào ông chủ và rời đi với em gái.

Người giúp việc trong cửa hàng rất ngạc nhiên khi chứng kiến tất cả câu chuyện. Anh hỏi ông chủ:

- Thưa ông! Sao ông có thể bán một con búp bê đắt tiền như vậy với giá chỉ 4 vỏ sò?

Người chủ tiệm nói với

một nụ cười:

- Đối với chúng ta, đây chỉ là những vỏ sò. Nhưng đối với cậu bé, nó rất quý giá. Và ở tuổi này, cậu bé không hiểu tiền là gì, nhưng khi lớn lên, cậu sẽ biết. Và khi nhớ lại mình đã mua một con búp bê bằng vỏ sò chứ không phải là tiền, cậu bé sẽ nhớ đến tôi và nghĩ thế giới này vẫn còn nhiều người tốt. Điều đó sẽ giúp cậu bé nuôi dưỡng một thái độ tích cực và có động lực để trở thành người tốt.

NS

(THEO: ELITER READERS. TÀM SAIGON)

Vài thắc mắc

Nếu dùng statin, có cần quan tâm về thực phẩm cao cholesterol không?

Chú tâm là điều khôn ngoan. Những người sử dụng thuốc statin để giảm cholesterol, nếu tuân theo lối ăn uống ít cholesterol, ít chất béo bão hòa (low-saturated-fat), ngũ cốc nguyên hạt, chất béo tốt và protein nạc (lean protein), sẽ được bảo vệ tốt hơn so với người chỉ dùng thuốc giảm cholesterol thôi. Điều tương tự cũng xảy ra với những người có cơ thể hấp thụ nhiều cholesterol từ ruột non hoặc chuyển hóa nhiều chất béo bão hòa thành cholesterol LDL (“có hại”). Ngay cả khi bạn không thuộc một trong những trường hợp đó, việc ăn uống hợp lý có thể giúp bạn không cần phải tăng liều statin trong tương lai.

Làm sao cắt móng chân dễ dàng?

Nếu móng chân của bạn dày và cứng, hãy thường xuyên nhẹ nhàng giữa chúng. Trước khi cắt, hãy ngâm chân trong nước ấm hay tắm ngâm mình trong bồn hoặc tắm vòi sen. Bạn cũng có thể sử dụng kem làm mềm móng (nail-softening cream) bán ở tiệm thuốc. Cắt móng chân thẳng chiều ngang để tránh móng mọc ngược. Nếu bạn không thể tự cắt, văn phòng bác sĩ hoặc bác sĩ chuyên khoa chân (podiatrist) có thể làm điều đó cho bạn. Bạn cũng có thể nghĩ đến tiệm nails đáng tin cậy để làm móng chân (pedicure).

Làm gì khi bị loét miệng và môi?

Bạn có thể thúc đẩy tiến trình chữa lành và giảm đau bằng cách súc miệng bằng nước muối hoặc chườm đá lên vùng đó. Các sản phẩm nha khoa bôi ngoài da không cần toa và thuốc giảm đau như acetaminophen (Tylenol và generic) cũng có thể hữu ích. Nếu vết loét (canker sores) phải mất từ 10 ngày trở lên mới khỏi, hoặc bạn bị đau dữ dội hay có nhiều vết loét, bác sĩ (hoặc nha sĩ) có thể kê toa thuốc mỡ gây tê (numbing ointment) hoặc steroid bôi tại chỗ (topical steroid). Họ có thể kiểm tra xem bạn có thiếu vitamin B12, folate hoặc kẽm hay không, những chất này có thể làm tăng nguy cơ lở loét tái phát. Giảm bớt căng thẳng và ngủ đủ giấc cũng có thể giúp ngăn ngừa vết loét xảy ra.

Nga

Vũ khí chống vệ
tinh của Nga -
FUTUROPROSSIMO.IT

& vũ khí chống vệ tinh

Một bản phúc trình về tình báo của Hoa Kỳ mới đây tiết lộ cho biết Nga đã phóng lên không gian một vệ tinh vào tháng 2 năm 2022, được thiết kế để thử nghiệm các bộ phận của một loại vũ khí chống vệ tinh có khả năng mang theo thiết bị hạt nhân.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Chiếc vệ tinh phóng đi không có mang theo vũ khí nguyên tử. Nhưng các giới chức Hoa Kỳ nói rằng vệ tinh này có liên quan tới một chương trình hạt nhân chống vệ tinh đang được thử nghiệm của Nga, và đang ngày càng trở thành mối lo ngại lớn đối với Tổng Thống Biden, quốc hội Hoa Kỳ và các chuyên gia bên ngoài chính phủ trong những tháng gần đây. Loại vũ khí này nếu được đưa vào sử dụng trong tương lai sẽ giúp Moscow có khả năng phá hủy hàng trăm vệ tinh đang hoạt động ở quỹ đạo thấp của trái đất bằng một vụ nổ nguyên tử.

Chiếc vệ tinh đang gây sự chú ý nói trên, có tên gọi là Cosmos-2553, được phóng đi vào ngày 5 tháng 2 năm 2022, và vẫn đang di chuyển quanh trái đất ở một quỹ đạo không bình thường (với độ cao 1,240 dặm cách mặt đất, thay vì 1,200 dặm của quỹ đạo thấp). Kể từ khi được phóng đi, vệ tinh bí mật hoạt động như một phần của chương trình nghiên cứu và phát triển các bộ phận phi hạt nhân của một hệ thống vũ

khí mới của Nga.

Nga nói rằng vệ tinh này chỉ nhằm mục đích nghiên cứu khoa học, lời tuyên bố đã bị các giới chức Hoa Kỳ bác bỏ cho rằng không chính đáng. Mặc dù Hoa Kỳ từ lâu biết Nga rất muốn có trong tay một loại vũ khí hạt nhân có khả năng chống vệ tinh, nhưng chỉ trong thời gian gần đây Hoa Kỳ mới có thể xác định rõ hơn về sự tiến bộ của chương trình thử nghiệm này.

Tham vọng của Nga

Loại vũ khí này nếu nghiên cứu thành công và được phóng lên quỹ đạo thấp có thể phá hủy hết các vệ tinh đang hoạt động ở phần không gian mà lâu nay do chính phủ và các công ty tư nhân của Hoa Kỳ hầu như làm chủ, trong đó bao gồm cả hệ thống vệ tinh internet Starlink của công ty SpaceX, hiện đang đóng một vai trò quan trọng trong việc giúp quân đội Ukraine chống lại cuộc xâm lăng của Nga.

Thông tin chi tiết về vệ tinh nghiên cứu nói trên, trước đây chưa từng được ghi trong báo cáo, khiến gây ra không ít xôn xao trong các cuộc thảo luận ở Washington về tham vọng không gian hạt nhân của Nga. Câu chuyện được bắt đầu vào tháng 2 khi Dân biểu Mike Turner (Cộng hòa,

Ohio), chủ tịch Ủy ban Tình báo Hạ viện, phát biểu một cách úp mở về một “mối đe dọa an ninh quốc gia nghiêm trọng” chưa được xác định đối với Hoa Kỳ và yêu cầu Tổng thống Biden giải mật thông tin liên quan đến việc này.

Toà Bạch Ốc sau đó đã công khai lên tiếng nói rằng Nga đang nghiên cứu một loại vũ khí “đáng lo ngại” có khả năng chống vệ tinh. Các giới chức Toà Bạch Ốc mô tả vấn đề này là mối quan tâm nghiêm trọng,

mặc dù nó không gây ra mối đe dọa thực sự đối với sự an toàn của người dân Mỹ, vì loại vũ khí này chưa được đưa lên không gian và không nhằm mục đích tấn công các mục tiêu trên trái đất.

Một nhân vật am hiểu về vấn đề mô tả chiếc vệ tinh được phóng đi là mô hình sơ khởi cho loại vũ khí tương lai đó, tuy nhiên một số người khác thì nói rằng chương trình của Nga chưa tiến triển tới mức đó.

Hoa Kỳ và Nhật Bản

đã tìm cách nêu ra vấn đề này cho thế giới biết vào tháng trước bằng cách yêu cầu Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc bỏ phiếu cho một nghị quyết khẳng định Hiệp ước Ngoài Không gian năm 1967, cấm đưa vũ khí hạt nhân vào quỹ đạo. Nga phủ quyết nghị quyết này, cho rằng nghị quyết chưa đi xa đủ vì đã không cấm tất cả các loại vũ khí trong không gian.

Hoa Kỳ còn tìm cách để thảo luận trực tiếp với các giới chức Nga về mối quan ngại của họ về chương trình vũ khí chống vệ tinh nhưng đã bị phía Nga từ chối.

Vệ tinh Cosmos-2553

Chiếc vệ tinh Cosmos-2553 được một hoả tiễn phóng lên quỹ đạo 19 ngày trước khi ông Putin ra lệnh cho quân đội Nga xâm lăng Ukraine vào ngày 24 tháng 2 năm 2022. Theo Bộ Quốc phòng Nga cho biết thì vệ tinh này “được trang bị các thiết bị và hệ thống mới được chế tạo để thử nghiệm chúng trong điều kiện tiếp xúc với bức xạ và các vật thể có tích điện cao.”

Tầng quỹ đạo nơi Cosmos-2553 đang hoạt động - DOD/WSJ

Tuy nhiên, Phụ tá Ngoại trưởng Hoa Kỳ Mallory Stewart đã phản bác lại lời giải thích này của Nga và nói rằng quỹ đạo mà chiếc vệ tinh này hoạt động là nằm trong khu vực không có bất kỳ vệ tinh nào khác sử dụng, và nội việc này thôi đã đủ nói lên có điều gì đó bất thường. Hơn nữa, trên quỹ đạo đó môi trường bức xạ không đủ cao để cho phép thử nghiệm cấp tốc các thiết bị điện tử.

Theo các chuyên viên theo dõi hoạt động của vệ tinh, chiếc vệ tinh Cosmos-2553 hiện vẫn còn bay trong quỹ đạo.

Mối đe dọa thực sự

Các giới chức tình báo Hoa Kỳ trong nhiều thập niên qua đã bày tỏ sự lo ngại về khả năng

không gian của Nga và Trung Quốc và từ lâu đã coi vệ tinh là mục tiêu dễ bị đánh phá trong trường hợp xảy ra xung đột lớn với một trong hai đối thủ nói trên. Những lo ngại đó càng trở nên cấp thiết hơn trong những năm gần đây khi các vệ tinh ngày càng trở nên gắn kết hơn với khả năng quân sự và hệ thống thông tin liên lạc toàn cầu.

Bộ Quốc phòng Hoa Kỳ cũng ngày càng cần đến sự trợ giúp của các vệ tinh thương mại, vốn thường được thiết kế không đủ cứng cáp để có thể chịu được bức xạ mạnh từ một vụ nổ nguyên tử, không giống như vệ tinh quân sự và tình báo.

Một thiết bị hạt nhân

chống vệ tinh của Nga có thể được sử dụng để đe dọa các vệ tinh khác đang hoạt động ở quỹ đạo thấp của trái đất, nơi mà các công ty tư và các cơ quan chính phủ Hoa Kỳ đang vận hành nhiều vệ tinh hơn bất kỳ quốc gia nào khác. Theo công ty dữ liệu không gian LeoLabs, tính đến cuối tháng 4, đã có gần 6,700 vệ tinh của Mỹ hoạt động trong phần không gian này. Trung Quốc có 780 vệ tinh ở đó, trong khi Nga có 149.

Phần lớn các vệ tinh của Hoa Kỳ là thuộc mạng lưới vệ tinh internet Starlink của công ty SpaceX, trong khi các công ty khác có các thiết bị có nhiệm vụ thu thập dữ liệu về các hoạt động trên mặt đất. Cơ quan Phát triển Không gian,

là một phần của Lực lượng Không gian Hoa Kỳ (Space Force), hiện đang xây dựng một mạng lưới vệ tinh mới để cung cấp khả năng theo dõi hỏa tiễn và các dịch vụ quân sự khác trên quỹ đạo thấp của trái đất, thường được định nghĩa là ở độ cao không quá 1,200 dặm.

Đối với các giới chức bộ quốc phòng chuyên về không gian, việc bố trí các vệ tinh ở gần trái đất sẽ giúp sự hoạt động vững vàng hơn vì nếu trong trường hợp bị kẻ địch bắn hạ bất kỳ vệ tinh nào, thì mạng lưới vệ tinh tổng thể vẫn sẽ tiếp tục hoạt động và cung cấp tin tức tình báo và các thông tin cập nhật khác cho quân đội. Với một thiết bị hạt nhân chống vệ tinh của Nga có thể làm thay đổi phương trình đó.

Hơn nữa, nó còn là mối đe dọa chung cho tất cả các vệ tinh do các quốc gia và các công ty trên toàn cầu vận hành, cũng như đối với các dịch vụ quan trọng liên quan đến thông tin liên lạc, khoa học, khí tượng, nông nghiệp, thương mại mà tất cả chúng ta sống trong thời hiện đại đều cần đến trong các sinh hoạt hàng ngày.

VH

Hoả tiễn Soyuz dùng để phóng vệ tinh Cosmos-2553 hồi tháng 2 - NASASPACEFLIGHT.COM

BẢO HUÂN

Diệt cỏ dại...

MỘC MẠC

Một thiền sư tuổi đã cao, vào phút lâm chung, các đệ tử của ông đang ngồi xung quanh và chờ đợi sư phụ truyền đạt lại cho họ những kiến thức uyên thâm về cuộc đời. Vị thiền sư yên lặng và nhắm mắt một lúc lâu rồi cất tiếng hỏi các đệ tử: Các con có biết cách nào diệt trừ được cỏ dại không?

Ai nấy đều ngơ ngàng, không ngờ sư phụ của mình lại chỉ hỏi một câu đơn giản như vậy.

Một đệ tử nói: Có thể dùng xẻng xúc hết cỏ dại thưa thầy!

Vị thiền sư khẽ gật đầu cười nhẹ, đưa tay mời một đệ tử khác. Người này nói: Có thể dùng lửa để đốt cỏ thưa thầy!

Thiền sư vẫn mỉm cười. Người đệ tử thứ ba quả quyết: Thưa thầy, có thể rắc vôi lên cỏ, sẽ diệt sạch cỏ dại!

Vị đệ tử thứ tư tiếp lời: Phương pháp của họ chưa đúng, theo con phải cắt bỏ gốc rễ, đào sạch rễ thì cỏ mới biến mất hoàn toàn được thưa thầy!

Sau khi các đệ tử nói xong, vị thiền sư nói: Các con nói đều hay. Từ ngày mai, các con sẽ chia nhau những mảnh vườn cỏ dại riêng và loại trừ cỏ dại theo cách riêng của mỗi người. Chúng ta sẽ kiểm tra lại các khu vườn vào giờ này năm sau.

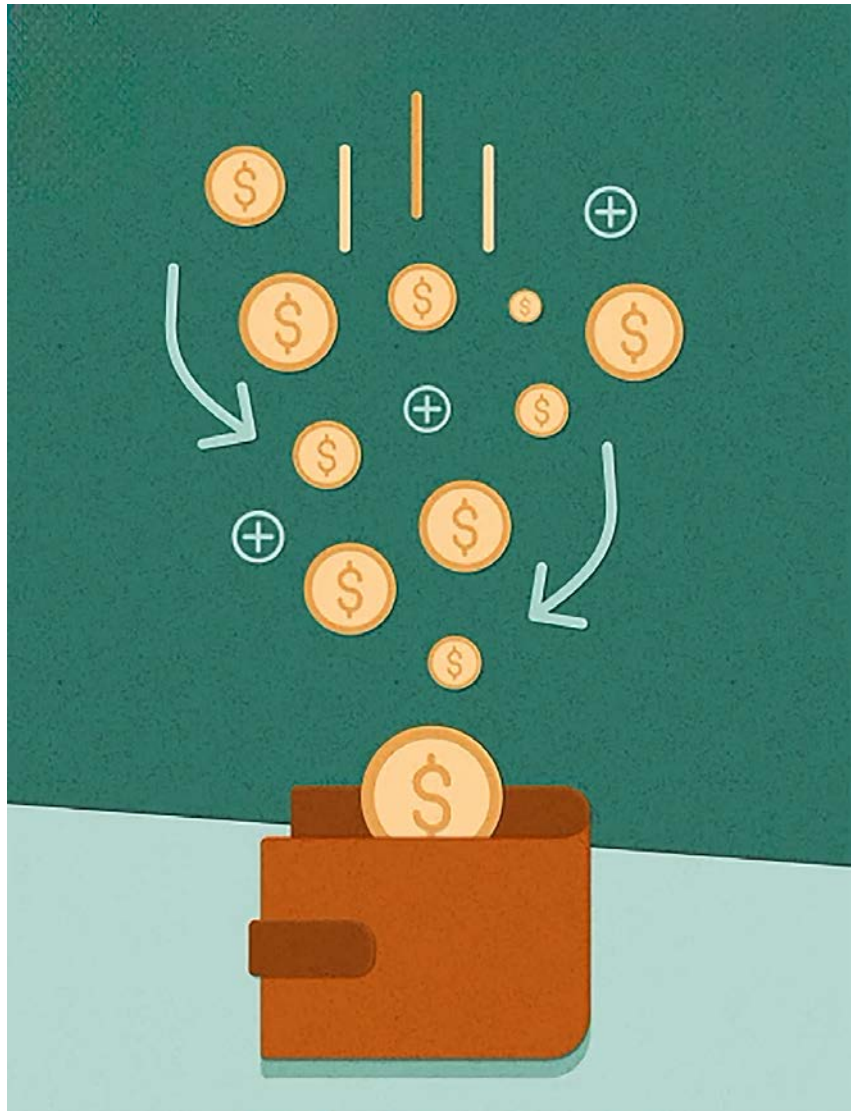
Đúng một năm sau, khi ra sức diệt cỏ, các đệ tử đã cùng nhau ngồi nhìn lại những mảnh vườn. Rõ ràng họ đã tìm mọi cách để diệt trừ cỏ dại, nhưng không hiểu sao cỏ dại đều vẫn mọc lại như cũ. Họ tò mò không biết sư phụ mình đã thực hiện theo cách nào, bèn đến thăm khu vườn của vị thiền sư quá cố. Kỳ lạ thay, khu vườn um tùm dày đặc cỏ dại ban đầu đã không còn nữa, thay vào đó là toàn những hoa màu rực rỡ. Các đệ tử chột ngốt ra: “Hóa ra trồng hoa màu là cách tốt nhất để loại bỏ cỏ dại”.

Họ ngồi xuống trên mặt đất rợp bóng cây, rơi những giọt nước mắt biết ơn. Đây là bài học cuối cùng mà sư phụ đã truyền lại cho họ: Khi ta gieo trồng những hạt giống tốt và nuôi dưỡng chu đáo thì cỏ dại không có nhiều đất để mọc lên nữa và ta sẽ có một vườn đầy hoa thơm, quả ngọt. Việc tu dưỡng nhân tâm cũng như vậy. Trong mỗi người đều có 2 loại chủng tử các "hạt giống" xấu và tốt. Khi ta thường xuyên trau dồi nhiều tư tưởng tích cực, suy nghĩ tốt đẹp, lời nói dễ nghe và những hành động nhân ái thì những tư tưởng xấu xa, lời nói khó nghe, hành động ác sẽ không có cơ hội phát tác... khu vườn tâm hồn sẽ đầy hoa thơm.

Nhìn quanh, hầu như công ty thương mại nào trên đất Huê Kỳ cũng có món “điểm tín dụng” (“reward point”) để mời gọi dụ dỗ khách hàng tiếp tục mua các sản phẩm / dịch vụ của họ, từ công ty tài chánh (cung cấp thẻ tín dụng như Visa, MasterCard ...), công ty bán sỉ/lẻ, đến các hãng hàng không.

Điểm tín dụng

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Điểm tín dụng là gì và lợi ích ra sao?

Các công ty tài chánh, cung cấp thẻ tín dụng như American Express, MasterCard thường dùng 3 loại “phần thưởng” (rewards) để rủ rê khách hàng xài thẻ càng nhiều càng tốt: tiền “lại quả” (cash back), điểm (point) và

dặm hàng không (miles). Phổ thông nhất là điểm tín dụng. Người tiêu thụ được “điểm” mỗi khi mua hàng, tiêu xài một số tiền nhất định hoặc giới thiệu bạn bè. Thông thường là mỗi Mỹ kim, người xài thẻ được 1 điểm (trị giá khoảng 1 xu/cent). Điểm tín dụng này được dùng để mua vé máy bay, hàng hóa, thẻ tặng quà hoặc cả

tiền mặt. Tuy nhiên, mỗi công ty có tiêu chuẩn và điều kiện tưởng thưởng khác nhau. Thí dụ như điểm tín dụng của hãng hàng không, tính bằng dặm mây trời (mileage) chỉ có thể dùng để mua vé máy bay, đôi khi thuê xe hoặc trả tiền khách sạn. Với Costco, một công ty bán lẻ rất lớn, hội viên dùng thẻ tín dụng (qua

Visa) được “lại quả” với tỷ lệ khác nhau, tùy theo món hàng hoặc dịch vụ: Mua xăng sẽ được lại quả khoảng 4%, mua sản phẩm mang thương hiệu của công ty (Kirkland) sẽ được 2% ... Số tiền này được tổng cộng và trả lại hàng năm, bằng tiền mặt. Tạm hiểu là cách sử dụng và trị giá của điểm tín dụng khác biệt khá xa giữa các công ty kể trên, tốt nhất là ta tìm hiểu kỹ lưỡng trước khi làm thẻ.

Ta có thể dùng điểm tín dụng như thế nào ngoài việc lấy tiền mặt (cash back)?

- Dùng điểm tín dụng khi du lịch, mua vé máy bay, trả khách sạn thì các thẻ tín dụng từ các hãng hàng không (qua công ty tài chính) thường có trị giá cao hơn so với các loại điểm tín dụng khác.
- Người tiêu thụ có thể dùng điểm tín dụng để mua thẻ tặng quà (gift

card) của các cửa hàng lớn, tuy nhiên, điểm tín dụng thường bị hạ giá.

- Ta có thể dùng điểm tín dụng để mua hàng hóa trên liên mạng, đủ mọi thứ sản phẩm lớn nhỏ.

Khác với tiền (mặt) “lại quả” có trị giá “độc lập”, điểm tín dụng cũng như dặm hàng không có thể xuống giá. Công ty chủ nhân (của thẻ tín dụng) có thể tăng hoặc giảm trị giá của điểm tín dụng. Công ty hàng không United Airlines có thể đòi 50 ngàn dặm (hoặc 100 ngàn dặm vào mùa lễ lạt) cho một tấm vé khứ hồi nội địa, thay vì ngày xưa, chỉ 25 ngàn dặm cho vé máy bay nội địa và 40 ngàn dặm cho chuyến bay ngoại quốc. Lâu rồi phe ta không nhìn nhôi chỉ đến dặm mây trời nên chẳng rõ bây giờ mấy hãng máy bay tính toán ra sao. Điểm tín dụng cũng thế,

cũng chịu “lạm phát” khi công ty chủ nhân tăng số điểm tín dụng để mua hàng hóa của họ.

Gần đây, Dế Mèn đọc mấy bài báo về du lịch có nghe nhắc đến chuyện trị giá của những dặm mây trời. Cách làm ăn của mấy hãng hàng không đã thay đổi nhiều quá, những dặm mây trời trong trường mục của phe ta hình như sắp bốc hơi!? Trị giá của mấy trăm ngàn dặm kia xuống dốc thê thảm dù các công ty hàng không đang ăn nên làm ra, thu bạc đầy túi qua các chương trình “Khách hàng chung thủy”, họ kiếm được đến 27 tỷ Mỹ kim trong năm ngoái nhờ những khách hàng thủy chung như Dế Mèn đây mà lại chơi xấu!

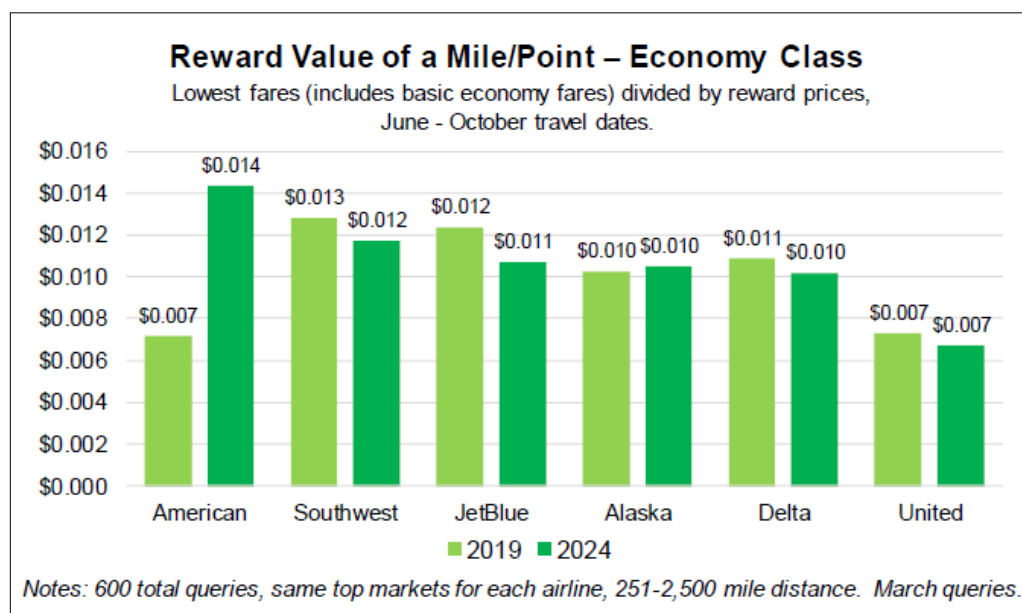
Hãng hàng không chơi “xấu” như thế nào? Họ hề nhau thay đổi các trị giá của những dặm mây

trời, bạn ạ!

Khách hàng được xếp hạng tùy theo mức di chuyển của đôi chân; càng bay nhiều thì xếp hạng càng cao, hạng xoàng xoàng (lâu lâu đi một chuyến), hạng ba, hạng hai rồi đến hạng nhất (bach kim, kim cương ...) đại khái là như thế. Mỗi hạng đi kèm với lợi nhuận theo tỷ lệ. Và công ty hàng không đang “nâng” số dặm mây trời mỗi ngày một cao để khách hàng phải “leo” thực mạng mới “lên” được thứ bậc kế tiếp.

Không như cách quán cà phê rử rẻ khách hàng, mua 10 ly cà phê thì ly thứ 11 miễn phí; ở tiệm bánh mì ta mua 5 ổ thì được thêm một ổ nữa. Rõ ràng. Tiệm bánh mì, quán cà phê xem ra làm ăn tử tế, có sao nói vậy nhưng mấy hãng hàng không thì quá quái lắm. Mày mò một lúc thì Dế Mèn “vỡ” ra được mấy điều về cách làm ăn “mối mề” của các công ty hàng không qua “The Points Guy”. Điểm tín dụng, dặm mây trời phổ thông quá nên bá tánh có người xông ra làm công việc phân tích cách làm ăn này như “The Points Guy”, họ ước đoán trị giá của mỗi hệ thống điểm tín dụng từ các công ty khác nhau.

Delta mới thay đổi hệ thống xếp hạng; để leo thang, khách hàng cần nhiều dặm mây trời hơn;

các lợi nhuận cũ như việc sử dụng miễn phí phòng tiếp tân tại phi trường cũng chỉ dành cho khách hàng ở bậc thang cao hơn. Alaska vừa đưa ra một hệ thống tính toán dặm mây trời mới keng và đòi thêm dặm mây trời khi hành khách muốn bay đến những nơi đắt hàng. Giản dị là hãng hàng không ép khách hàng phải tiêu xài nhiều tiền bạc hơn để lấy “điểm” chưa kể việc American đòi khách hàng phải đặt vé qua hệ thống bán vé của họ mới chịu tính “điểm”, một cách loại bỏ việc bán vé của kẻ cạnh tranh. Hầu như công ty nào cũng ráo riết quảng cáo về các dặm mây trời của họ từ việc “tặng” cho mỗi chuyến đi, cách mua thêm cho đủ một tấm vé khác, cách tặng quà dù trị giá của những dặm mây trời nay mỗi ngày một giảm.

“Lợi nhuận” mà các hãng hàng không chứng ra để mời gọi khách hàng bao gồm nhiều món như dùng phòng tiếp tân tại phi trường (trước đây dùng cho vé hạng nhất hoặc vé doanh nhân), đi qua cửa an ninh riêng (ít phải chờ đợi), chọn ghế ngồi, leo lên máy bay trước các hành khách khác, gửi hành lý miễn phí...

Hầu như công ty nào cũng đổ dành khách hàng làm thẻ “hội viên” để tích lũy điểm, một cách giữ khách (loyalty) và bán cả

điểm tín dụng để khách hàng mau chóng đạt số điểm cần thiết mà ... mua thứ khác!

Đọc mấy bài phân tích kể trên mà chóng mặt. Năm xưa năm xưa, phe ta tha hồ tặng bạn bè, thân nhân những dặm mây trời để họ du lịch. Bây giờ mà muốn làm như thế thì thiên nan vạn nan, khó khăn lắm. Hóa ra các công ty hàng không âm thầm móc túi khách hàng, khoe tặng “điểm” nhưng chẳng mấy giá trị vì khi sử dụng, ta chẳng được bao nhiêu lợi nhuận, kiểu hộp quà thất nơ thiết đẹp nhưng rỗng tuếch!

Như thế này, bạn ạ: Nếu Đế Mèn muốn tặng thân nhân một tấm vé máy bay khứ hồi mua bằng dặm mây trời, phe ta sẽ phải trả một số lệ phí hăm bà lằng từ việc chuyển tên người mua đến người nhận, mỗi dặm mây trời khi tiêu xài đều phải trả lệ phí... Tính ra là ta sẽ phải trả một số tiền tương đương với giá vé khi dùng số dặm mây trời tích lũy bấy lâu nay. Thế thì tại sao không mua quách tấm vé du lịch kia cho tiện việc sổ sách?

Theo bản phân tích của IdeaWorksCompany (<https://ideaworkscompany.com/wp-content/uploads/2024/04/Press-Release-183-Reward-Seat-Availability-2024-1.pdf>) chuyên việc cân đo đong

đếm cách kiếm bạc của kỹ nghệ du lịch, từ khi các công ty hàng không cặp kè với công ty tài chánh bán ra các thẻ tín dụng, lợi nhuận từ tiền bán vé phải chia chác với công ty tài chánh nên hệ thống tính dặm mây trời chẳng còn mấy giá trị. Hãng hàng không rủ rê khách hàng làm thẻ tín dụng với họ và “tặng” cả ngàn dặm mây trời mỗi khi ta dùng thẻ tín dụng ấy để mua vé máy bay và ngay cả khi ta dùng thẻ tín dụng ấy để mua hàng hóa từ Walmart hay siêu thị. Chia chác như thế tất nhiên là hãng hàng không thu bạc về nhiều hơn.

Tóm lại là không chỉ bán vé máy bay, họ bán luôn mọi thứ đi kèm kể cả những dặm mây trời, các dịch vụ liên quan đến du lịch... Mỗi khi ta tiêu xài mà dùng thẻ tín dụng của họ là công ty hàng không nợ lại có thêm ít tiền lẻ và tiền chẵn, bạc triệu rồi bạc tỷ. Tất nhiên là món lợi kia đến từ túi người tiêu thụ. Thu góp nhiều như thế nên công ty nào cũng hè nhau làm ăn theo kiểu mẫu này. Có chuyên viên phân tích tài chánh còn cho rằng hãng hàng không kiếm được nhiều lợi nhuận hơn từ thẻ tín dụng so với việc bán vé máy bay!?

Làm ăn âm thầm như thế có hợp pháp không? Dù thuận mua vừa bán nhưng người tiêu thụ bao giờ cũng “thua” kẻ buôn

bán nhất là khi cách làm ăn không minh bạch rõ ràng, kiếm tiền qua sự “Xuê xòa” của khách hàng. Mấy ai mà tính toán chi tiết được như thế khi chỉ mua vé máy bay? Món chi hấp dẫn, hình như là có “lợi” thì ta cứ gật đầu mà đồng ý cho nhanh, cho lẹ?

Chẳng lẽ cứ để cho doanh nhân bắt nạt người mua qua các hình thức làm ăn mờ ám như thế mãi? Quốc Hội Huê Kỳ bắt đầu để ý đến mấy hãng hàng không kia. Hai Thượng Nghị Sĩ Richard Durbin (Dân Chủ, tiểu bang Illinois) và Roger Marshall (Cộng Hòa, tiểu bang Kansas) đứng lên can thiệp, họ yêu cầu bộ Giao Thông (Department of Transportation) và cơ quan bảo vệ người tiêu thụ (Consumer Financial Protection Bureau) xem xét, giám định cách làm ăn kể trên.

Trong khi chờ đợi thì người tiêu thụ như Đế Mèn đây nên làm gì để giữ lại tiền bạc của mình? Không nên chạy theo những “lợi nhuận” như các dặm mây trời (mileage) nữa vì chúng chẳng có giá trị bao nhiêu. Đừng mua hay tặng thân nhân dặm mây trời mà dùng / tặng luôn vé bằng tiền mặt. Dùng loại thẻ tín dụng “lại quả” bằng tiền mặt để dễ bề tính toán hơn thiệt.

Bạn thử xem?

TLL

Trong hai kỳ trước, chúng ta đã đề cập đến plasticizer, là một loại hóa chất được sử dụng để làm cho nhựa dẻo và bền hơn. Chất phổ biến nhất trong plasticizer là phthalates - xuất hiện bên trong hầu hết chúng ta, cùng với các hóa chất khác có trong nhựa, chẳng hạn như bisphenol. Có 6 cách để “ăn ít plastic đi” đã nêu ra, nay thêm bốn cách áp dụng trong môi trường.

Bớt ăn plastic đi

3 KỲ - KỲ 3

Hạn chế sử dụng vinyl

Plasticizers thường là thành phần chính trong các sản phẩm nhựa vinyl. Nếu có thể, khi mua màn che phòng tắm, sàn nhà, đồ bên trong xe hơi và quần áo, hãy chọn các vật liệu thay thế vinyl.

Không nhận receipts giấy

Thermal paper receipts (receipts in bằng nhiệt - loại giấy hơi bóng) thường được phủ bisphenols. Thay vào đó hãy chọn kỹ thuật số.

Mở cửa sổ

Vì phthalates có thể được sử dụng trong bàn ghế tủ giường, màn che phòng tắm và sàn nhà, nên chúng có thể tích tụ trong bụi và bạn có thể hít phải. Thông thoáng là điều rất quan trọng; khi bạn hút bụi, hãy mở cửa sổ ra.

Không dùng mùi thơm

Xà bông, mỹ phẩm và chất tẩy rửa có mùi thơm thường dùng phthalates làm dung môi (chất hòa tan).

TỔNG SỐ PHTHALATES TRONG MỘT SERVING TÍNH BẰNG NANOGRAMS

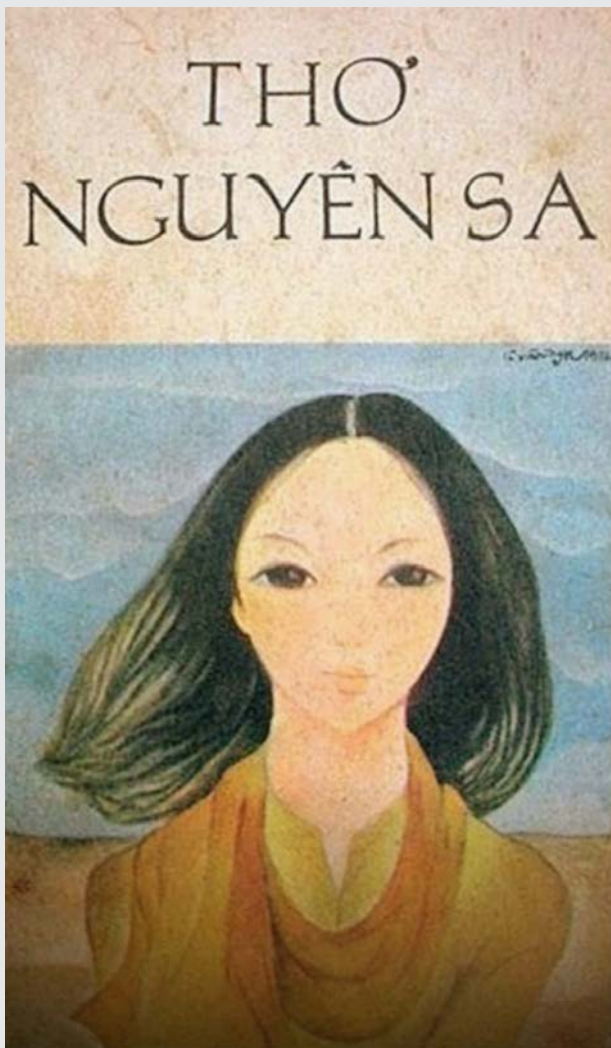
("serving size" thường là một cup hoặc một ounce. Nanogram là một phần tỷ của một gram)

Wendy's Crispy Chicken Nuggets (paperboard)	33,980
Moe's Southwest Grill Chicken Burrito (aluminum foil)	24,330
Chipotle Chicken Burrito (aluminum foil)	20,579
Burger King Whopper With Cheese (paper)	20,167
Burger King Chicken Nuggets (paper bag)	19,782
Wendy's Dave's Single With Cheese (aluminum foil/paper wrap)	19,520
McDonald's Quarter Pounder With Cheese (cardboard)	9,956
Wendy's Natural-Cut French Fries (paperboard)	8,876

NGUYỄN SA & NGÔ THỤY MIÊN

thơ nhạc giao duyên

hình bìa tập thơ Nguyễn Sa

Thi sĩ Nguyễn Sa (1932 - 1998) còn có bút danh là Hư Trúc, tên thật là Trần Bích Lan. Ông là giáo sư Triết học ở nhiều trường trung học, là hiệu trưởng trường tư thục Văn Học, là ký giả kiêm nhà xuất bản sách giáo khoa, tiểu thuyết, tạp chí thuở Sài-Gòn thịnh trị. Ngoài ra, ông được yêu chuộng, nhắc nhở nhiều bởi những vần thơ ngập tràn yêu đương, mộng mị được chấp cánh bởi những nhạc sĩ tài hoa như Phạm Đình Chương, Phạm Duy, Anh Bằng, Song Ngọc và Ngô Thụy Miên.

TÂM VẠN
ĐỨC QUỐC

Xuất thân từ dòng dõi quan lại dưới triều nhà Nguyễn và có dịp đi du học ở Pháp từ rất sớm nên ông đã mở lòng với thiên nhiên, học hỏi được nhiều điều văn minh, mới mẻ nơi xứ người và đưa vào văn thơ những hình ảnh lãng mạn, khó quên. Cuộc sống ở nơi xa đã tạo nên nguồn cảm hứng cho những thi phẩm như “Mai tôi đi”, “Paris có gì lạ không em”, “Tiễn đưa” v.v.

Từ cuối thập niên 50, những dòng thơ mới mẻ của Nguyễn Sa, mà đa số được sáng tác theo thể thơ tự do đã xuất hiện trên báo chí, tạp chí văn chương ở Sài-Gòn đã làm say mê giới sinh viên, học sinh cũng như những tâm hồn yêu chuộng thơ văn, không phân biệt tuổi tác.

Hình ảnh Paris lãng mạn đã làm cho một góc trời Sài-Gòn cũng dịu mát dù nơi đây không có sông Seine, thiếu hẳn sương mù và chỉ có hai mùa mưa nắng đi về. Những người yêu nhau, hẹn nhau, chờ nhau và trao cho nhau những lời thề non hẹn biển ..

*“Paris có gì lạ không em
Mai anh về giữa bến sông*

Seine

Anh về giữa một dòng
sông trắng

Là áo sương mù hay áo
em

Em có đứng ở bên bờ sông
Làm ơn che khuất nửa
vầng trăng

Anh về có nương theo
dòng nước

Anh sẽ tìm em trong
bóng trắng”

(Paris có gì lạ không em)

Lứa tuổi học trò chợt yêu
màu hoa tím, thấy tiết
trời đổi thay cũng nghe
lòng se sắt buồn rồi mộng
mơ ra ngoài khung cửa
lớp. Họ chép vào tập vở
những bài thơ tình thấm
thiết, chuyền tay nhau
đọc, nói với nhau bằng
ngôn ngữ lai láng thi ca
và gửi trao cho nhau nỗi
thương, niềm nhớ qua
những lá thư tình với bao
giận hờn, nũng nịu ...

“Không có anh lấy ai đưa
em đi học về

Lấy ai viết thư cho em
mang vào lớp đọc

Ai lau mắt khi em ngồi
khóc

Ai đưa em đi chơi trong
chiều mưa”

(Cần thiết)

Thơ Nguyên Sa chuyên
chở hình ảnh những hè
đường, góc phố ở Paris,
bốn mùa đi về như đã
hẹn, nếu mùa Xuân cây
cành trổ hoa, đơm trái thì
mùa Thu cũng đầy thi vị
lãng mạn với lá vàng rơi
ngập lối. Thơ Nguyên Sa
cũng vẫn vương một chút
Hà-Nội với màu áo lụa
Hà-Đông đài các, kiêu

Vợ chồng thi sĩ Nguyễn Sa, Paris 1954

sa và luôn cả nắng mưa
ấm áp lụa là của Sài-Gòn
một thuở ...

“Nắng Sài-Gòn anh đi
mà chợt mát

Bởi vì em mặc áo lụa
Hà-Đông

Anh vẫn yêu màu áo ấy
vô cùng

Thơ của anh vẫn còn
nguyên lụa trắng”

(Áo lụa Hà-Đông)

Thơ Nguyên Sa được in
thành tập, thành sách,
được phổ biến dưới nhiều
hình thức và được thăng
hoa khi được các nhạc
sĩ tên tuổi phổ thành
nhạc, nhất là với nhạc
sĩ Ngô Thụy Miên. Nhạc
sĩ Ngô Thụy Miên đã
“nghe những rung động
thâm kín nhất của tuổi
trẻ mình” trong hồn thơ
Nguyên Sa nên tìm đến
ý nhạc thật gần mỗi khi
tiếng thơ buồn vọng lại.
Nguyên Sa và Ngô Thụy
Miên là sự cảm thông và
đồng điệu của hai tâm
hồn yêu nghệ thuật thi
ca.

Từ ý thơ của bài “Tháng
Sáu trời mưa” của
Nguyên Sa mà hai nhạc

phẩm “Tình khúc tháng
Sáu” và “Tháng Sáu
trời mưa” của nhạc sĩ
Ngô Thụy Miên (*) đã
ra đời khiến cho những
người yêu nhau cứ băng
khuâng và nhớ hoài buổi
chiều mưa tháng Sáu.
Thành ngữ «trời mưa
tháng Sáu» cũng báo tin
mùa mưa sắp về trên
miền đất cũ dù đã muôn
trùng cách biệt.

Sau “Áo lụa Hà-Đông
và “Paris có gì lạ không
em, nhạc phẩm “Tuổi
mười ba” được chào đời
từ ý thơ hồn nhiên và
lời thơ trong sáng. Nắng
mưa, thương nhớ, đợi chờ
khiến cho cậu trò nhỏ yêu
màu hoa, mến màu lá
và pha mực tím cho vừa
màu thương nhớ ...

“Áo nàng vàng tôi về yêu
hoa cúc

Áo nàng xanh tôi mến lá
sân trường

Sợ thư tình không đủ
nghĩa yêu đương

Tôi thay mực cho vừa
màu áo tím”

(Tuổi mười ba)

Với báo chí, nhạc sĩ Ngô
Thụy Miên đã có lần tâm

Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên

sự: “Tôi chỉ là một trong
hàng triệu người yêu quý
thơ ông, một người may
mắn có thể gửi lời biết
ơn dòng thơ tuyệt vời
của ông qua những nốt
nhạc giản dị, chân tình
... Và từ đó, Áo lụa Hà-
Đông, Paris có gì lạ không
em, Tuổi mười ba đã trở
thành một phần đời nhạc
Ngô Thụy Miên”

Trong bài thơ “Paris” của
Nguyên Sa có câu “Mai
tôi đi chắc Paris sẽ buồn,
Paris sẽ nhìn theo” và khi
nhạc sĩ Ngô Thụy Miên
bước chân xa xứ, xa Sài-
Gòn thì Sài-Gòn đã buồn
và Sài-Gòn đã nhìn theo.
Những con đường, những
góc phố hay những hàng
quán thân quen của Sài-
Gòn ngày nào, màu áo
lụa Hà-Đông, màu vàng
của hoa cúc hay màu sân
trường xanh lá thắm là
kỷ niệm của một thời và
mãi mãi.

TV (15.05.2024)

(*) “Tháng sáu trời mưa” được sáng tác năm
1984, là một nhạc phẩm rất hay nhưng ít được
phổ biến. Ca sĩ Hải Lý có thu thanh bài này vào
đĩa CD “Những môi xưa hồng” do cô phát hành
năm 1994 tại Hoa-Kỳ. Nhạc phẩm “Tháng sáu
trời mưa” của Hoàng Thanh Tâm (1987) được
nhiều ca sĩ thu thanh vào đĩa hát, trình diễn
trên sân khấu mà ai ai cũng biết ..

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Từ em tiếng hát lên trời

Từ em tiếng hát lên trời... Câu thơ của Hoàng Trúc Ly gợi lại vang và bóng của những phòng trà Sài Gòn xưa.

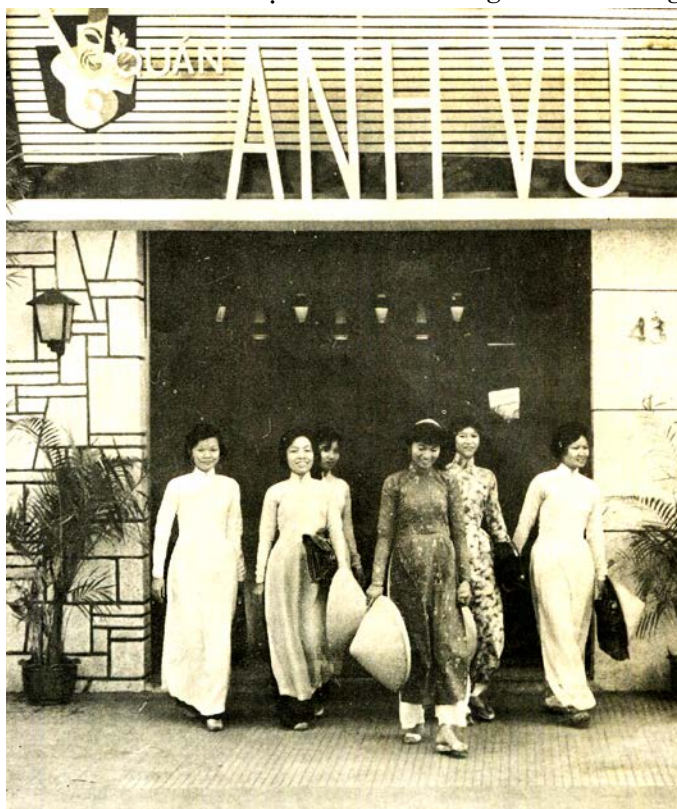
Những bạn ở lứa tuổi cổ lai hy hiện có mặt ở đây bây giờ chắc chưa quên tiếng hát của Thanh Thúy trong ca khúc *Tình Đời* của Minh Kỳ: *Khi biết em mang kiếp cầm ca/Đêm đêm phòng trà/Dâng tiếng hát cho người người/Bỏ tiền mua vui/Hỏi rằng anh ơi/Còn yêu em nữa không ...*

Đó là thời phòng trà nở rộ ở Sài Gòn sau khi chính quyền Ngô Đình Diệm ra lệnh đóng cửa vũ trường. Phòng trà Anh Vũ của kiến trúc sư Võ Đức Diên là một trong những phòng trà đầu tiên lúc bấy giờ. Nó xuất thân từ một quán ăn sinh viên. Phòng trà nhưng có thiết kế một sân khấu nhỏ vừa cho một ban nhạc bỏ túi đệm đàn cho những ca sĩ nổi tiếng

được mời đến trình diễn như Bạch Yến, Mai Hương, Lệ Thanh, Duy Trác, Cao Thái ...

Nhà báo Lê Văn Nghĩa viết trên tờ Thanh Niên Online cho biết như trên. Nhà báo này còn viết thêm: Một phòng trà khác theo phong cách của Anh Vũ cũng đã mọc lên bên cạnh rạp chiếu bóng Việt Long, đường Cao Thắng với tên phòng trà Đức Quỳnh do Đức Quỳnh đệm piano với những ca sĩ Minh Hiếu - Thanh Thúy, Phương Dung ... Vào tháng 5.1959, phòng trà ca nhạc Văn Cảnh đường Calmette có quảng cáo *"Ban hợp ca Thăng Long cùng với 8 nữ ca sĩ thanh sắc song toàn, giá tiền thật bình dân 15 đồng trà, cà phê"...*

Với sự có mặt của đông đảo nhạc sĩ, ca sĩ Miền Bắc di cư vào Sài Gòn, phong trào ca nhạc của Miền Nam nở rộ với nhiều sắc thái và âm vang. Người dân được

Hoàng Trúc Ly

Phòng trà Anh Vũ

dịp thưởng thức giọng ca của các ca sĩ trên đài phát thanh, ở các phòng trà, đại nhạc hội. Và việc tới phòng trà nghe nhạc là một nét văn hóa của Sài Gòn khi đó. Một nhà báo đã viết: “Ngày là thời gian thành phố làm việc, đêm mới là thành phố sống. Một trong các mảnh sống của đêm Sài Gòn là những tiếng ca hằng đêm réo rắt trên khắp các hí trường phòng trà ca nhạc”.

Thời ấy, rất có nhiều giọng ca nữ nổi tiếng nhưng giọng ca Thanh Thúy đã khiến nhiều văn nghệ sĩ yêu mê. Trịnh Công Sơn với tác phẩm đầu tay *Ướt mi*, Tôn Thất Lập với *Tiếng hát về khuya*, Nguyễn Long với bộ phim *Thúy Đã Đi Rồi* đều ẩn hiện hình bóng nữ ca sĩ này. Đúng vậy, trí óc chúng ta còn nghe vang vọng lời thơ của Hoàng Trúc Ly ca tụng Thanh Thúy: *Từ em tiếng hát lên trời. Tay xao dòng tóc, tay vờn âm thanh ...* Và Trịnh Công Sơn với *Ngoài hiên mưa rơi rơi, Lòng ai như chơi vơi Người ơi nước mắt hoen mi rồi. Đừng khóc trong đêm mưa, Đừng than trong câu ca ...* Những ngày quây quần ở Đà Lạt, Nguyễn cũng được nghe Sơn hát *Đêm đêm, tiếng ca hao gầy đậu xuống môi em, Chút hơi sau cùng giải thoát nhân gian. Đêm*

Ca sĩ Thanh Thúy

đêm, vó câu anh về một tiếng ca xưa / Những thung lũng buồn ngủ suốt trong mưa Vườn khoai bông lúa ... Cho đến bây giờ, sau mấy chục năm, những câu ca của Tôn Thất Lập vẫn còn trong tâm trí Nguyễn.

Với Nguyễn, những quán cà phê và phòng trà ca nhạc thời ấy là rất đổi thân thương. Đó là thời mới ở Huế vào Sài Gòn, ghi tên học Luật và Văn Khoa, thấy cái gì cũng lạ và đầy quyến rũ. Trọ học ở nhà ông chú ở xóm Nguyễn Ngọc Sương Phú Nhuận, lúc đầu thì đi xe buýt, sau tậu được chiếc xe đạp ngày đêm rong ruổi khắp

Sài Gòn. Quán cơm và phòng trà Anh Vũ là nơi Nguyễn thường lui tới, ăn cơm nghèo và nghe ca sĩ hát. Khởi từ nơi đó, bắt đầu mê giọng ca Bạch Yến và Lê Thanh, đặc biệt tiếng hát Cao Thái mở ra một chân trời lạ ngập tràn ánh nắng: *Mexico Mexico... Sous ton soleil qui chante / Le temps paraît trop court / Pour goûter au bonheur de chaque jour. Mexico, Mexico... Tes femmes sont ardentes / Et tu seras toujours / Le Paradis des cœurs / Et de l'Amour...*

Cũng thời đó đêm đêm Nguyễn thường được Hồ Đăng Tín dùng chiếc velosolex chở tới phòng trà Đức Quỳnh nghe Thanh Thúy hát. Chẳng là bạn ta mê Thanh Thúy nhưng không thấy làm bài nhạc nào cho nàng. Thanh Thúy hát, tóc xòa dưới ánh đèn, dáng nghiêng, gầy như liễu ... Ôi làm sao quên! Sau này đi dạy ở Mỹ Tho, cuối tuần về lại đi nghe hát phòng trà. Bây giờ là tiếng hát Bạch Yến ở Tự Do, bài *Lời Buồn Thán* của Trịnh Công Sơn. Còn nhớ tới khúc cuối bài hát, lúc tới chỗ “*Chiều chủ nhật buồn/ Lặng nghe gió đi về / Chiều chủ nhật buồn...*” nàng gục đầu xuống, dáng thật náo nùng.

Phòng trà Sài Gòn. Ôi, thanh xuân của tôi ở đó. Đòi tôi, đòi em bênh bồng trôi giạt. Một lần chia tay là mất hết. Thôi vĩnh biệt thanh xuân, vĩnh biệt phòng trà và những giọng hát, bóng dáng một thời. Dấu sao vẫn còn cái gì đó, như một mùi hương. Cho nên khi đi qua chiến tranh, qua ngục tù và sông dài biển rộng với những sân ga bến cảng và những cây cầu xuyên thế kỷ mình còn nghe vọng lại những tiếng hát và tiếng đàn ngày xưa.

TN

Một phòng trà Sài Gòn xưa

Tam giác quỷ Bermuda

Tam giác quỷ Bermuda có thật không ? Khu vực này được đặt tên như vậy vì nó từng là nơi xảy ra một số hiện tượng kỳ lạ. Trong nhiều thập kỷ, hơn 100 chiếc thuyền và khoảng 20 máy bay đã biến mất ở đó. Một số giả thuyết được đưa ra, và sau đây là cuộc điều tra về khu tam giác đầy phức tạp này.

ĐÀO DUY HÒA
LEWISHAM - NSW

Hãy ngược dòng thời gian quay về lịch sử để xem điều gì đã xảy ra vào năm 1945. Đúng vậy, nếu bạn đã học qua chương trình môn lịch sử của mình, năm 1945 là thời điểm Thế chiến thứ hai kết thúc. Nhưng đó không phải là điều mà chúng ta sẽ nói đến.

Phi đội số 19 ở đâu?

Vào ngày 5 tháng 12 năm 1945, tại Hoa Kỳ, phi đội số 19 cất cánh từ căn cứ ở Fort Lauderdale, Florida. Phi đội này có 5 máy bay ném bom và đang tiến hành

huấn luyện bình thường vào ngày hôm đó. Ban đầu báo cáo thời tiết được cho là trở nên xấu đi một cách nhanh chóng, khiến cho 5 chiếc máy bay bất ngờ gặp phải một cơn lốc xoáy dữ dội. Mọi người đều hoảng sợ, la bàn được sử dụng để xác định vị trí cũng nhảy lung tung và bị hỏng sau đó không lâu. Căn cứ mặt đất mất quyền kiểm soát radar với phi hành đoàn và nhận được tin nhắn vô tuyến cuối cùng từ Trung úy Taylor, trưởng nhóm: “Có vẻ như chúng tôi đang đi vào vùng biển lốc xoáy, chúng tôi hoàn toàn mất phương hướng”. Hoảng loạn !

Hải quân Hoa Kỳ gửi ngay 2 thủy phi cơ đi tìm họ. Nhưng cuộc tìm kiếm nhanh chóng biến thành thảm họa: không thấy một dấu vết nào của phi đội và một thủy phi cơ bị nổ trong lúc đang bay! Từ đó, phi đội 19 hoàn toàn mất vết tích. Sau nhiều tuần tìm kiếm vô ích, 27 người bị xem là mất tích. Khắp nơi trên thế giới, các tờ báo đồng loạt đưa tin giống nhau: phi đội 19 đã đi đâu ? Một câu hỏi mà quân đội Hoa Kỳ không tài nào đưa ra câu trả lời. Vì vậy cơ quan điều tra buộc tội trung úy Taylor đã không đưa ra quyết định đúng đắn vào

ngày hôm đó khiến cho toàn bộ phi hành đoàn phi đội 19 và các thành viên có mặt trên thủy phi cơ thiệt mạng.

Vụ việc này dần rơi vào quên lãng nhưng bất ngờ nổi lên vào năm 1964, nhờ nhà báo người Mỹ tên Vincent Gaddis. Anh này rất tò mò bởi sự việc bí ẩn chưa được đưa ra ánh sáng và quyết định tiến hành cuộc điều tra của riêng mình. Và, anh ấy thật sự đã khám phá ra điều gì đó. Phi đội số 19 không phải là phi đội duy nhất biến mất ở khu vực này của thế giới. Vậy khu vực nổi tiếng này có gì lạ, đặc biệt? Nó nằm ở Đại Tây Dương và nối 3 điểm: quần đảo Bermuda, Miami ở Florida và Puerto Rico. Nếu nhìn trên bản đồ và nối 3 điểm này lại, bạn sẽ thấy nó tạo thành một hình tam giác, do đó nó được nhà báo Vincent Gaddis đặt tên là Tam

Sơ đồ tam giác quỷ Bermuda,

giác quỷ Bermuda. Vincent cho rằng tất cả những vụ mất tích này không phải là kết quả của sự tình cờ. Đối với anh ta, khu vực này sẽ rất nguy hiểm cho bất kỳ ai đến gần nó. Hơn nữa, anh không phải là người duy nhất đề cập đến điều gì đó kỳ lạ ở khu vực này vì chính Christopher Columbus, nhà thám hiểm, nhà hàng hải người Ý, cũng đã báo cáo trong nhật ký hải trình về sự bất thường của la bàn trên tàu khi đi gần nơi này.

Những giả thiết ban đầu.

Những vụ mất tích gây tò mò này cũng thu hút sự chú ý của Charles Berlitz, một nhà văn người Mỹ đam mê những điều huyền bí. Năm 1974, Berlitz xuất bản một tác phẩm có tựa đề là “Tam giác quỷ Bermuda”, trong đó ông thu thập những lời khai từ những người còn sống sót sau thảm họa trong khu vực. Từ những câu chuyện đa dạng này, Berlitz đưa ra giả thiết: những hiện tượng này có thể là do kim tự tháp

bằng đá, dấu tích của nền văn minh 12,000 năm tuổi có thể đã bị nhấn chìm dưới đáy đại dương sâu thẳm, ở trung tâm của tam giác. Chính kim tự tháp bằng đá này đã tạo ra lực hút lên các máy bay và tàu thuyền khiến chúng mất tích.

Giả thiết trên cuốn hút Jacques Mayol, một thợ lặn sâu nổi tiếng người Pháp mà câu chuyện được kể lại trong phim “Le Grand Bleu” của Luc Besson. Jacques Mayol đã lặn thẳng vào tam giác quỷ Bermuda để kiểm tra xem những gì họ nói có đúng không. Kết quả là anh ta không thấy gì cả. Vì vậy giả thiết về kim tự tháp coi như vô giá trị. Sau đó, nhiều người gợi ý về sự tồn tại của một tàu ngầm dẫn đến một chiều không gian khác, hay một con quái vật khổng lồ sống ở đó và hút tàu thuyền, hay một người ngoài hành tinh sống ở độ sâu. Giả thiết này vẫn còn rất phổ biến cho đến ngày nay. Tóm lại, tất cả điều này cho thấy nhà văn Charles Berlitz của chúng ta đã thành công như ý vì đã mê hoặc được rất nhiều người qua các bí ẩn của tam giác quỷ.

Chính phủ Mỹ cố gắng xoa dịu mọi chuyện và do đó đã mở lại cuộc điều tra trong cố gắng tìm

Máy bay, tàu ... di chuyển gần tam giác quỷ Bermuda?

hiểu lý do tại sao nhiều tàu thuyền và máy bay lại biến mất trong khu vực này. Ủy ban điều tra kết luận rằng mọi thứ đều liên quan đến thời tiết hoặc các vấn đề kỹ thuật trên máy bay. Tuy nhiên các giả thiết này đã không thuyết phục được mọi người. Thật vậy, hiện tượng khí tượng nổi tiếng mà ủy ban đề cập đến là những cơn lốc xoáy nhiệt đới mà chúng ta thường thấy ở khu vực này trong khoảng thời gian từ tháng 6 đến tháng 11. Chúng đi theo một lộ trình rất chính xác trên biển Đại Tây Dương và không mấy khó để dự báo chúng đi qua những tọa độ nào. Đúng vậy, không quá ngạc nhiên khi chúng đi qua tam giác quỷ Bermuda.

Nhưng chúng ta có quá hoài nghi không?

Bởi vì những giả thiết trên không thể giải thích được sự biến mất của phi đội số 19 diễn ra vào tháng 12, trong khi, như đã nêu trên, những cơn lốc xoáy nhiệt đới diễn ra trong khoảng thời gian từ tháng 6 đến tháng 11. Vì vậy, một giả thiết khác được các nhà khí tượng học đưa ra: từ tháng 12 đến tháng 5, cũng có những xáo trộn thời tiết được gọi với cái tên là những quả 'bom'. Và bạn sẽ thấy rằng 'bom' là tên gọi khá chính xác. Đây là những cơn bão ngắn nhưng cực

Máy bay bị tam giác quỷ hút?

kỳ dữ dội, khó dự đoán hơn nhiều so với lốc xoáy. Chúng có thể hình thành và phát huy sức mạnh trong tích tắc, ngay cả khi bầu trời trong xanh và không có mây ngay trước đó. Chúng có thể tạo ra cả những cơn gió có sức mạnh đáng kinh ngạc và những con sóng có thể cao tới 30 mét mà chúng ta gọi là sóng scerel. Vì vậy, nó có vẻ hợp lý hơn để giải thích sự biến mất của máy bay và tàu thuyền. Nhưng điều này không phải lúc nào cũng có cùng một ý kiến giống nhau trong các thành viên ủy ban khoa học. Vì vậy nghiên cứu vẫn tiếp tục.

Ý tưởng mới nhất.

Sau đó xuất hiện một ý tưởng hoàn toàn khác, chưa từng được nghiên cứu cho đến lúc bấy giờ: lực từ tính. Như đã nêu, tại khu vực tam giác quỷ Bermuda, la bàn có xu hướng hoảng loạn, đôi khi bắt đầu quay tứ phía mà không rõ lý do, có thể

làm mất phương hướng của các thủy thủ hoặc phi công. Vì vậy, các nhà khoa học quyết truy tìm nguyên nhân gây ra sự kích động này. Đó là một tảng đá trải dài hơn 200 km dưới đáy đại dương trong khu vực tam giác quỷ và phóng ra lực từ tính rất mạnh, tương tự như một vài loại khoáng sản. Đây là nơi tập trung lực từ tính cao nhất được tìm thấy trên trái đất. Nó mạnh đến độ có thể làm gián đoạn hệ thống định vị trên máy bay và tàu thuyền.

Giả thiết trên nghe có vẻ hợp lý. Nhưng sau đó, vào năm 2015, một lời giải thích mới đã xuất hiện, buộc tội khí mê-tan là thủ phạm. Đúng vậy, giới khoa học không ngừng nghiên cứu để tìm ra nguyên nhân chính xác. Trong khu vực tam giác này, có những túi khí ga mê-tan lớn đáng kể nằm ở tầng ngầm dưới đáy đại dương. Do sự di chuyển của các tầng địa

chất, khí sẽ được giải phóng, nổi lên trên bề mặt, và lan tỏa vào bầu không khí! Khi tiếp xúc với khí này, các phi công sẽ bị say, một dạng ngộ độc. Ngoài ra, sự hiện diện lớn của loại khí này sẽ gây ra những thay đổi về mật độ của nước khiến cho tàu thuyền qua lại trong vùng sẽ không thể nổi được nữa và cuối cùng sẽ chìm. Có thể lời giải thích này chưa nhận được sự đồng nhất của các nhà khoa học. Nhưng đây là những gì họ tiên đoán cho đến ngày hôm nay.

Các nhà khoa học còn nhiều việc phải làm để tìm hiểu những bí ẩn tại khu vực Đại Tây Dương này. Có thể những lời giải thích khác sẽ xuất hiện trong tương lai, hoặc có thể những giả thiết cũ sẽ hợp lý trở lại, ai biết được? Chúng ta đang chờ tam giác quỷ Bermuda nói lên lời nói cuối cùng của chính mình!

ĐDH

Từ những bộ óc thiên tài trên khắp thế giới, 12 phát minh sau đây sẽ cải thiện cuộc sống của chúng ta.

Một số phát minh mới

NHIỀU KỲ - KỲ 2

Sơn làm mát

Bắc bán cầu vừa trải qua mùa hè nóng kỷ lục. Nhưng một giáo sư kỹ thuật cơ khí tại Đại học Purdue đã có một giải pháp tuyệt vời. Giáo sư Xiulin Ruan đã tạo ra một loại sơn trắng đặc biệt có thể phản chiếu ánh sáng mặt trời trở lại bầu khí quyển, làm giảm nhiệt độ bề mặt của mái tòa nhà tới 8 độ vào giữa trưa và tới 19 độ vào ban đêm.

Ruan cho biết loại sơn được thiết kế đặc biệt của ông, chứa nồng độ cao barium sulfate phản chiếu ánh sáng, có thể giảm tới 40% nhu cầu dùng máy điều hòa không khí. Trong khi sơn trắng thông thường sẽ phản chiếu 80% đến 90% ánh sáng mặt trời thì công thức này phản chiếu tới 98%, nghĩa là chỉ có 2% ánh sáng được sơn hấp thụ, giúp giữ nhiệt độ bên trong tòa nhà mát hơn.

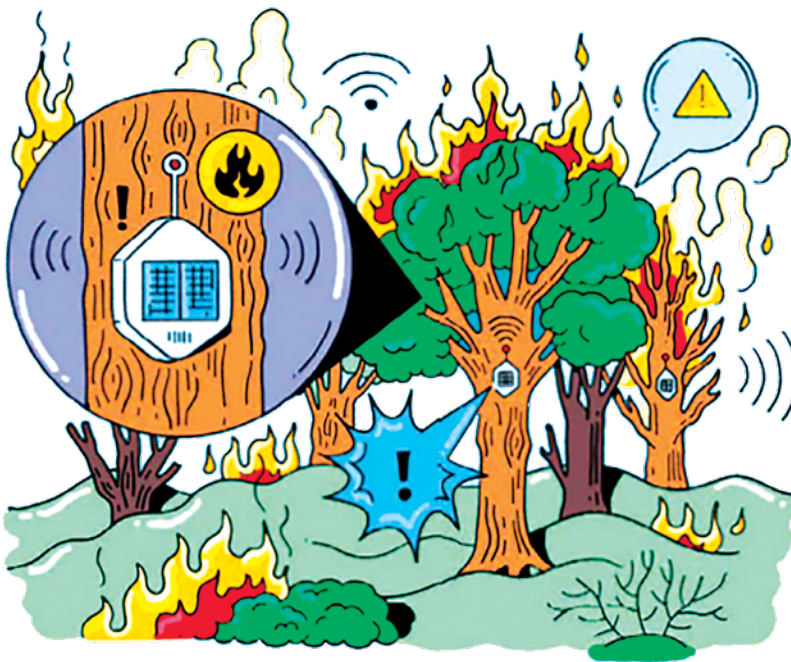
Ông hy vọng loại sơn này sẽ được thương mại hóa trong năm nay. Trong khi đó, nhóm nghiên cứu của ông không giới hạn kỹ thuật này trong các tòa nhà. Họ đã tạo ra các phiên bản dành cho xe hơi, tàu hỏa và máy bay, đồng thời phân nhánh sang các màu khác bằng cách sử dụng màu trắng nguyên bản làm nền.

Hệ thống cảnh báo sớm về cháy rừng

Vào tháng 8 năm 2021, một đám cháy âm ỉ gần Hồ Tahoe, California, đã thiêu rụi hết cây này đến cây khác, hết bụi này đến bụi khác, trước khi bùng phát thành một trong những trận cháy rừng lớn nhất trong lịch sử tiểu bang California. Trận hỏa hoạn này được gọi là Caldor Fire. Nếu có hệ thống phát hiện sớm, đám cháy Caldor có thể đã bị dập tắt trước khi đốt cháy 221,000 mẫu Anh, phá hủy hàng ngàn ngôi nhà và cơ sở kinh doanh, đồng thời buộc hàng chục ngàn người dân địa phương và khách du lịch phải di tản. Lúc đó không có hệ thống phát hiện như vậy, nhưng bây giờ đã có.

Dryad Networks, một công ty của Đức có trụ sở tại Berlin, đã phát triển một cảm biến nhỏ chạy bằng năng lượng mặt trời có thể gắn trên cây. “Mũi điện tử - electronic nose” này đánh hơi ra khí hydrogen, carbon monoxide và các hợp chất khác tỏa ra ở giai đoạn cháy âm ỉ, cảnh báo cho nhân viên hữu trách qua tín hiệu không dây trước khi thấy khói xuất hiện phía trên cây cối. Sau đó, nó cung cấp tọa độ GPS chính xác để lính cứu hỏa có thể nhanh chóng đến hiện trường. “Mũi” có giá chỉ \$50.

Trong một lần chạy thử gần đây ở Đức, cảm biến này đã phát hiện đám cháy trong vòng 14 phút. Các cuộc thử nghiệm thấy nhiều hứa hẹn đến mức các vùng rừng từ California đến Hàn Quốc cũng đang thử nghiệm các cảm biến này.

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

30-05-2024 - 05-06-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
CATHAY PACIFIC	2	YVR, HKG	\$1.919
CATHAY/AMERICAN	2	YVR, HKG	\$1.919
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$2.155
AVA AIR	3	LAS, LAX, TPE	\$2.168
BRITISH AIRWAYS	2	LGW, DOH	\$2.178
QATAR AIRWAYS	3	LAS, LAX, DOH	\$2.244
CATHAY PACIFIC	2	ORD, HKG	\$2.402
AIR FRANCE	1	CDG	\$2.439
AMERICAN AIRLINES	2	LAX, DOH	\$2.599

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,247 VN ĐỒNG
EURO	\$26,809 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$18,066 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16,368 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$157.13 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	156,979 YEN NHẬT
	0.92202 EURO
	0.78507 BẢNG ANH
	1.36693 CANADA
	0.91457 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

30/5/1989

Ngày 30 tháng 5 năm 1989, bùng nổ sự kiện Thiên An Môn: Các sinh viên biểu tình trên quảng trường Thiên An Môn tháo màn che bức tượng “Nữ thần Dân chủ”.

Bức tượng “Nữ thần Dân chủ” được sinh viên thực hiện tại Viện Nghệ thuật Trung ương và được dựng lên ở quảng trường Thiên An Môn trong cuộc biểu tình (1989)

THÔNG TIN BÊN LỀ: Chiến dịch Chim Hoàng Yến (Operation Yellowbird) là một kế hoạch của tình báo phương Tây nhằm giúp các lãnh đạo biểu tình tại Thiên An Môn thoát khỏi sự truy sát của chính phủ Trung Quốc, giúp họ bí mật trốn ra nước ngoài qua ngã Hồng Kông. Bộ Ngoại giao Pháp, Cơ quan tình báo mật của Anh (MI6) và CIA (Mỹ) đã tham gia vào chiến dịch này, bao gồm việc bí mật đưa vào Trung Quốc các loại vũ khí tự vệ, kính hồng ngoại tàng ẩn và các thiết bị gây nhiễu sóng...

30/5/2009

Ngày 30 tháng 5 năm 2009, là ngày mất của Thiếu tướng QLVNCH Bùi Đình Đạm (1926-2009). Ông sinh ngày 26 tháng 6 năm 1926, trong một gia đình Nho giáo, có truyền thống hiếu học tại Phường Trì, Đan Phượng, Hà Nội. Chức vụ cuối cùng là Tổng Giám đốc Nha động viên (sau đổi thành Tổng nha Nhân lực). Sau tháng 4 đen, ông định cư tại San Jose, California. Ngày 30 tháng 5 năm 2009, ông qua đời tại đây. Hưởng thọ 83 tuổi..

BÁNH BÈO

Cách CSVN giải quyết bất bình của người dân là tạo thêm một nỗi bất bình khác:

Trần Tuấn Anh
Bộ trưởng bộ công thương CSVN

"Mèo chê mèo lắm lông" - các ông bị kỷ luật thì ngồi mãi, còn bà Trương Thị Mai (Trưởng ban Tổ chức Trung ương CSVN) tuy không bị kỷ luật nhưng lại mất ghế vì "có một số vi phạm, khuyết điểm nghiêm trọng"...

Cát biển quá mịn nên độ kết dính thấp, cát biển còn có muối sẽ dễ gây ăn mòn và phá hủy công trình nhanh chóng, đó là lý do không dùng cát biển trong xây dựng. Vậy mà..

Trần Hồng Hà
Phó thủ tướng CSVN

Nhân dân vui lắm, đừng lo...

Đỗ Văn Chiến
Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Trung ương Đảng,
Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc CSVN

Thí mạng cù

Vui chung dễ nhưng buồn chung thì khó, nói gì tới chết chung. Có nhiều cặp đôi yêu nhau hoặc nhóm bạn thân đã âm dương cách biệt vì rủ nhau cùng quyên sinh, rồi một người chết trước, một hoặc những người còn lại sợ quá không quyên sinh nữa.

Căn biệt thự có 39 người trong giáo phái Cổng Thiên Đường tự tử tập thể

- NGUỒN: NYDAILYNEWS

DU UYÊN
SAIGON, VN

Trong quá khứ, cả thế giới từng hết hồn vì những vụ tự tử tập thể với con số nạn nhân có khi lên tới hàng trăm người, ở mỗi nước đều có vài địa điểm nổi tiếng là nơi “checkin” phổ biến của những người muốn kết thúc cuộc đời. Trong số họ, có lẽ không phải ai cũng muốn chết, đa số muốn sau khi chết đi sẽ được đến một thế giới khác hay lên thiên đàng, được tái sinh cuộc sống mới tốt đẹp hơn cuộc sống hiện tại...

Ví dụ như vụ 39 người cùng uống thuốc độc ra đi tại một biệt thự mang kiến trúc kiểu Địa Trung Hải ở gần khu vực Rancho Santa Fe, thành phố San Diego, tiểu bang California (Mỹ). Vào một ngày Chủ Nhật, tháng 3-1997. Cảnh sát tới nơi tìm thấy 39 thi thể, trong đó 21 phụ nữ và 18 nam giới trong độ tuổi từ 26 đến 72 trong căn biệt thự trên. Tất cả thi thể đều mặc quần áo giống nhau và có vải phủ kín đầu. Mỗi người chết có đúng 5.75 USD trong

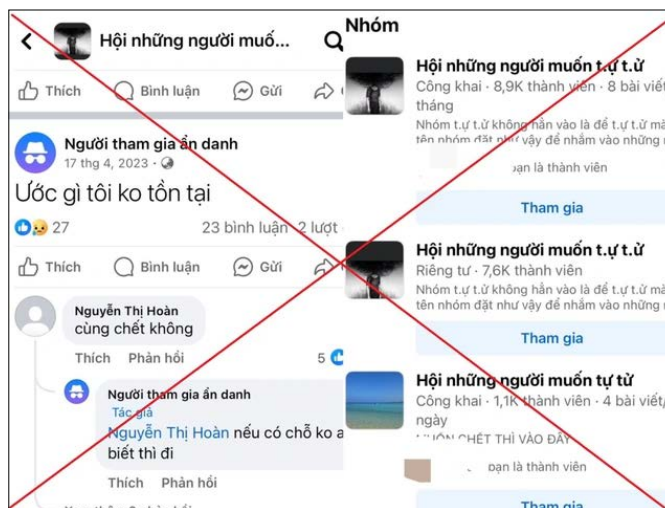
túi và tất cả đều có một miếng dán ở cánh tay có dòng chữ “Heaven’s Gate Away Team” (hay còn gọi là giáo phái Cổng Thiên Đường). Những người đã chết còn để lại 1 video giải thích lý do họ từ giả cõi đời. Lý do là một tuần trước đó, người đứng đầu giáo phái, có tên là Marshall Applewhite, đã chia sẻ một video cho rằng UFO bám theo sao chổi Hale-Bopp có thể đưa con người tới một thế giới đáng sống hơn. Cách duy nhất để tới được đó là rời bỏ thế

giới chúng ta đang sống. Năm 2020, các nhà làm phim Mỹ đã sản xuất bộ phim tài liệu về giáo phái kỳ lạ Heaven's Gate này với 4 tập.

Nhắc tới số 39, tôi bỗng nhớ năm 2019, cũng có 39 thi thể người Việt được tìm thấy ở một container đông lạnh tại cảng Grays, vùng Essex gần London. Họ thì không phải rủ nhau đi tự tử nhưng gần như tự tử khi “thí mạng cùi” để được sang một chân trời mới, có một tương lai mới, một cuộc đời mới bằng cách bỏ tiền ra mua “vé” để chen nhau trên những cái container đông lạnh tương tự. Và họ thất bại.

Trong số hàng trăm ngàn, có khi hàng triệu người đã “thí mạng cùi” như họ thì cũng có nhiều người thành công. Bởi vậy cái tên Việt Nam luôn nằm trong danh sách dẫn đầu của các viên chức hải quan, viên chức lãnh sự quán khi xét duyệt hồ sơ nhập cảnh, visa... Thậm chí, có nhiều tỉnh ở phía Bắc Việt Nam còn được một số nước như Hàn, Nhật, Đài Loan... công khai là cấm cửa tới “xuất khẩu lao động” ở nước họ, vì lượng người Việt từ các tỉnh này tới cư trú bất hợp pháp, phạm tội ở nước họ quá đông.

Để đáp lại sự “kỳ thị” đó, thay vì sống “cụp đuôi” để không bị phát giác, nhiều người Việt cư trú bất hợp pháp ở nước ngoài lại chọn cách sống “chơi xả

Facebook có nhiều hội nhóm rủ nhau tự tử - NGUỒN: FACEBOOK

láng sáng trốn tiếp”, hoặc “thí mạng cùi”. Bởi vậy, ở Nhật, Hàn... tuần nào cũng có tin “bộ đội” làm bậy (“Bộ đội” có nghĩa là những người tham gia

quân ngũ trong tiếng Việt nhưng ở Nhật Bản từ này là để chỉ những người sống bất hợp pháp, phần lớn trong số họ là những cựu thực tập

Hình ảnh cộng đồng mạng chia sẻ được cho là chủ nhân của đám cưới “sóng gió” tại Hàn ngày 11-5 - NGUỒN: GGS68 KOREA

sinh kỹ thuật đã bị mất tư cách lưu trú sau khi trốn khỏi nơi đào tạo.) Thậm chí, tháng 2-2023, một phóng viên người Nhật - Yasuda Minetoshi đã xuất bản cuốn sách “Nhập cư ngấm ở Bắc Kanto: Thanh niên và tội ác của những người Việt Nam cư trú bất hợp pháp” mô tả chi tiết về việc các thực tập sinh kỹ năng Việt Nam lạc lối như thế nào sau khi bỏ trốn. Phóng viên này cho rằng “bộ đội” hầu hết là “những người suy nghĩ nông cạn” chứ không phải là những tên tội phạm bạo lực. Cách cư xử của họ rất giống với “yankee kiểu cũ” phổ biến ở vùng nông thôn Nhật Bản vào những năm 90.

“Yankee” theo tiếng Nhật được gọi là phường bất hảo (不良少年). Danh từ này bắt nguồn từ cụm từ “yankee zuwari (ヤンキー座り)” hay theo tiếng Việt là “ngồi xổm”. “Yankee” được dùng chỉ những tội phạm vị thành niên hay “trẻ trâu” theo cách gọi của người Việt bây giờ, những người được gọi là “yankee” này không tuân thủ luật pháp cho lắm và hành động mà không nghĩ đến tương lai.

Có lẽ sợ sách của ông phóng viên ở trên thiếu dẫn chứng, mỗi ngày, đều có những ví dụ nóng hổi được người Việt cư trú bất hợp pháp ở các nước láng giềng tạo ra. Gần đây, có một vụ ở Hàn, tôi

cho là “tự tử tập thể”.

Tối ngày 11-5-2024, tại một quán rượu ở khu vực gần ga Wolgok (Seoul, Hàn Quốc), một nhóm người Việt Nam đã có mặt chúc mừng hôn lễ của hai đồng hương Hà Tĩnh. Trong cùng nhà hàng lúc này cũng có một buổi tiệc sinh nhật ấm cúng của một nhóm người Việt khác. Đồng hương xa quê, gặp dịp vui thì tay gấp mặt cười, chuyện sẽ không có gì lạ nếu không xuất hiện những vị khách không mời. Những vị khách không mời này đã mời gần 70 người Việt lên xe bus, dắt khách lẫn chủ hai buổi tiệc đi tới một địa điểm khác, đó là đồn công an. Theo thông tin chính thức từ truyền thông Hàn thì phần lớn những người bị bắt đều là định cư bất hợp pháp ở Hàn Quốc. Họ đều là bạn bè của nhau và có nhiều người đem theo cả gia đình tới sống tại Hàn Quốc, dĩ nhiên là bất hợp pháp.

Facebook có nhiều hội nhóm với mục đích “thí mạng cù”, có hội rủ nhau đi ăn trộm, có hội rủ nhau tự tử... có hàng chục ngàn thành viên, nhưng không có bao nhiêu vụ “rủ nhau” mà “trót lọt” thiệt. Cặp cô dâu chú rể này có lẽ thành công nhất khi có thể rủ rê gần 70 người quen thân phận bất hợp pháp mà nhảy nhót từng bùng, vô tư dự tiệc. Trên mạng xã hội,

nhiều hình ảnh, video được quay chụp và đăng tải cho thấy mọi người tại hiện trường đều vô cùng buồn bã, khóc lóc thảm thiết. Một cô gái chứng kiến cảnh “nửa

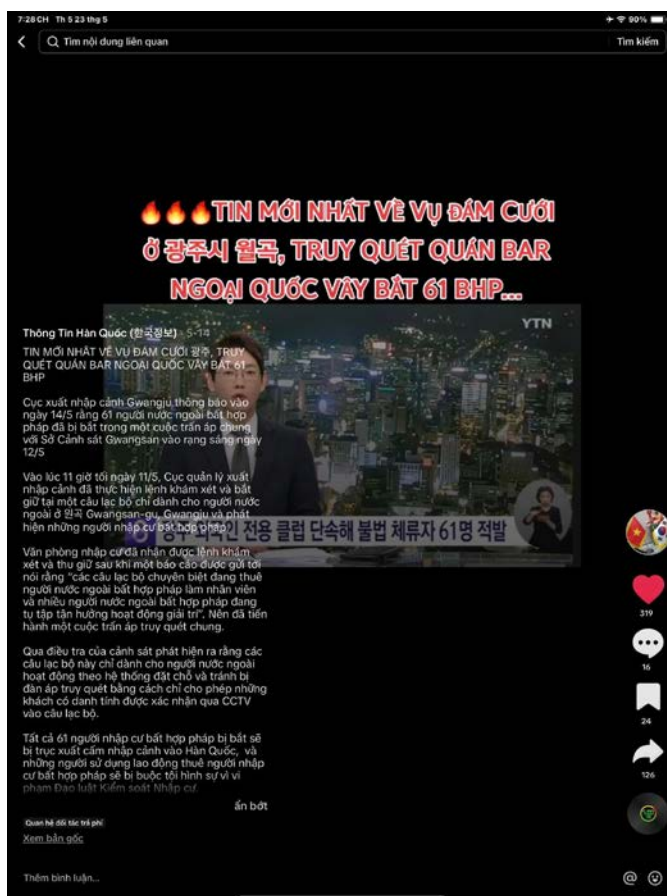
kia” của mình bị bắt giải lên xe bus để chuẩn bị đưa về cơ quan chức năng không nên được xúc động. Người đàn ông ngồi trên xe cũng tuyệt vọng không dám

nhìn người yêu của mình, không biết tới đồn có khai ra tên người yêu để cùng về nước chung không? Vì chắc chắn những người cư trú bất hợp pháp sẽ bị tạm giam mấy ngày, sau đó bị cưỡng chế về nước. Những người thuê họ, những người thân của họ cũng sẽ bị xử phạt nặng nề...

Có lẽ không có nhiều tình cảm, nên tôi không có lòng bao dung như cư dân mạng, thấy tội cho những người này. Nên khi thấy những bình luận, video bày tỏ thương xót kiểu “đám cưới mà tội nó (cảnh sát Hàn) cũng không tha”, “ngày vui hóa ngày buồn, tội cô dâu chú rể”, “thương mấy người đi dự tiệc, chỉ vì sống tình cảm, muốn tới chúc mừng bạn mình”, “chắc chắn có lũ chỉ điểm, ác với đồng hương quá”... tôi đã cảm thấy xấu hổ với những người Hàn có thể dùng Google dịch đọc các bình luận trên.

Có lẽ, những “yankee” cũng chỉ là nạn nhân của một thời đại thiếu phước. Phước của họ, của chúng tôi đã bị tuần tắng theo những quân nhân, tướng lãnh, người dân... tuần tiết trong những ngày trước và sau 30-4-1975.

DU

Mấy chục người Việt bị bắt giữ và ngồi đầy 2 chiếc xe bus được đưa về sở cảnh sát - NGUỒN: TRUYỀN THÔNG HÀN

VĂN PHÒNG LUẬT &

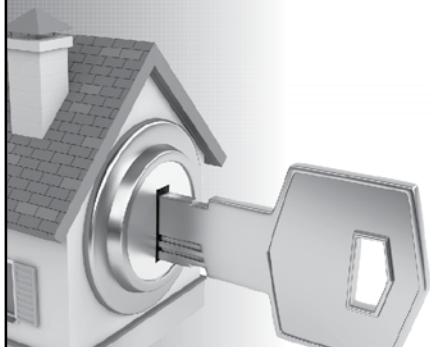
CHICAGO TITLE

VĂN PHÒNG TITLE ĐẦU TIÊN DO LUẬT SƯ NGƯỜI VIỆT ĐẢM TRÁCH

LUẬT SƯ ANH THƯ
(ARTHURINE KAMPHAUS)

- CHUYÊN VIẾT HỢP ĐỒNG
- CÓ THỂ THAM KHẢO TRỰC TIẾP VỚI LUẬT SƯ BẰNG TIẾNG VIỆT
- CHUYÊN COMMERCIAL LANDLORD-TENANT
- NHANH CHÓNG - THÀNH THẬT
- TẬN TÂM- UY TÍN - TIẾT KIỆM CHO KHÁCH HÀNG
- DI CHÚC
- THỪA KẾ
- BẤT ĐỘNG SẢN
- ĐẦU TƯ
- BUSINESS
- SANG NHƯỢNG

VĂN PHÒNG TẠI ARLINGTON

1140 E. PIONEER PKWY., #300
ARLINGTON, TX 76010
PHONE: 817-400-4033 | 623-341-8835 (CELL)
FAX: 817-394-0505

VĂN PHÒNG TẠI GARLAND

3202 N. SHILOH RD., #101
GARLAND, TX 75044
PHONE: 623-341-8835
FAX: 817-394-0505

Trang thư tín

NGÀY 25-5-2024

Vũ Việt Dzũng

Anh chị quý báo Trẻ ơi, trong tin “Quả bóng vàng bí ẩn” hình cầu thủ Maradona là với chiếc cúp vô địch World Cup chứ không phải chiếc cúp Quả Bóng Vàng đâu ạ. Em gởi cho anh chị bức hình Quả Bóng Vàng nè! (Ghi chú của báo Trẻ: tin đăng trên số báo phát hành ngày 23-5-2024)

Xin chân thành cảm ơn bạn, bạn đã sửa sai chính xác và còn cần thận gởi cả hình minh họa nữa. Người viết tin nhận sai sót, và xin cáo lỗi cùng bạn và toàn thể độc giả về sự nhầm lẫn này.

NGÀY 26-5-2024

Lương Thị Lan

Thuở bé đến giờ tôi mê tranh, mê hội họa, dầu môn

Tập Vẽ tôi chưa bao giờ đạt đến điểm 5! Tôi như bị thôi miên bởi Leonardo da Vinci, Rembrandt, Salvador Dalí... Nhiều lúc cháu tôi hỏi, bức tranh đó có gì hay ho mà Ngoại cứ ngắm hoài vậy, hi hi... Trên báo Trẻ tuần này có bài “*Những tác phẩm nghệ thuật được AI tái tạo*”, trông rất lạ, rất đẹp, nhưng AI là “ai”? Phải có tên có tuổi, dầu là người chép tranh chứ ạ? (ghi chú của Trẻ, bài “*Những tác phẩm nghệ thuật được AI tái tạo*” của Hồ Đắc Vũ tổng hợp).

Thành thật xin lỗi bạn, chúng tôi đã thiếu sót trong việc phụ chú cho chữ AI. AI không phải là đại từ nhân xưng “ai” mà là viết tắt của “Artificial Intelligence = AI”, gọi là “Trí Thông Minh Nhân Tạo”. Trong bài này, là các bức hình được máy vi tính vẽ “nhái” phong cách của các danh họa theo gợi ý của người “đặt hàng”.

NGÀY 26-5-2024

Jops Vanes

Khi đọc bản tin “Restroom cũng rắc rối” tôi thật sự kinh sợ cho loại bốn cầu “popp-shelf: kệ phân”, là bốn cầu mặt phẳng để trình bày “sản phẩm” nhằm chờ đợi chủ nhân “xét duyệt”, kiểm tra thành tích. Eo ôi, thấy mà ớn lạnh. Nhờ nó không... đẹp lắm, và lại nặng mùi thì làm sao dám ăn uống gì nữa đây trời?

(ghi chú của báo Trẻ, “Restroom cũng rắc rối” ở mục Bạn Có Biết do Hoàng Vũ phụ trách, thông tin này đã đăng nhiều kỳ, đoạn bạn Vanes nhắc đến là trong mẫu tin “*Đừng ngạc nhiên với một số toilet Châu Á*” là kỳ cuối cùng của loạt tin này).

Suy Đi Ngẫm Lại

Mọi thứ đều có vẻ đẹp nhưng không phải ai cũng nhìn thấy điều đó.

SUU TÂM

Tất cả kho báu trên trái đất không thể nào sánh bằng hạnh phúc gia đình.

SUU TÂM

Cũng giống như nước thủy triều lên xuống, tâm tình của con người cũng biến đổi theo thời gian.

SUU TÂM

MINH HẢI

Bố và con trai nhỏ

Có thể bố sẽ không cho con được những thứ vật chất lớn lao, nhưng những thứ bố trao đi, dù là nhỏ nhất, thì vẫn luôn chứa đựng một tình yêu sâu sắc mà cả đời này bố luôn dành cho con.

Bố dặn con trai nhỏ của bố nha

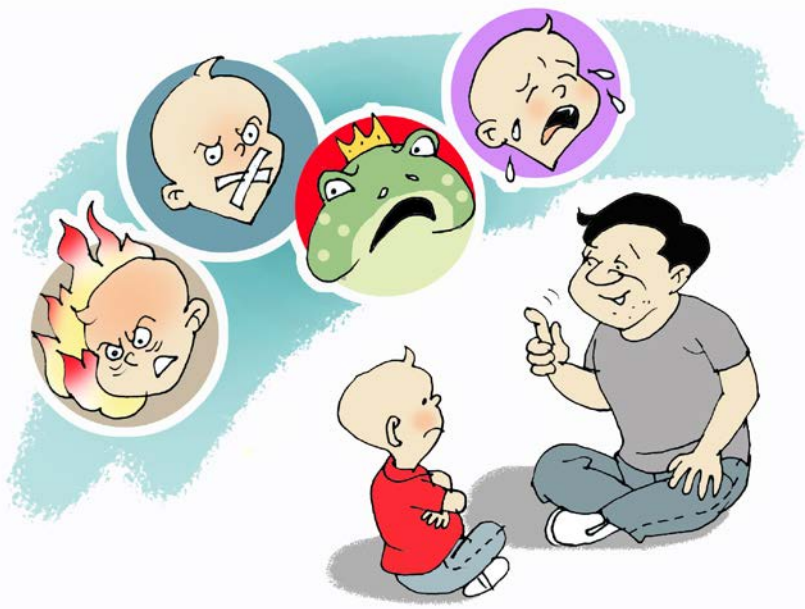
■ **Bố dặn con trai nhỏ nóng tính của bố:** rằng điềm đạm và bình tĩnh thì sẽ giải quyết tốt mọi việc hơn là nóng nảy đẩy con trai ạ.

■ **Bố dặn con trai nhỏ ít cười của bố:** bố của con khi cười rất đẹp trai đấy nhé, nên con hãy cười và làm người khác cười thật nhiều vào nhé, như vậy bố sẽ rất tự hào vì con cười còn đẹp trai hơn cả bố!

■ **Bố dặn con trai nhỏ ghét truyện cổ tích:** truyện cổ tích như một cốc cacao nóng cho tâm hồn vậy, đọc nó và cảm thấy lạc quan hơn, đọc nó và tạo nên những câu chuyện cổ tích có thật trong cuộc sống đầy những toan tính thế này, đọc nó và thêm đường cho tâm hồn mình con ạ.

■ **Bố dặn con trai nhỏ của bố rằng con trai cũng cần phải khóc,** khóc không phải là yếu đuối đâu con, khóc vì một người cho thấy con yêu họ biết nhường nào, khóc vì con đang cảm thấy rất đau, nỗi đau trong tim con nhé, con trai cũng cần phải khóc.

MH - TỔNG HỢP TỪ INTERNET

BẢO HUÂN

Bùng nhùng côi phây

BẢO HUÂN

Tâm tình EVA

Một ngày xấu trời vô tình lục phone thấy ông chồng có cái Facebook ảo mốc xì mà tui chẳng bao giờ biết tới. Lại cái là tên và cái hình avatar là đàn bà. Máy cái post thì chẳng liên quan gì đến ổng, mà cũng chẳng có bạn bè nào chung. Trước đây thì tui cũng phát hiện ra ổng có cái thư mục Google bí mật lưu ảnh cả đồng ảnh “giai nhân” xa lạ online, ổng thì cù lần không có lãng nhăng. Còn cái tài khoản Facebook ẩn này, tui không biết sao ổng lại đội lốt cái tên giống cái? Có thứ gì không ổn, mà tui không biết làm sao để ổng hé răng.

Comments

@HÀICÓGÔNG – Ông chồng có cái Facebook mà giấu như quỷ, vô thì thấy trống trơn không coi được post hay hình chi hết. Hình profile thì cũ xì từ thời còn phong độ, còn để “trạng thái single”. Hỏi Facebook ổng có gì mà để riêng tư private hết trơn vậy thì ổng nói đâu có post gì, chỉ tàu ngầm đọc chơi. Mà ủa, muốn đọc thân ảo hoài sao cha nội?

@CÒNTRINHTRÊN MẠNG – Lướt lướt coi tự dưng thấy mặt ông bồ, hỏi tới thì ổng kêu cái Facebook chính bị khóa nên xài tạm Facebook sơ cua. Khuya lên coi thì thấy ổng thả thính “gái lạ” lia lịa, emoji nụ hôn rồi trái tim đỏ, lại còn rủ gặp đúng lịch tui đi tập gym. ổng háu đủ từ youtuber, người mẫu hết thời, quơ luôn mấy bà trạng thái mờ ám “it’s complicated – phức tạp lắm”. Mệt quá, tui cho chả dzong luôn để khỏi vướng víu cái mớ bong bong lãng nhăng thật thật ảo ảo. Bị đá rồi chả còn bào chữa nó chỉ là “gia vị tinh thần”, còn tui mới là món chính.

@TÁMTÀNG – Hôm trước mượn phone vợ vì cái iPhone tôi gần hết pin, thì thấy cái thông báo bên email có người gửi kết bạn trên Facebook bả. Tò mò nhấp vô thì mới biết bả có cái Facebook có cái tên “Mèo hoang” lạ hoắc. Hỏi thì nói bả tạo cái Facebook này để xàm xí tám, đọc linh tinh. Cái chính là bả dùng Facebook ảo để tàu ngầm, “phóng ngư lôi” còm-men nói xấu mấy mụ bả ghét nữa. Haha!

@BỘITHỰCVỊTÌNH – Tui xài Facebook coi này, coi nọ, lâu lâu thơ văn, triết lý tán nhảm chút cho vui, chứ đời sống riêng thì tui kín bưng trên mạng. Bị cái là bà vợ cứ đòi bả phải hiện diện cùng tui “chính thức” trên Facebook để cả thế giới được biết. Cái Facebook thì đều hui, followers có mấy mống, chẳng phải KOL, văn thơ thì chỉ cóc nhảy ra nhảy vô mà bả bày đặt đòi phải “Facebook official phu nhân chính thức” như cái tờ hôn thú trên mạng vậy. Sao phải quan trọng nó vậy chứ?!

Nhiều người tin rằng nếu Tàu con thoi cần hạ cánh khẩn cấp, phi hành đoàn có thể đáp xuống Everglades Jetport.

Từng được kỳ vọng sân bay lớn nhất thế giới, Everglades Jetport là một trung tâm đón tiếp các máy bay siêu thanh đến từ mọi lục địa với 6 đường băng cùng đường sắt cao tốc nối với các thành phố xung quanh.

Nhưng ngày nay, nó không là gì ngoài một bãi đáp máy bay với vồn vện một đường băng...

Sân bay trên giấy

SƠN H CAO

(BELLINGHAM, WA - USA)

Đường băng đơn độc này tồn tại như lời nhắc nhở về một giấc mơ không bao giờ thành hiện thực của người Mỹ.

Sân bay được kỳ vọng là vĩ đại nhất thế giới chưa bao giờ đón khách.

Bên cạnh đó, nó cũng thực hiện một chức năng khác, khiêm tốn hơn rất nhiều so với mục đích xây dựng ban đầu: trở thành sân bay chuyển tiếp và đào tạo Dade-Collier thuộc sự quản lý của Cục hàng không Miami Dade. Đây cũng là cơ quan quản lý 4 sân bay khác trong khu vực, gồm Miami - sân bay lớn thứ ba ở Mỹ về lưu

---

Xây dựng dở dang, sân bay được kỳ vọng là vĩ đại nhất thế giới chưa bao giờ đón khách.

(ẢNH: MIAMI-DADE AVIATION DEPARTMENT).

lượng hành khách quốc tế.

Sân bay Dade-Collier không có nhà ga, chỉ có một văn phòng nhỏ bên trong một chiếc xe kéo 185m², với 4 nhân viên. Địa điểm này không cho phép bất kỳ máy bay nào hạ cánh trừ trường hợp khẩn cấp, vì không có bất kỳ thiết bị chữa cháy, tiếp nhiên liệu nào. “Tôi nghe đồn rằng nếu tàu con thoi phải hạ cánh khẩn cấp, nó có thể tới đây”, Lonny Craven, quản lý sân bay nói.

Craven cho biết Everglades Jetport - còn được gọi là Big Cypress Swamp Jetport không hề bị bỏ hoang. “Đó là mọi người nghĩ thế. Hiện tại, do nhiều hạn chế, chúng tôi chỉ mở cửa sân bay từ 8h đến 17h30”, anh nói.

Everglades Jetport giờ thuộc sự quản lý của Cục hàng không Miami Dade.

Dự án xây “sân bay vĩ đại nhất thế giới” Everglades Jetport khởi công từ 1968. Đó cũng là những năm tháng cuối cùng trong thời hoàng kim của du lịch hàng không, khi cabin của những tàu bay tại Mỹ

vị trí của Everglades-Jetport-Location

ngập trong khói xì gà và tiếng kêu leng keng của tách, đĩa bạc đựng đồ ăn. Đó cũng là thời điểm Concorde chuẩn bị thực hiện chuyến bay đầu tiên, còn Boeing đang chuẩn bị cho chiếc 2707, máy bay chở khách siêu thanh to lớn và nhanh hơn.

Khi đó, giới chức đã dự đoán nhu cầu du lịch hàng không của người dân ngày càng tăng và cho rằng miền nam Florida là địa điểm lý

tưởng để xây dựng một trung tâm hàng không.

Trong kế hoạch xây dựng ban đầu, Everglades Jetport được cho là có kích thước gấp 5 lần sân bay JFK của New York, chuyên đón các máy bay siêu thanh trong tương lai, chỗ tối đa 300 hành khách. Nó được xây dựng trên mảnh đất không người ở rộng hơn 100km², cách Miami 58km và vườn quốc gia

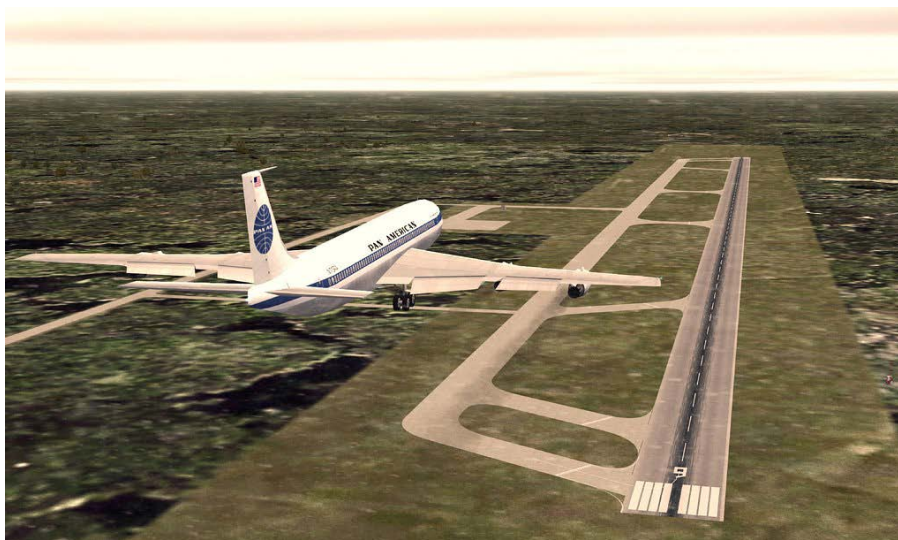
Everglades 10km. Theo Craven, đây là vị trí trung tâm, nhiều người có thể dễ dàng tiếp cận. Một hành lang đường sắt, đường bộ rộng hơn 300 m được quy hoạch kết nối sân bay tới tận bờ biển Đại Tây Dương, vịnh Mexico.

Nhưng, mọi thứ không đi theo đúng quỹ đạo. Mối lo ngại về vấn đề môi trường bắt đầu xuất hiện, sau khi sân bay khởi công.

Một báo cáo năm 1969 chỉ ra rằng dự án sẽ phá hủy hệ sinh thái của miền nam Florida, và sau đó là vườn quốc gia Everglades. Nhiều người dân địa phương, các nhà hoạt động đã phản đối dự án gay gắt đến mức toàn bộ hoạt động xây dựng sân bay Everglades Jetport buộc phải dừng lại vào năm 1970. “Mọi người khi đó đùa rằng họ đang mở một đường băng trên lưng bầy cá sấu”, Craven cười kể lại.

Năm 1971, Boeing hủy dự án 2707. Giấc mơ về một chiếc máy bay siêu thanh chở khách do Mỹ chế tạo cũng “chết” theo.

Khi đó, thay vì cố gắng di dời Everglades Jetport sang một địa điểm khác, chủ đầu tư đã bỏ rơi ý tưởng. Sân bay chưa từng mở cửa cho hành khách, còn đường băng duy nhất của nó dài 3.2km trở

Hạ cánh

thành địa điểm phổ biến với các phi công tập huấn.

Khoảnh đất bao quanh sân bay là một vùng đầm lầy hoang dã. Nơi đây được các hãng bay sử dụng rất nhiều trong những năm 1970, 1980 và đến giữa những năm 1990. Những phi công hạ cánh và cất cánh ngay trước khi dừng hẳn, bởi đây là những bài học quan trọng của việc đào tạo phi công.

“Khi những thiết bị mô phỏng chuyến bay ra đời và nhiên liệu tăng giá, các hãng cũng hạn chế cho phi công thực hành. Nhưng chúng tôi vẫn nhận các chuyến bay quân sự tập huấn, chủ yếu của Lực lượng Tuần duyên Mỹ và các máy bay tư nhân nhỏ”, Craven tiết lộ.

Ngày nay, khu vực quanh sân bay là một phần của Khu bảo tồn Quốc gia Big Cypress. Nó còn trở thành nơi sinh sống của các loài động vật hoang dã như cá sấu, nai, diệc và gấu.

Khoảnh đất hơn 105km² thuộc sở hữu của sân bay vẫn là một vùng đầm lầy bao la chưa được phát triển, diện tích này lớn hơn nhiều so với sân bay quốc tế Miami vền ven hơn 13km². “Nó đã được xây để trở thành một sân bay của tương lai”, Craven nói về ngày mai không bao giờ đến của Everglades Jetport.

Có lẽ nó muôn đời sẽ tồn tại trên giấy.

SC

Phi đạo của sân bay Dade-Collier

BIỂN CÁT

Dạ khúc tháng 5

TRANH ĐÌNH CƯỜNG

Khi tôi về chạm vào bóng tối
Đóa quỳnh hoa run rẩy nở trong đêm
Hương bối rối
Bảng lảng bay trong gió
Dài nỗi buồn
Trôi mãi không thôi.

***

Ai qua đó bước chân rất nhẹ
Giẫm những âm sâu
Vỡ tiếng lá khô
Năm tháng xa rồi
Sao tim vẫn nhói đau
Còn vọng tưởng một lời yêu không có thật.

***

Ngồi lại nhé trên thêm rêu phủ
Ngỡ chừng như chỉ vừa mới hôm qua
Đêm lấp lánh muôn vàn tinh tú
Trong mắt người
Tôi soi thấy niềm đau
Tiếng dương cầm rơi từng nhịp chên chao
Rồi tan loãng mãi
Vào một miền xa xôi trong ký ức.

*****

Không một đốm lửa tàn
Cho tôi hong bờ vai lạnh
Trời về khuya
Hiu hắt ánh trăng sương
Sợ nhớ quện vào sương
Cuộn từng đóa vô thường
Trong lặng lẽ
Vẳng ru hồi tiếng gió.

BC

BẢO HUÂN

NG. T. THANH DƯƠNG
ARLINGTON, TX

Mê xem youtube

Tôi vừa xem xong youtube dài của kênh “Theo dấu giày sô”, kênh này chuyên phát lại những bản nhạc lính trước 1975 và có những hình ảnh thật người thật tại miền Nam Việt Nam thời đó làm minh họa. Tôi đã đi cùng năm tháng với những bài hát và những hình ảnh trai thanh gái lịch này họ là ai cũng là hình ảnh vợ chồng tôi ngày ấy ...

Lòng bỗng rộn ràng một

trời kỷ niệm ủa về, tôi vào phòng sách, lôi hết những cuốn Album trên kệ sách ra tìm kiếm và xem lại bao hình ảnh cũ. Nay hình tôi thời con gái mới lớn còn nét ngây thơ, nay hình biết làm dáng làm điệu với mái tóc dài xõa vai. Hình ảnh chồng cũng nên thơ chẳng kém gì, chàng trai trẻ mái tóc bông bông và nụ cười tươi tắn như nắng mới đầu hôm, dáng anh nho nhã thời học sinh đến hào hoa thời khoác áo chiến binh. Xem hình tôi

đâu tôi rơi nước mắt tới đó, tiếc rẻ ngậm ngùi một thời hoa mộng.

Tôi chạy ra ngoài phòng khách nơi chồng đang nằm ghế sofa xem ti vi và đứng sát vào anh, ngó ngang nhìn anh rõ hơn, cứ như đây là lần đầu tiên nhìn một người lạ vào trong nhà mình. Một ông già đầu hói vừa nằm xem ti vi vừa nhắm mắt lim dim tìm giấc ngủ trưa. Tôi kêu lên thất vọng:

- Ôi trời ơi, em không nhìn

ra anh.

Ông ta mở bừng mắt tỉnh ngủ:

- Tôi đây, cố sao bà không nhìn ra tôi?

Tôi vẫn nhìn chồng, không tìm đâu vắng trán thanh tao, ánh mắt thắm thiết tình, chỉ thấy ánh mắt bực bội khó chịu chiếu thẳng vào mình:

- Tôi sắp ngủ bà ra phá đám. Làm gì mà nhìn tôi chằm chằm thế?

Giọng tôi thoáng niềm đau:

- Em mất anh thật rồi.

Ông ta ngồi nhồm dậy ngạc nhiên:

- Ở kia, bà nói gì tôi không hiểu?

Cảm xúc buồn và thất vọng dâng trào, tôi đi vội về phòng nằm ôm gối thổn thức. Ôi, mối tình thơ, chàng thơ của tôi đã thay hình đổi dạng từ lâu nhưng hôm nay xem kênh “Theo dấu giày số” tôi lại thức tỉnh cảm nhận sâu xa, chàng lính chiến oai phong nhanh nhẹn ngày xưa là ông già lù khù đang trùm chăn nằm ghế sofa đây, ở trong nhà lúc nào cũng mở điều hòa không khí mà ông ấy vẫn thích trùm chăn. Một khoảng cách quá khứ và hiện tại quá lớn, một đổi thay quá phũ phàng.

Tôi nằm trên giường trần trổ. Giờ đây ông già đang tỉnh bơ nằm khểnh ngoài kia xem ti vi mặc cho “người em bé nhỏ sâu mộng” mà ông ta từng nâng niu ngày nào đang nằm đây ảm ức buồn một mình.

Bỗng chồng xuất hiện nơi cửa phòng, tôi tưởng anh sẽ ngồi xuống bên giường hỏi han để tôi sẽ bày tỏ cảm xúc, cùng dìu nhau về vùng trời quá khứ có anh và em hò hẹn đợi chờ. Nhưng chồng cất tiếng khô khan:

- Bà ra nấu cơm chiều. Tôi cần ăn đúng giờ để uống thuốc.

Tôi thất vọng lạnh lùng đáp trả:

- Chiều nay ăn mì gói.

- Hôm qua bà mãi mê coi youtube không kịp nấu cơm tôi phải ăn mì gói. Hôm nay lại mì gói. Vì sao?

- Đang... buồn thương quá khứ, không hứng nấu.

Chồng hiểu ra ngay:

- Bà vừa xem youtube chủ đề tác động đến bà mãnh liệt lắm đây. Lúc này bà nói không nhìn ra anh, đã mất anh thật rồi. Tôi làm gì nên tội?

Chỉ đợi có thế tôi tuôn trào:

- Em xem youtube “Theo dấu giày số” những hình ảnh chàng trai lính chiến, cô gái xuân xanh mà nhớ anh và em ngày xưa nên em... khóc đấy. Tại sao anh thay đổi đến thế chứ, như bây giờ nè, anh chẳng thêm hỏi han em, chia sẻ buồn vui với em mà vào ra lệnh em nấu cơm. Thật vô duyên.

- Thì bà kém gì tôi, bà cong cớn ngoe nguẩy trả lời không hứng nấu cơm, ăn mì gói. Cứ làm như tôi là con bà, mẹ cho gì ăn nấy.

- Nhưng anh vô tâm lắm cơ.

- Tôi lạ gì tính tình dở hơi

của bà, theo hỏi han đồ dành chỉ mất thì giờ, nằm xem ti vi sướng hơn ...

Rồi chồng kể tội vợ dài lê thê:

- Bà lên mạng xem đủ thứ tin tức thiên hạ và xem youtube cho lắm vào, nó lậm vào người có ngày bệnh hoang tưởng đấy. Xem youtube chủ đề sức khỏe thì bà tự hào kiến thức mình giỏi như bác sĩ, động một chút là vào Google khai bệnh tìm bệnh. Xem youtube nấu ăn bà thực tập cho tôi ăn món chẳng giống ai vì bà nấu không bằng người ta. Xem kênh điều tra vụ án bà ngủ ác mộng, bà cầm súng đi cướp nhà băng bị bắt, bà đi buôn ma túy cũng bị bắt, sáng thức dậy bà vẫn chưa hoàn hồn. Xem kênh đọc truyện ma bà không dám ở nhà một mình dù ban ngày ban mặt. Xem kênh mấy nàng dâu Việt ở Trung Quốc bà sầu thương giùm các cô gái nghèo Việt Nam lấy chồng xứ lạ, tưởng may ra thoát nghèo thay đổi được cuộc đời chút nào hay chút ấy, nhưng chồng Trung Quốc còn ... nghèo hơn mình, sống nơi núi rừng khỉ ho cò gáy làm nông, làm rẫy và bây giờ xem kênh “Theo dấu giày số” bà tiếc thương hình ảnh vàng son cũ.

- Em vừa lục tung mấy cuốn album xem lại tất cả hình ảnh chúng mình, anh bây giờ là ông già Cầm Chương, không còn là anh lính chiến đáng yêu của lòng em.

- Đấy, tôi đã bảo mà, bà mê

xem youtube thế nào cũng có vấn đề nọ kia.

Chồng từ tốn tiếp:

- Có những người chỉ thấy cái dở của người khác, chỉ biết phê phán người khác mà không biết nhìn cái dở và phê phán chính mình...

Tôi không kiên nhẫn nghe, ngắt lời:

- Anh đừng nhập đề dài dòng, trực tiếp luôn đi. Anh muốn gì?

- Kiểu bà hỏi chỉ muốn cãi lộn, nếu tôi là “hoa cẩm chướng” thì bà là cả một “rừng hoa cẩm chướng” so sánh hình ảnh trai trẻ đôi mươi với bây giờ tôi gần 80 tuổi, bà không nhìn ra tôi là đúng rồi ...

- Đấy, chính anh cũng công nhận nhé

- Công nhận 100%. Còn bà, có khi nào nhìn hình ảnh tuổi đôi mươi của bà và so sánh với bây giờ ngoài 70 chưa?

Tôi tự tin:

- Rồi, sao?.

- Các bà hay tưởng bỏ, cứ

nhuộm tóc lên, phấn son vào, quần nọ áo kia vào rồi chụp hình khoe lên mạng với bạn bè, lời nói chẳng mất tiền mua họ xã giao khen trẻ đẹp... y như ngày xưa, nên cho là mình vẫn còn trẻ lắm lắm.

Tôi tự ái:

- Anh nói thế nghĩa là em cũng ... điều tàn giống như anh hả?

- Không lẽ thời gian chỉ đối xử phũ phàng với tôi còn bà thì không? Tôi còn thấy từng nếp nhăn trên gương mặt, trên cổ bà, nếu bà muốn tôi ... đếm cho bà ngay bây giờ nè.

Tôi rên rỉ:

- Anh nỡ lòng nào nói với em những lời ... độc địa thế!

- Sự thật mất lòng mà. Đó là về ngoại hình, về tính cách bà cũng một trời thay đổi, đối đáp với chồng thì mặt vênh lên không chịu thua, nghe nhạc Bolero tuổi già khú đế mà bà còn thốn thức, cứ tưởng mình mới đôi mươi.

Bị chồng nói trúng tim đen

tôi quê quá đành ngượng ngùng bào chữa:

- Chẳng qua em bỗng cảm xúc dạt dào thương về quá khứ trong phút giây thôi. Còn hơn khối người vô cảm anh ạ.

Chồng khuyên:

- Nhưng bà đừng quá dâng trào cảm xúc, lên cơn lãng mạn bất ngờ như hôm nay mà tuyên bố không nhìn ra tôi nữa nhé.

Tôi mỉm cười:

- Thỉnh thoảng em mộng mơ đi lạc giữa quá khứ và hiện tại ấy mà. Bây giờ em tỉnh rồi, thoát khỏi cơn mê trở về thực tế rồi. Em đi nấu cơm chiều đây, anh ra đắp chăn coi ti vi tiếp đi, khi nào có cơm em gọi.

Chồng bước ra ngoài và cẩn thận dặn dò:

- Bà làm ơn nấu món bình thường theo khả năng của bà luộc rau trứng cũng được, đừng tập tành theo youtube nấu món nọ món kia lại thất bại bắt tôi ăn, ngán thấy bà luôn.

NTTD

(MARCH 27 - 2024)

BAOTRÉ

✓ DỄ ĐỌC   ✓ DỄ THẤY   ✓ DỄ CẮT   ✓ DỄ TÌM

RAO VẶT
TRÊN BÁO TRÉ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG
TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGÀY · [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)

ngày tưởng nhớ

Những ngôi mộ thẳng hàng trong nắng đẹp,
Mùa Hè bắt đầu rực rỡ tháng Năm,
Trong nghĩa trang quốc gia Arlington,
Mỗi bia mộ một lá cờ nước Mỹ.

Lá cờ nhỏ đang phất phơ trong gió,
Hồn tử sĩ yên ngủ ở phương nào,
Thức dậy mà nghe đời nhớ thương nhiều,
Cùng với tháng Năm hoa đang nở rộ.

Nhưng hoa tháng Năm sẽ buồn nức nở,
Trong phút giây mặc niệm kẻ hy sinh,
Hôm nay là ngày chiến sĩ trận vong,
Những người đã phục vụ trong quân đội.

Chào những ngôi mộ nằm đây cũ mới,
Người thân, bạn bè thăm viếng nghĩa trang,
Cắm cờ cắm hoa mộ chị mộ anh,
Mơ một ngày hòa bình cho nhân thế.

Memorial Day sáng nay cờ rũ,
Mỗi địa phương mỗi một lá cờ buồn,
Lá cờ theo xe chạy đi trên đường,
Giữa tất bật bộn bề trong cuộc sống.

Vinh danh những người chết vì lý tưởng,
Ở những chiến trường, những nơi chốn xa,
Bao nhiêu lính Mỹ đã trở về nhà,
Trong quan tài, trong tiếng kèn truy điệu.

Vinh danh những người lính trên thế giới,
Đã đổ máu xương gìn giữ hòa bình,
Có những người trong cuộc chiến Việt Nam,
Quê hương của tôi một thời khói lửa.

Tháng Năm ơi cho lòng tôi góp gió,
Góp với muôn người xin được tri ân,
Tôi tung lên trời cánh hoa tháng Năm,
Gởi thương nhớ đến vong hồn chiến sĩ.

NTTD

No đòi

TẠ PHONG TẤN
ORANGE COUNTY, CA

Ở Mỹ cấm đầu đi làm kiếm tiền, gom được một mớ kha khá về Việt Nam cuối cô vợ trẻ đem qua Mỹ, sau đó vợ bỏ theo người đàn ông khác đẹp trai hơn hoặc có nhiều tiền hơn.

- Bà cụ/ông cụ kia tuổi gần đất xa trời, đi đứng lụm khụm, quá tuổi nghỉ hưu từ lâu rồi, ở nhà con ruột (hoặc nhà housing chính phủ cấp,) chi phí sinh hoạt con lo, có tiền lương hưu, hàng tháng lãnh tiền già của chính phủ Mỹ, nhưng vẫn cố gắng đi làm việc vặt hoặc lượm ve chai bán gom tiền gửi cho con cháu ở Việt Nam. Không gửi tiền thì con cháu khóc lóc rên rĩ như sắp chết tới nơi. Một thời gian sau về Việt Nam thăm con cháu mới té ngửa ra khi biết con cháu chỉ lo ăn nhậu,

chơi bời và ngóng tiền ông/bà gửi hàng tháng.

- Bà kia mới bước qua hàng “ngũ thập tri thiên mệnh” quen biết ông nọ đã nghỉ hưu, vợ qua đời con thì lớn đã ở riêng, có nhà cửa xe cộ đàn ông. Nghe lời ngon tiếng ngọt “Tuổi này mà còn làm đám cưới, làm hôn thú người ta cười” bèn đồng ý sống chung mà không nghi ngờ gì. Sau thời gian 15 năm ra sức chăm sóc người già bệnh tật cho đến khi ông qua đời, thì té ngửa ra ông nọ đã làm di chúc cho con ổng hưởng hết tài sản thừa kế, con ông về lấy lại nhà cửa, tổng bà “mẹ kế” không danh chính ngôn thuận kia ra đường với hai bàn tay trắng. Bà đau đớn muốn tự tử, không ngờ người bà luôn coi là chồng, người ta không nghĩ bà là vợ.

Đó là những câu chuyện (bài học kinh nghiệm) từ cộng đồng gốc Việt hải ngoại mà tôi đã đọc trên mạng từ năm 2005 bằng cái IBM PC “second hand,” hệ điều hành Windows 1995 già cỗi, khi Việt Nam mới bắt đầu cho dân chúng được sử dụng internet rộng rãi, nhưng vẫn dựng tường lửa tất cả các website hải ngoại. Phải nói rõ chi tiết như vậy để quý độc giả hiểu rằng sự khao khát tìm hiểu thông tin, tìm hiểu thế giới bên ngoài của thế hệ những người trẻ như tôi (ở thời điểm đó, giờ già rồi) rất mãnh liệt, sẵn sàng tìm mọi cách vượt tường lửa và kiên nhẫn ngồi chờ hàng giờ để được đọc một “bản tin đen”.

Những tưởng các bài học cay đắng cách đây 20 năm đó thời nay không còn sau

bao nhiêu năm người gốc Việt hải ngoại bị “vùi dập” thật bất ngờ khi tôi biết rằng sự việc vẫn cứ lặp lại với những người quen của tôi.

Đầu tiên là một ông làm nghề sửa xe hơi, nhờ tôi chỉ giúp luật sư nào đáng tin cậy ở Việt Nam để về Việt Nam kiện đòi tài sản. Hỏi kỹ mới biết ông đã 70 tuổi, cách đó vài năm có về Việt Nam cưới một bà 40 tuổi và đem qua Mỹ. Nói rõ để quý vị hiểu ông này không phải loại “ham muốn gái tơ” không “ăn cỏ non” mà ông chỉ muốn một người vợ như bao nhiêu người đàn ông khác. Tuy gần 70 nhưng ông vẫn còn phong độ, trắng kiện và vẫn hành nghề sửa xe hái ra tiền. So sánh ông và bà 40 tuổi kia không có sự chênh lệch quá lớn về hình thức bên ngoài. Không ngờ bà nọ đã có hẹn hò với nhân tình khác ở Mỹ. Sau khi được ông thợ bảo lãnh qua Mỹ theo diện hôn thê, cho đứng tên tài sản ở Việt Nam xong thì bà nọ trốn mất. Ông về Việt Nam, tới tận nơi cư trú của bà “vợ cũ” nộp đơn kiện. Vụ kiện nay đã giải quyết xong, ông thợ đã lấy lại được tài sản. May là ông vẫn chưa làm giấy hôn thú ở Mỹ nên không cần làm thủ tục ly dị, việc chứng minh tài sản dễ dàng, nhưng cũng mất gần 2 năm mới xong.

Một ông khác, đã nghỉ hưu, cách đây 4 năm có

nhờ tôi tư vấn làm cách nào đối phó với nhà cầm quyền địa phương Việt Nam vì bị gây khó dễ, vì ông bảo lãnh vợ ở Việt Nam qua Mỹ. Tuần rồi, ông cho tôi một bao thực phẩm khô. Ông nói: “Tôi bây giờ mua đồ quán người ta nấu sẵn đem về ăn, không nấu ăn nữa.” Tôi hỏi: “Bà xã đâu sao không nấu?” Ông trả lời: “Đừng hỏi nữa. Qua cầu gió bay rồi” Trong bao đồ ăn ông cho tôi, có vài lock chai nước sơn móng tay “Made in USA” còn mới nguyên, chưa khai hộp. Tôi đoán những lock sơn móng tay này là của vợ ông bỏ lại, sau khi đã học xong nghề làm nail, chớ không lẽ ông già 70 mua nước sơn móng tay màu sắc sỡ để ông xài? Ông nói bây giờ đi học lại ESL làm niềm vui.

Một cô gốc Việt khác ở Mỹ, cách đây 5 năm, lên mạng Facebook “vạch mặt” (người miền Bắc gọi là “bóc phốt”) anh chồng cô vừa bảo lãnh từ Việt Nam qua, vợ chồng đã có một con, nhưng rồi nhanh chóng ly dị.

Một cô khác làm chủ tiệm nail, than thở rằng cô có 4 đứa cháu ở Việt Nam được cô gửi tiền nuôi, vay tiền cô nhiều lần, mà chưa có đứa cháu nào gọi hỏi thăm sức khỏe cô một lần để cô thấy ấm lòng tình máu mủ ruột rà. Mẹ cô cho cháu thừa kế 2 căn nhà ở Việt Nam, qua Mỹ sống với con gái, mọi chi phí

con gái bao hết. Tưởng rước mẹ qua Mỹ để mẹ an hưởng tuổi già cho tròn chữ hiếu, nào ngờ mẹ qua Mỹ rồi cứ lo lui cui cặm cùi còng tấm lưng già nua trên chiếc máy may kiếm tiền gởi cho cháu. Hỏi cháu bao nhiêu tuổi rồi mà bà già còn phải nuôi? Trả lời cháu nhỏ nhút 22 tuổi, lớn nhút 40 tuổi, tất cả đều đã lập gia đình riêng. Hỏi bà gởi tiền về làm gì? Trả lời cho cháu đóng tiền điện, tiền nước, tiền khám cho bác sĩ tới tại gia, đóng học phí cho con của cháu. Hỏi cháu làm nghề gì mà thu nhập không đủ sống, phải dựa vào bà cụ? Trả lời từ lúc lớn lên tới nay chúng không làm gì cả.

Bà cụ mắng cô “cứng lòng” vì cô phản đối việc tiếp tục cung phụng tiền bạc cho đám cháu đã trưởng thành từ rất lâu rồi.

Trong phạm vi bài viết này tôi chỉ đề cập các trường hợp mà tôi biết rõ, và không phải người của giới showbiz. Chuyện showbiz Việt “vạch mặt” nhau như cơm bữa, tôi không quan tâm, cũng không muốn đem những chuyện ấy làm rác tai quý độc giả.

Một ông khác kể đã từng chứng kiến vài ba vụ người quen của ông ở Mỹ bị người thân ở Việt Nam thường xuyên gọi điện thúc giục gởi tiền về Việt Nam “để giúp đỡ gia đình” như: chữa bệnh,

xây nhà, mua đất, mua xe... Trong khi những người đó ở Mỹ làm ngày làm đêm, không dám ăn ngon, không dám mặc đẹp, không dám đi chơi, mua đồ cũ, xài đồ lượm... nhằm tiết kiệm tiền gởi về gia đình. Tới khi người kia về Việt Nam thăm mới té ngã ra biết tiền của mình gởi về đều chui vô sòng bài, để đóm hết. Người nọ chán nản, trốn không gặp, không nghe điện thoại của người nhà nữa.

Bà cụ ở trên mắng con gái “cứng lòng” vì không chịu “cấp dưỡng cho người trưởng thành khỏe mạnh” Không biết bà cụ có bao giờ nghĩ ngược lại những người nhận “cấp dưỡng” có phải là “cứng lòng” khi thân nhân xài số tiền mà thân nhân của họ phải còng lưng ngày đêm, phải nhin ăn nhin mặc mới kiếm được cho họ xài?

Ở đời người ta có thể dùng lý trí để phán xét, nhưng khi hành động thì lại không theo lý trí, mà lại vì những lý do rất riêng, chỉ có người trong cuộc mới hiểu.

Tôi gọi những người gốc Việt kể trên là bị “mắc nợ đời” và phải “trả nợ” Có người đã “trả dứt nợ” có người “trả” hoài không hết “nợ” và không biết khi nào mới hết “nợ” kiểu này, người Việt thường nói là “Trả cho tới chết mới hết nợ”

TPT

Mệnh danh Thành Phố Cửa Âm Nhạc, Nashville là cái nôi của dòng nhạc Country và Rockabilly cổ điển. Ngày nay Nashville là một trong những trung tâm âm nhạc lớn nhất thế giới. Nằm bên bờ sông Cumberland River thơ mộng, cây cầu bộ hành đưa vào thành phố lúc nào cũng đầy kẻ hát rong – hoặc để kiếm bạc lẻ, hoặc hy vọng được “phát hiện” bởi một nhà sản xuất trong mơ nào đó. ẢNH: IAN BUI/TRÈ

IAN BUI
DALLAS, TX

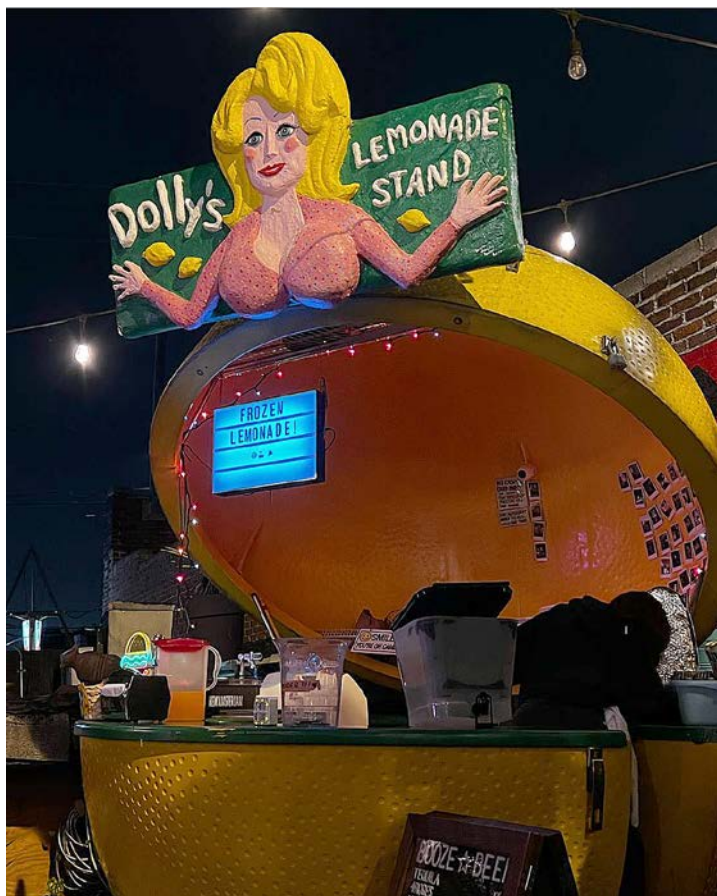
Gọi là Music City bởi đi đâu cũng đụng không nhạc sĩ thì ca sĩ. Không đánh đàn thì cũng đánh trống. Không viết nhạc thì cũng làm âm thanh ánh sáng, v.v. và v.v. Vào một tiệm hardware ở ngôi làng Joelton để tìm mua vài con ốc và cây cọ sơn nhà, chợt phát hiện tiệm nhỏ xù mà cũng có sân khấu, bán thức ăn và bán cả ... bia! Nhân viên trong tiệm thì kiêm luôn đánh trống thổi kèn mỗi tối thứ Bảy. Nếu hên, bạn còn có cơ hội hát chung với ... Elvis! ẢNH: ARIEL BUI

Nashville không thiếu gì nhạc sống, nên cư dân thành phố thường tránh xa khu vực downtown đầy du khách và các loại nhạc pop dở ẹc. Nếu phải ghé Broadway ở downtown “cho biết”, thì chỗ đáng đến nhất là Robert’s, nơi bạn có thể nghe dòng nhạc country kinh điển chơi bởi những nhạc sĩ cổ truyền đậm chất nghệ. Còn trong ảnh là quán nhạc nổi tiếng ở East Nashville tên DRKMTTR, nơi dân thổ địa đến nghe nhạc rock, punk và uống bia Pabst Blue Ribbon -- đang thịnh hành trở lại vì ... rẻ! ẢNH: IANBUI/TRÊ

Nashville là nơi nữ ca sĩ/nhạc sĩ Dolly Parton tạo nên tên tuổi lẫy lừng của bà. Ngày nay Nashville có cả một khu giải trí khổng lồ mang tên Dolly Parton, rồi nào là bảo tàng viện, phòng thu âm, tiệm quần áo, nhà hàng, quán nhạc... không thiếu cái gì. Đi đâu cũng thấy hình ảnh Dolly Parton. Trong hình là quầy nước chanh ở sân sau tiệm hamburger Dino’s. Anthony Bourdain, người đã ăn bún chả với TT Obama ở Hà Nội, cũng từng ghé đây. ẢNH: IANBUI/TRÊ

Trong tất cả những địa chỉ nổi tiếng ở Nashville, nơi đáng ghé thăm nhất là Ryman Theater, còn được gọi là “Carnegie Hall của miền Nam.” Khoảng thập niên 1880, nơi đây là một cái lều lớn dùng làm chỗ thờ phượng tên là Union Gospel Tabernacle. Thập niên 1920 doanh nhân Samuel Ryman xây thành nhà thờ, sau được biến thành nhà hát. Dân trong nghề gọi nó là “Mother Church”. Từ 1943 đến 1974, đây là sân khấu chính thức của chương trình Grand Ole Opry. Charlie Chaplin, Houdini, Bob Hope, Elvis Presley, Johnny Cash... đều đã diễn ở đây. ẢNH: ARIEL BUI

Âm nhạc và hội hoạ thường đi đôi với nhau. Ngoài nhạc sĩ ra, Nashville còn có một khối lượng lớn các họa sĩ. Và thay vì chơi nhạc trên đường phố thì họ vẽ lên tường. Lái xe vòng vòng Nashville ta bắt gặp rất nhiều những bức bích hoạ (mural) đủ thể loại, thật vui mắt. Trong ảnh là một mảng nhỏ của một tấm bích hoạ khổng lồ bên ngoài gallery The Forge, nơi tổ chức buổi đọc thơ văn của dân Á Đông đã được tường thuật trong số báo trước. ẢNH: IANBUI/TRÈ

Nói đến nghệ thuật không thể nào không nói đến thiên nhiên, bởi Tạo Hoá là nhà nghệ sĩ vĩ đại nhất. Tuy là thành phố lớn nhưng Nashville có rất nhiều cây xanh. Du khách muốn hít thở không khí trong lành chỉ cần mượn những chiếc xe đạp điện như trong hình là tha hồ đi khám phá một Nashville ít ai biết. Một bình điện đây có thể trợ lực cho bạn vài tiếng đồng hồ. Đạp xe vào mùa này bạn còn được thưởng thức tiếng nhạc của hàng tỉ con ve đang chui từ dưới đất lên. ẢNH: IANBUI/TRÈ

Nếu du khách là người Việt, và cảm thấy bụng cồn cào đói sau một chuyến đạp xe, hãy ghé vào khu Việt Nam trên đường Charlotte Pike để làm tô phở hoặc ổ bánh mì. Chợ búa nơi đây tuy không nhiều nhưng cũng tạm đủ. Hoàng Tofu trong hình là lò đậu hũ và bánh mì làm tại chỗ, so với Texas thì hơi mắc nhưng ngon, nhứt là món bánh mì đậu hũ chay. Ngoài ra còn có các món ăn chơi như chè, xôi, chả lụa, bánh tráng trộn v.v. Đặc biệt có nước mía \$10/ly, còn ve thì free! ẢNH: IANBUI/TRÈ

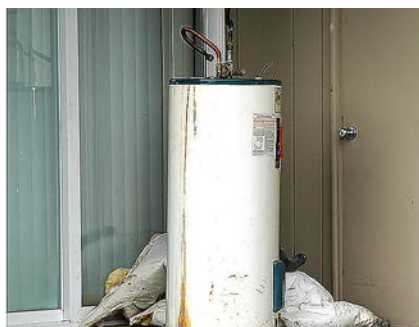
Máy nước nóng - Water Heater

HOÀNG HƯƠNG

(tiếp theo)

■ Bị rò rỉ từ thân bình chứa (tank)

Nước rò rỉ từ thân bình chứa cho thấy bình đã bị ăn mòn hoặc hư hại. Loại rò rỉ nước này chảy ra từ các điểm cụ thể như lỗ thủng hoặc vết nứt trên thân bình.

CÁCH SỬA

Bất kỳ bình chứa nào bị hư hoặc ăn mòn trên thân bình đều cần được thay mới. Trong khi chờ lắp máy mới, để tránh hư hại cho nền nhà nơi đặt máy, cần ngắt nguồn điện và nguồn cấp nước, sau đó xả hết nước trong bình.

■ Có nước ấm trên máy nước nóng

Không phải do máy bị rò rỉ mà do nước ngưng tụ. Ở trường hợp này, bạn sẽ thấy nước ấm lan rộng khắp bên ngoài bình chứa chứ không tập trung ở điểm cố định hoặc đầu vào nguồn nước.

CÁCH SỬA

Giảm nhiệt độ cài đặt xuống 1200F hoặc thậm chí thấp hơn đến 1150F. Để ngừa nước ngưng tụ trên máy gây hư hại sàn nhà, nên thuê thợ ngắt kết nối máy và đặt một khay thoát nước bên dưới để hứng nước nhỏ giọt.

DALLAS Sự Kiện

BOYS JUNIOR NATIONAL CHAMPIONSHIP

26/6 tới 29/6. Tranh giải vô địch toàn quốc bóng chày thiếu niên

Địa điểm: Kay Bailey Hutchison Convention Center, 650 S Griffin St, Dallas TX 75202. **Giá vé:** miễn phí.

DALLAS INTERNATIONAL NIGHT MARKET

8/6. Trưng bày và bán hàng của nhiều chủng tộc sinh sống ở Dallas. Có trình diễn nhạc, trưng bày các tác phẩm văn hóa nghệ thuật và ăn uống

Địa điểm: Prism Center, Dallas International District, 5580 Peterson Ln, Dallas TX 75240. **Giá vé:** miễn phí.

CITY OF GARLAND PRESENTS MUSIC MADE HERE

7/6 tới 6/12 vào ngày thứ 6 đầu tiên mỗi tháng. Trình diễn nhạc trong khu downtown Garland mới được tân trang lại. Có nhiều tiệm ăn quanh khu vực trình diễn. Có khu vui chơi dành cho trẻ em

Địa điểm: Downtown Garland, 117 N Glenbrook Dr, Garland TX 75040. **Giá vé:** miễn phí.

Đời sống khó khăn, nông dân với đám đất khô, đủ ăn qua ngày đã là mừng

Vàng lên giá & nỗi khổ của nhà nông

UYẾN CA
QUẢNG NAM - VN

Trong thời gian tròn trịa 1 tháng, giá vàng tại Việt Nam vượt xa ngưỡng giá vàng thế giới, và cơn sốt vàng chính thức có mặt trên đất nước hình chữ S, vừa trải qua đại dịch và khủng hoảng kinh tế, rối rắm chính trị này ... Có điều, giá vàng tăng vùn vụt như vậy lại làm cho người dân trở nên khó khăn chứ không phải giúp cho dân nghèo vốn quen “tích cốc phòng cơ” đối đời. Nói khác đi, sự khó càng thêm khó!

Dễ gì làm được vài phân vàng để tích cốc phòng cơ như ngày xưa

Chuyện tích cốc phòng cơ

Hầu hết người dân nghèo, nông dân, công nhân... đều có thói quen tích cốc phòng cơ, đặc biệt dân nghèo miền Trung và miền Bắc thì thói quen tích cốc phòng cơ đã ăn trong máu. Bởi đời sống khó khăn, bởi thiên tai, bởi mọi thứ rủi ro đều có thể đến bất kỳ giờ nào

nên việc tích cốc phòng cơ trở thành thiết yếu và sống còn. Ban đầu thì cuộn vải đồng bỏ heo đất, nhét hốc cột, nếu khá hơn thì sắm vài phân vàng, bao giờ cái “vài phân vàng” ấy đủ thành chỉ vàng thì đúc thành chỉ mà dần túi, phòng khi trái gió, trở trời, phòng khi ốm đau.

Sau này, người ta dễ tích cốc vài phân vàng hơn nhờ vào tiền lương công nhân kha khá, hay nhờ nuôi thêm con heo, con gà ... mà sắm vài phân. Vài phân vàng ấy không những dành khi đau ốm, hữu sự, mà còn có thêm chức năng “mở mang dòng tộc”.

Như lời của chị Lộc, một người nông dân ở Quảng Nam, chia sẻ: - Vàng lên giá thì mình chết chắc!.

- Như vậy nhà nông mình phụ thuộc vào thời giá của vàng hả chị?.

- Nói phụ thuộc cũng đúng mà không liên quan cũng đúng!

- Chị có thể nói rõ hơn là phụ thuộc chỗ nào và không phụ thuộc chỗ nào không chị?

- Phụ thuộc vì vàng ngoài chuyện tích cốc phòng cơ, nó còn là thứ để mở mang

dòng tộc. Còn không phụ thuộc vì nông dân nghèo, người làm thuê cũng nghèo, làm gì có vàng mà lo lắng chuyện lên giá, xuống giá.

- Xin chị nói rõ hơn về cái gọi là mở mang dòng họ?

- Vàng là thứ mà người ta còn có thể tin được sau quá nhiều biến cố. Gia đình tôi từng bán một lượng vàng để mua công trái nhà nước, kết quả là bây giờ, rút cả lãi lẫn vốn mua được hai bát phở. Nhưng, nếu để nguyên số vàng ấy, bây giờ nhà tôi có gần 100 triệu đồng, con số chẳng nhỏ chút nào. Do vậy mà nông dân ăn chắc mặc bền, hễ có chút tiền là sắm vài phân cất dành, nhờ vậy mới mở mang dòng tộc được.

- Chị vẫn chưa nói về chuyện “mở mang dòng tộc”?.

- Thì đơn giản mà, có con, cho ăn học, nếu bí quá, con vào đại học mà mình còn chút vàng thì bán cho nó học kiếm cái chữ, sau này lỡ có thất nghiệp, đi phụ hồ nữa cũng là người có chữ nghĩa, đỡ hơn mù chữ. Còn nữa, nếu không có vàng, con nó dựng vợ gả chồng thì ốt dột lắm, không có gì để cho nó cũng tội chứ... Hồi xưa con cháu cưới nhau thì mình bán con heo, hoặc bán vài chục con gà, sắm năm phân vàng (nửa chỉ) để cho nó làm vốn. Cũng cho qua cho lại vậy thôi, sau này con cái mình đám cưới thì cháu nó cho lại. Còn bây giờ, nửa chỉ vàng là cả một gia tài, bốn năm triệu bạc chứ ít chi mô, một tháng lương đó. Nên chẳng ai dám cho nửa chỉ vàng như hồi xưa. Mà đám cưới, cha mẹ, cô bác cho vài phân vàng, vài chỉ vàng thì con

cháu nó mới có vốn mà làm ăn, mới dám sinh con đẻ cái, chứ không có gì, nó chặt vật mình thấy cũng tội, mà gia đình không nở ra được, dòng tộc cũng co cụm vì không đứa nào dám đẻ. Vàng nó đơn giản vậy chứ quan trọng lắm!

- Dạ, nhưng vàng lên giá cũng tốt cho những người vốn đã tích cốc phòng cơ từ lâu. Ví dụ như mình có vài chỉ vàng, trước đây chừng mười mấy triệu đồng thì bây giờ lên vài chục triệu, chị thấy đúng không?

- Cũng đúng mà cũng sai em ạ!

- Sai chỗ nào vậy chị?.

- Em biết rồi đó, khi vàng lên giá, thì mọi thứ vật giá khác cũng leo thang theo vàng, mà đồng lương thu nhập được của người lao động thì không tăng. Như vậy,

Chợ cuối tuần cũng chẳng mấy người mua

họ buộc phải thắt lưng buộc bụng đến mức cao nhất, nghẹt nhất có thể. Nhưng đâu phải thắt lưng buộc bụng là đủ, còn phải tham dự cưới, hỏi, giỗ, chạp... Không lẽ mình đưa tướng đơ ra mà tới. Cuối cùng phải bán vàng, tức bán những thứ mình tích cốc phòng cơ để tiêu xài hằng ngày. Cái này mới đáng nói, tình hình hiện tại là bất kỳ ai nếu sống dựa vào đồng lương, ngày công lao động đều phải bán vàng đó em! Vàng lên giá chỉ có các quan mừng thôi!

- Em chưa hiểu ý chị chỗ này lắm?

- Thôi, em từ từ rồi hiểu, chị không muốn nói thêm đâu. Mà không chừng em hiểu hết rồi đó chứ, em cứ vờ hỏi chị làm chi cho thêm buồn!

Vàng lên giá, chỉ có quan chức là mừng rơn

Đó là lời tâm sự của chị Lộc, mà cũng là lời tâm sự của một người chị đang làm quan, là đàn chị tôi quen thời học đại học, tôi xin phép giấu tên người chị này vì dù sao, chị cũng tin tôi mà bộc bạch: - Làm quan hơn 20 năm, giờ mới có một lần mình thấy tự dưng mọi thứ bừng sáng em ạ!

- Ý chị nói vàng lên giá?

- Chả giấu gì em, vàng lên giá vùn vụt, ngủ đêm tối sáng thấy tài sản mình nhân lên, mừng chó!

Người bán cũng 'nhìn' mà người mua cũng 'nhìn'

- Vậy chị không phải quan thanh liêm sao?

- Em hỏi điều vừa thôi, thời buổi này có thằng nào làm quan kéo dài hai ba chục năm mà thanh liêm. Nếu thanh liêm thì chị mày đã về vườn sớm và nuôi heo, chăn bò, mà chắc gì có heo, bò để chăn với nuôi chứ! Trong một hệ thống phải chung chi đủ thứ thì mình dựa vào đồng lương chỉ có ăn cảm thôi!

- Lương của mấy cán bộ cũng cao, lương cỡ Trưởng phòng Tài nguyên như chị thì ngót nghét 20 triệu mỗi tháng sau khi cộng trừ mà, đúng không?

- Đúng rồi, hiện tại là vậy. Nhưng em phải biết là dân mình nó cũng

mệt lắm, cứ có đám cưới, nó nhăm vào quan chức để mời, để làm sang cho đám cưới. Nếu chị không chấm dứt, chỉ riêng chuyện đi làm sang cho thiên hạ thì móp mả à?

- Gần đây người ta mời quan chức tới, còn bỏ phong bì sau khi quan chức ăn cỗ mà?

- Thì gần đây dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh nó mới bỏ phong bì cho quan chức sau khi ăn cỗ, chứ trước đây, mình đói sặc máu ấy chứ! Lương cả năm trời không bằng một góc thùng táo người ta cho. Đương nhiên chị mày thanh liêm, cũng chỉ quanh quẩn kinh doanh thêm thôi, và cũng có nhận chút chút thôi, chứ không như người ta.

Mình mà không nhận là nó hất mình ra khỏi hệ thống em à. Vả lại, khi đồng nghiệp nó mời mình tiệc này tiệc nọ, mình làm sao đủ chi tiêu nếu chỉ dùng đồng lương? Không lẽ đưa mớ đơ mà ăn sao?! Trong cái bầu không khí này, không có thằng nào sạch đâu. Chả qua là ít ăn bẩn thì sống lâu chút thôi! Nói thẳng ra là mình hưởng lợi từ vụ vàng lên giá ít thôi, nhiều thằng hưởng lợi kinh khủng lắm, chị biết hết!

- Chị nói nghe như đùa, chị có phải công an đâu, mà hay là chị có thể cho em vài ví dụ không?

- Chị không nêu tên ai nha, và em có viết bài cũng đừng bao giờ đụng tới tên chị nha, chuyện

sinh tử đấy, ở đây, mình nói chuyện nhân tình thế thái với nhau, để hiểu thêm đời là nó vậy. Chị từ làm quan tới giờ có cổ lăm cũng dư chừng trăm lượng vàng với đôi nền đất, vàng lên giá một phát thì mình có từ 5 tỷ sang 10 tỷ, con số khá là lý tưởng cho việc tích cốc phòng cơ nhà quan, phải nói là vậy! Còn bọn nó hả, nó có cả ngàn lượng vàng đấy! Thì em biết rồi, nó ngủ một đêm tới sáng, gia tài từ 50 tỷ chuyển sang 70, 80, ngủ vài đêm thì có cả trăm tỷ bạc trong tay, sướng rân đi chứ. Đó là chưa kể đất

đai, bất động sản có vài chục nền!

- Em hỏi thật, chị có sợ cái lò ông Trọng không?

- Làm quan thì ông nào, bà nào chả sợ cái lò này, vấn đề là thằng ăn ít sợ ít, ăn nhiều sợ nhiều thôi. Cỡ như mình là con tép của con tép, tụi nó ăn tàn mạt, ăn vài ngàn lượng vàng, ăn vài chục miếng đất “vàng” mới sợ run ăn, nó ăn khắp nơi, một cái đồng hồ nó đeo lớn bằng gia tài của một nhà giàu, chứ như chị thì chả có sợ đâu em ạ. Vì để bắt tới thứ như chị thì chắc là cả đất nước này thành

cái nhà tù rồi, mà không chừng lúc đó không có chỗ để nhốt, lại nhờ cái nhà của mình mà nhốt tại gia ấy chứ!. Chị nói với em là làm quan rồi, không ăn cũng chết, ăn nhiều cũng chết!.

- Chị có thấy sung sướng không, người ta nói rằng thà chết no còn hơn sống đói mà?.

- Thì ai chả nói vậy, miếng ăn là miếng tồi tàn mà! Lỡ nhúng chàm rồi thì đành vậy, bao biện cả thôi! Nhớ đừng để cái tên chị vào nếu viết nhá em! Thôi trở lại vấn đề chính là cả phê và bàn về giá

vàng đi! Có thể nói rằng giá vàng lên cao, nhà quan ung dung, còn nhà dân thì lo lắng vì phải bán vàng tích góp lâu nay để ăn dần, để chống đói. Đó là sự thật!

Nói xong, chị bạn làm quan của tôi bưng ly nước cam đã tan hết đá, làm một hơi cạn sạch, rồi thở dài, lắc đầu... Thú thực tôi chẳng hiểu chị ấy muốn biểu hiện điều gì. Nhưng, điều chị nói có vẻ rất đúng: Vàng lên giá thì quan lại có lợi, vui mừng, chứ dân đen thì có nguy cơ bán dần để chống đói!.

Bài và hình - UC

Con cái đến trường, cha mẹ vẫn phải tiếp tục còng lưng

DIỆU CÔ NƯƠNG

Túi xách mùa Hè

■ **Túi xách đan móc crochet, túi lưới** trở lại như một phần thời trang mùa hè, dễ rũ cát dính. Hầu hết là đồ hand-made đan móc, như chiếc sắc cầm tay, đeo lơ trên vai hay cánh tay. Bỏ vừa ví, iPhone ... nhẹ nhàng, thư thả cùng bộ đồ mùa hè.

■ **Túi xách hơi hướm biển xanh** hình cá, vỏ sò, ngẫu hứng và đậm chất mùa hè ... mang lại nét mới lạ. Đủ kiểu túi xách cá dây rút buộc túm đeo vai, sắc clutch cá, hay sắc vỏ sò ... mộc mạc mà vẫn đặc sắc. Thiết kế đa dạng bện rơm và da, đan móc crochet màu sắc hay sợi cọ da bê đính kim sa ...

■ **Túi slouchy** “chầy” năm nay là sự kết hợp giữa phong cách boho casual với nét thanh lịch kiểu dáng, chất liệu. Da mềm cuộn đặc trưng cùng tông màu nhẹ nhàng, cấu trúc mềm mại, đeo vai hay xách tay vẫn nhìn thoải mái hợp thời, không cứng nhắc. Đeo lên không gắng gượng “effortless”, rộng rãi đủ bỏ mọi món đồ.

■ **Túi thùng barrel** nhỏ nhắn hình trụ tối giản và hiện đại trở lại sau gần hai thập kỷ. Thường chỉ có một ngăn đơn để bỏ phone, chìa khóa, và món cần thiết. Đeo chéo trước ngực, đeo hông hay cầm tay. Classy nên hợp đi dự tiệc, nhưng đeo đẹp trong dịp thường ngày.

■ Túi paillette với những mảng paillette nhỏ bằng nhựa, kim loại lấp lánh, thu hút, nổi bật trong các dịp tiệc tùng, đi chơi, rất bắt sáng. Là món đồ điểm nhấn, đối nghịch với trào lưu tối giản.

■ Kiểu túi tay cầm cứng (top-handle bag) phong cách thập niên 60 rất Chic sành điệu, hợp cho mọi mùa. Một chút retro, khổ vừa vặn cho mùa nóng, mang hợp với những món đồ sang. Kiểu túi “East-West” lớn hơn kiểu túi bánh mì baguette nhỏ, cùng thiết kế chữ nhật như rộng và ngắn hơn để dễ đeo cho dịp thường ngày hơn túi baguette.

Thơ

Trần Dạ Từ

Trần Dạ Từ sinh năm 1940, tên thật là Lê Hạ Vĩnh, sinh ra tại Hải Dương, miền Bắc Việt Nam. Ông di cư vào Nam năm 1954 khi đất nước bị chia cắt, định cư tại Sài Gòn, đi vào con đường văn nghệ ... Trần Dạ Từ là thi sĩ, nhà báo, người sáng tác ca khúc. Nhưng trước hết phải kể ông là nhà thơ, nổi tiếng với tập “*Thuở Làm Thơ Yêu Em*”. Dưới chế độ Cộng Sản, Trần Dạ Từ phải đi tù cải tạo tới 12 năm. Sau ngày 30/4/1975 vợ chồng Trần Dạ Từ bị chính quyền bắt giữ vì bị xem là “biệt kích văn hoá”. Ông bị giam cầm từ năm 1976 đến 1988. Thời gian này ông cho ra đời hàng loạt bài thơ, nổi tiếng nhất là *Hòn đá làm ra lửa*. Năm 1989, dưới sự bảo trợ đặc biệt của chính phủ Thụy Điển, gia đình ông được sang Thụy Điển sinh sống, đến năm 1992 sang quận Cam, miền Nam tiểu bang California, Hoa Kỳ. Tại đây cùng với Nhã Ca, ông xuất bản tờ Việt báo. Ngoài làm thơ, Trần Dạ Từ còn sáng tác nhạc. Hiện tại, sau khi giao tờ Việt Báo lại cho con gái là Nina Hòa Bình Lê quản nhiệm, ông và Nhã Ca qua ẩn cư tại Thụy Điển.

Tác phẩm

- *Thuở làm thơ yêu em* (Sài Gòn, 1960)
- *Tổ tình trong đêm* (Sài Gòn, 1965)
- *Nụ cười trăm năm* (chưa xuất bản)

Sau đây, mời các bạn đọc lại một số bài thơ của Trần Dạ Từ. **SAO KHUÊ**

thơ cũ của nàng

Người đi qua đời tôi
Trong những chiều đông sâu
Mưa mù lên mấy vai
Gió mù lên mấy trời
Mây mù lên mấy biển

Người đi qua đời tôi
Hồn lưng mùa rét ướt
Đường bay đầy lá mùa
Vàng xưa đầy dấu chân
Lòng vắng như ngày tháng
Đen tối vùng lãng quên

Người đi qua đời tôi
Chiều âm vang tiếng sóng
Bàn tay mềm khói sương
Tiếng hát nào hơi nóng

Người đi qua đời tôi
Nghe những lời linh hồn
Phi lao dài tiếng ru
Êm ái lòng hồi tiếc
Trên lối về nghĩa trang
Trong mộ phần tối đen

Người đi qua đời tôi
Không nhớ gì sao người
Em đi qua đời anh
Không nhớ gì sao em

thủa làm thơ yêu em

Thủa làm thơ yêu em
Trời mưa chưa ướt áo
Hoa cúc vàng chân thêm
Gió mây lưng bờ giậu

Chiều sương đầy bốn phía
Lòng anh mấy cách xa
Tiếng đời đi rất nhẹ
Nhịp sâu lên thiết tha

Thủa làm thơ yêu em
Cả dòng sông thương nhớ
Cả vai cầu tay nghiêng
Tương tư trời thành phố

Anh đi rồi lại đến
Bài thơ không hết lời
Bao nhiêu lần hò hẹn
Sớm chiều sao xa xôi

Mười bảy năm chợt thức
Bây giờ là bao giờ
Bàn tay trên mái tóc
Nghìn sau còn băng quơ

TRANH CHƠE

nụ hôn đầu

Lần đầu ta ghé môi hôn
Những con ve nhỏ hết hồn kêu vang
Vườn xanh, cỏ biếc, trưa vàng
Nghìn cây phượng vĩ huy hoàng trở bóng.
Trên môi ta, vụn đoá hồng
Hôn em trời đất một lòng chứa chan
Tiếng cười đầu đó ròn tan
Nụ hôn ngày ấy miên man một đời
Hôm nay chợt nhớ thương người
Tiếng ve mùa cũ rụng rời vai anh
Trưa vàng, cỏ biếc, vườn xanh
Môi ai chín đỏ đầu cành phượng xưa.

cám ơn để mèn

Ai? Ai đó? Ai. Ai đó vừa kêu tôi
Ahaá, anh để mèn
Đúng là anh để mèn năm xưa

Ngày nào, đêm mưa
Một mùa giông tố
Có anh để mèn phát phơ
Lạc vào cát sô
Đùa vui với người tù

Và người và để và mưa gió
Cùng hát, hát vang hát vang xa
Khúc tình ca gió mưa
Ồi bài hát năm xưa.

Cám ơn, cám ơn em, để mèn
Tiếng kêu vừa lạ lại vừa quen
Thịt xương đầy ngực xưa thức dậy
Lạnh một bên mà nóng một bên

Cám ơn. Cám ơn em, để mèn
Bao nhiêu năm,
bài hát ấy ta không quên
Cám ơn. Cám ơn em, để mèn.

BẢO HUÂN

Đố ai quên được **chữ tình?**

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

*Đố ai nằm võng không đưa?
Đố ai gặp lại người xưa không nhìn?
Đố ai quên được chữ tình?
Đố ai quên được bóng hình người yêu?*

Ông bà ngoại của tôi có 4 người con: 2 trai, 2 gái. Cùng cha, cùng mẹ sinh ra và lớn lên ở đất Bắc, nhưng mỗi người, mỗi cảnh đời khác biệt.

1. Bác Tuyên

Mọi người gọi bác Cả là “Đốc” Tuyên, bác sĩ của bệnh viện Bạch Mai, Hà Nội. Bác có người tình là một y tá trẻ đẹp. Khi hiệp định Geneve ký kết, Nam Bắc phân đôi, bác đưa vàng bạc và hối thúc cô nhân tình mau vào Nam lánh nạn cộng sản. Lúc khăn gói cùng vợ con ra đi, bác Tuyên bị quân cách mạng bắt giữ và quản thúc tại

bệnh viện Bạch Mai. Lúc nào dân quân cũng cần bác sĩ nên những thầy thuốc này bị chặn bắt lại khi họ muốn bỏ Bắc vào Nam. Bác Tuyên mua chuộc một lao công, cải trang rồi trốn khỏi bệnh viện; nhưng cuộc trốn chạy ra tàu há mồm ở Hải Phòng bị thất bại, cả nhà bị kẹt lại ở miền Bắc.

Tháng 4 năm 1975, Nam Bắc một nhà, bác Tuyên vào Nam tìm kiếm người tình xưa, nàng vẫn một lòng chung thủy chờ đợi. Nàng làm chủ

một tiệm bán thuốc Tây, sống sung túc, ấm no ở Sài Gòn.

Gặp lại nhau sau những năm dài thương nhớ, ngồi bên nhau tâm sự vui đây... Nhưng sáng hôm sau bác Tuyên không thức dậy nữa, bác đã an giấc ngàn thu! Thế là người tình của bác bị bắt để điều tra, thi thể được đưa đi khám nghiệm vì nghi ngờ bị đầu độc, giết hại (!?). Thật ra, vì tuổi già sức yếu, vừa gặp lại người xưa, bác Tuyên không ngăn được cảm xúc mà ra đi trong cơn nhồi máu cơ tim.

*Nam Bắc đã chia đôi ngàn dặm,
Gặp lại nhau phút chốc bỗng chia lìa.*

2. Thủy Tiên

Thủy Tiên, mẹ của tôi là em kế bác Tuyên. Bố tôi được gọi là “cánh tay

phải” của tướng V. Vợ bé của tướng V là “công chúa” một bản Lào, nằm sát biên giới Việt. Dù sống ở Hà thành, bà vợ gốc Lào vẫn ưa thích cưỡi ngựa, săn bắn trong rừng. Bố tôi đã cứu mạng bà trong một chuyến đi săn, nên hai vợ chồng ông tướng hứa sẽ trả ơn.

Bố tôi bị tiếng sét ái tình khi cô bé 15 tuổi “nhờ” ông rung cây đập cho trái rụng rồi cùng đám bạn nhặt, rang ăn chơi. Biết bố tôi phải lòng cô em họ hay những nhẽo của ông tướng, nên họ cố dụ dỗ, thuyết phục để cô ưng chịu. Bố tôi luôn cưng chiều người vợ trẻ hơn ông một con giáp. 18 tuổi, mẹ tôi theo chồng nhưng lòng vẫn băng khuâng nhớ hình bóng một chàng thư sinh áo vải mà bà đã thầm yêu trộm nhớ.

Năm 1954, gia đình tôi di cư vào Nam. 6 năm sau đó, bố tôi xin già từ đời lính về làm dân dã, buôn bán nuôi vợ con.

Năm 1975, miền Nam thất thủ, người từ phương Bắc ồ ạt tràn vào, mẹ tôi gặp lại chàng thư sinh áo vải. Nét nho nhã năm xưa, nay hằn lên vẻ chịu đựng của một cuộc sống khắc khổ, cơ hàn. Mẹ tôi buồn xót xa cho thời thế thay đổi làm con người cũng phải đổi thay để “cuốn theo chiều gió”... Chẳng bao lâu, miền Nam bị suy nhược, dân tình cũng khốn khổ, nghèo đói. Ngay chính bản thân mẹ tôi cũng xác xơ, ngậm ngùi khóc theo vận nước nổi trôi và dòng đời dâu bể...!

Gia đình tôi trong cơn dầu sôi lửa bỏng cũng te tua, tôi tả vì bị đánh tư sản. Cả gia đình phải đi tứ tán, ăn nhờ ở đậu nhà bà con, bạn bè, “cố thủ” tại Saigon chứ không đi vùng kinh tế mới. Bố mẹ tôi tìm đường vượt biên và muốn đòi lại số vàng đã nhờ bà con họ hàng giữ gìn, nhưng có người trả lại, người không...! Mẹ tôi hoang mang

lo sợ rồi đi coi bói. Ông thầy bói phán “có hỉ sự, có may mắn”. Vậy mà đúng thật! Duyên nợ trời ban, anh tôi cưới vợ, “cứu” cả gia đình, vì sui gia cho mượn vàng, rồi giúp trốn ra nước ngoài bằng đường biển. Gia đình tôi 12 người đi bán chính thức vào năm 1979, qua Mỹ định cư, lo đi cày trả nợ.

Anh tôi rất đau khổ khi phải dứt tình với người bạn gái cùng học trường Y. Anh thương yêu vợ con, sống với ơn sâu nghĩa nặng, nhưng tôi biết trong tim anh suốt đời vẫn hoài nhớ mối tình đầu đời. Buồn vắn vương... cho đến khi bị ung thư, anh về nơi tiên cảnh, mà chưa được một lần gặp lại người yêu xưa!

3. Cậu Huy

Sau mẹ tôi là cậu Huy, cậu có lòng yêu nước, theo cách mạng, hoạt động chống Pháp. Cậu “thù nghịch” với mọi người trong gia đình vì không cùng lý tưởng. Ngày bố tôi đưa gia đình vào Nam, mẹ tôi khóc suốt mướt, nhìn bóng dáng cậu ôm bà ngoại xa dần ở sân bay Nội Bài - Hà Nội, và đó cũng là lần biệt ly cuối cùng...!

Bà ngoại tiếc của nên ở lại miền Bắc. Cậu Huy theo cách mạng nên khuyên bà an tâm, cậu sẽ chăm sóc, bảo vệ. Mặc cho bố mẹ tôi hết lời năn nỉ, cầu xin, bà ngoại vẫn một mực không chịu xa lìa quê cha đất tổ. May mắn thay! bà ở Hà Nội, nếu về quê Thái Bình là bị đấu tố chôn sống rồi. Cuối đời, bà ngoại chết trong tiếc nuối thuở vàng son đã mất, tủi hận với nỗi buồn thương con, nhớ cháu.

Cậu Huy còn trẻ, rất hăng say hoạt động cách mạng, đeo đuổi lý tưởng. Ông ngoại qua đời, cậu Huy quản

lý vừa gạo ở Hà thành và vừa lúa ở Thái Bình. Cậu “kinh tài” đem gạo tiền nuôi quân cách mạng, nhưng lại bị thất sủng, ngược đãi vì lý lịch là con tư sản, địa chủ, có anh em trốn chạy vào Nam. Cả vừa gạo lẫn vừa lúa cúng dâng cho nhà nước mà vẫn bị lên án. Lòng trung thành, tôn thờ lý tưởng cách mạng cao đẹp bị trừ dập, lý tưởng của cậu như một ngọn đèn, vừa được thắp lên rồi vụt tắt. Cậu Huy thất vọng, sợ hãi trốn qua Lào, rồi chết trong cô đơn, sầu hận.

Sau năm 1975, Bác Tuyên gái có dắt một người đàn bà và cậu con trai đến gặp bố mẹ tôi ở Sài Gòn.

- Chào chị ạ... thưa chị, em là Mai mẹ của cháu Hoan...

Không để bà Mai nói tiếp, mẹ tôi nhìn cậu thanh niên rồi thẳng thốt kêu lên:

- Ô hay!... Có... có phải con của Huy...?

Mẹ tôi ôm chầm lấy người thanh niên ấy, khóc trong vui mừng...

- Bác ơi.... đừng khóc nữa, cháu là Hoan con của bố Huy đây! .... cháu mừng được gặp bác và các anh chị.

Bà Mai cho biết bà là tình nhân của cậu Huy, yêu nhau khi cùng hoạt động cách mạng. Bà đã vội lấy một “đồng chí” sau khi cậu Huy lưu vong qua Lào. Chồng là một quan chức lớn ở miền Bắc, bà Mai vẫn muốn đưa con trai tìm về cội nguồn, nhận ruột thịt. Bố mẹ tôi vui vẻ nhận đứa cháu vì nó giống cậu Huy như đúc, không cần “ADN”.

4. Di Quỳnh

Di Quỳnh là con út, di yêu cậu Bảo, đồng chí của cậu Huy. Ngày vào Nam, bố tôi phải nhờ 2 người

lính “kề” dì Quỳnh lên máy bay vì đi vùng vàng khóc mếu, sống chết đòi ở lại với người yêu theo phò cách mạng. Khi vào Nam, dì gan lý lắm, tự cắt đứt một lóng tay út, thề sẽ không hề yêu ai (!). Dì học trường sư phạm, làm cô giáo dạy Việt văn. Bố mẹ tôi khuyên dì nên đi lấy chồng, đừng sống lẻ loi một mình sẽ buồn khổ lắm! Thế rồi dì Quỳnh lấy cậu Lộc, sinh 3 người con trai, 2 người con gái.

Cậu Lộc là Thiếu tá Phi công QLVNCH, sau tháng Tư năm 1975, bị đi tù. Vì là “vợ Ngụy” nên luôn bị kiểm điểm, phê bình và trù ếm; dì Quỳnh phải nghỉ dạy, ra chợ buôn bán để nuôi 5 con với 1 chồng.

Dì Quỳnh tìm đường cho con đi vượt biển, Tuấn, người con trai lớn cùng bạn bè ra khơi trên một chiếc tàu nhỏ bé mỏng manh. Bao năm tháng đợi chờ, không gia đình nào trong số 18 người trên chuyến tàu đó nhận được tin tức.

Có người bạn giúp đỡ về tài chánh, dì Quỳnh lại xua con ra biển. 2 đứa con, 1 gái, 1 trai đi chung một chuyến tàu định mệnh, không may gặp hải tặc Thái Lan, bị cướp bóc, hãm hiếp rồi giết chết. Chỉ có 2 người đi cùng tàu còn sống sót, kể lại câu chuyện hãi hùng, ghê rợn ấy! 2 đứa con chết thảm trên biển, dì Quỳnh tê tái, đau đớn không nổi đau nào bằng.

Bố mẹ tôi luôn thương yêu, bảo bọc và lo lắng cho dì Quỳnh. Sau khi gia đình tôi bình yên đến Mỹ, bố tôi nhờ ông sui lo cho đứa con trai duy nhất còn lại của dì đi vượt biển được bình an vô sự. Còn cô con gái nhỏ, không dám liều mạng nữa, dì Quỳnh chờ đợi ngày về của chồng...

Một buổi tối, có tiếng gõ cửa, dưới ánh đèn đêm, dì Quỳnh lơ mơ nhận ra khuôn mặt người yêu cũ hơn 20 năm xa cách...sững sờ....

giọng run run hỏi người đang đứng trước mặt:

- Ông... ông tìm ai?

- Tôi tìm cô Như Quỳnh... em... em... không nhận ra anh à...?

Dì Quỳnh với đôi mắt mờ lệ:

- Anh... anh Bảo...phải không? Làm sao em quên được anh...!... Trời ơi...!

Rồi òa khóc nức nở...! Con gái lấy làm lo sợ tại sao mẹ lại khóc trước mặt một thượng tá bộ đội, chắc cha đã bỏ mạng trong tù? Rồi nó cũng òa khóc ...

- Ba chết rồi... ba chết rồi hả mẹ?

Dì Quỳnh chỉ nghẹn ngào lắc đầu mà không nói nên lời...!

Cậu Bảo an ủi dì Quỳnh và ngỏ ý muốn nối lại tình xưa. Cậu vẫn thương nhớ Như Quỳnh, người yêu nhỏ bé đã rời xa khi đất nước chia đôi. “Ôi!... *Cái thuở ban đầu lưu luyến ấy. Ngàn năm hồ để mấy ai quên.*”

Ở miền Bắc, cậu Bảo cưới con gái một nhà cách mạng “gộc”, rồi được cử đi Đông Đức học ngành tình báo. Có 3 người con, vợ đã sớm qua đời, cậu ở vậy nuôi con. Điều tra, thăm hỏi, cậu biết rõ về gia cảnh của dì Quỳnh, có chồng đang bị giam cầm tại trại tù Vĩnh Phú. Cậu Bảo vừa hăm dọa vừa thuyết phục, lại hứa hẹn:

- Chồng em có nợ máu với nhân dân sẽ không có ngày về. Em một mình lo cho con rất vất vả, khổ cực. Anh hứa luôn thương yêu và bảo vệ mẹ con em.

Dì Quỳnh chưa xót khi chồng và người yêu cũ tham gia vào 1 cuộc chiến, thù hận bắn giết lẫn nhau trên cùng một quê hương, có cùng 1 tổ tiên. Dì đau khổ, buồn bã nói:

- Chồng em là 1 người tốt, em không muốn làm gì có lỗi với anh

ấy. Bây giờ là lúc anh ấy cần vợ con hơn bao giờ hết. Chúng mình không duyên phận thôi hãy quên nhau.

Dì Quỳnh thường lặn lội đi thăm nuôi chồng bị tù đầy ở phương Bắc. Những quãng đường vượt núi xanh, rừng thẳm đầy nhọc nhằn chan nước mắt mà những người mẹ, người vợ... đã bước qua không quản ngại. Gặp chồng nhưng cũng không dám thở than, dì Quỳnh một mình ôm nỗi sầu đau, cay đắng mất những đứa con yêu.

Về nhà sau chuyến thăm nuôi chồng, dì Quỳnh mệt mỏi, lòng day dứt buồn khổ. Bất chợt dì ngã lăn trên nền nhà. Lan, con gái dì hoảng hốt kêu cứu. Hàng xóm chạy sang lo xúc dầu cạo gió... Đêm hôm ấy, dì Quỳnh đã âm thầm đi về cõi mơ xa, quên hết những muộn phiền! Người ta cho rằng dì bị “trúng gió” hay “đứt gân máu”. Đám tang thật buồn tẻ, quạnh hiu...chỉ còn đứa con gái nhỏ và người yêu xưa khóc tiễn đưa! Thương xót dì Quỳnh, bước vào dòng đời với số phận nghiệt ngã, nhiều bất hạnh ...!

Sau 12 năm tù đầy, cậu Lộc (chồng dì Quỳnh) và con gái qua Mỹ theo chương trình HO (Humanitarian Operation). Ngày sum họp, chỉ còn 3 cha con. Sống lặng lẽ, u hoài trên xứ người, quá khứ đã bỏ lại cố hương... cậu Lộc mượn giấy mực kể những buồn vui của cuộc đời...

Cuộc đời như những chuyến xe.

Người lên, người xuống, người về, người đi.

Lúc hội ngộ, lúc phân ly.

Nụ cười, tiếng khóc, có khi lặng buồn ...

(Thơ Hàn Long Ẩn)

GVV

Tiền tip

BẢO HUÂN - MICROSOFT AI

THANG LE

Một người đàn ông ăn mặc sang trọng bước vào nhà hàng.

Người hầu bàn trẻ đưa vào bàn trống. Anh mở menu và ân cần mời.

Khách xem qua menu, rồi gọi một cái... bánh sandwich kẹp thịt và một ly nước chanh. Hai món rẻ tiền nhất.

Người hầu bàn thất vọng, bước vào trong.

Dùng bữa xong, vị khách đòi hóa đơn tính tiền. Khi anh hầu bàn trẻ mang ra, ông liếc sơ qua rồi hỏi: “Trông anh không được vui lắm, có phải anh đang có một ngày khó khăn phải không?”.

Anh hầu bàn thở dài trả lời: “Tôi không phải đang có một ngày khó khăn, mà là cuộc sống của tôi thật đang khó khăn!”.

Cầm tiền của khách trả, anh quay đi vào quầy cashier.

Khi quay ra dọn bàn, anh ngạc nhiên khi thấy trên bàn có tấm check 10000 dollars, kèm vài chữ viết vội trên giấy napkin “Anh bạn trẻ, 10000 dollars là tiền tip của anh đấy!”.

Người hầu bàn trẻ hốt hoảng chạy theo ra ngoài, vừa lúc khách chuẩn bị lên xe. Anh hỏi: “Tại sao ông làm vậy, thưa ông?”.

Người khách quay lại mỉm cười: “*Khi tôi ở tuổi anh, tôi cũng vật lộn với khó khăn như anh bây giờ. Tôi cũng chạy bàn trong một nhà hàng, và đã có một vị khách cho tôi số tiền tip nhiều đến nỗi đủ để tôi trả hết học phí college của tôi. Đó là bước khởi đầu giúp tôi có được ngày hôm nay. Tôi hy vọng hôm nay tôi cũng có thể giúp anh cũng như tôi từng được người khác giúp khi xưa.*”.

Người hầu bàn trẻ vẻ xúc động, ngập ngừng nói: “Ông vừa giúp tôi thanh toán đủ tiền viện phí cho mẹ tôi đang điều trị ung thư...”.

TL

AUSTIN, 5/10/2024

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Đất có thổ công?

Có độc giả hỏi tui: “Thấy ông đăng bài biểu viết Tân Sơn Nhất là sai, Tân Sơn Nhất mới đúng... Rồi bây giờ ‘share’ bài của người khác lại viết sân bay Tân Sơn Nhất? Sao kỳ vậy?”

Tui xin kính cẩn nghiêng mình rồi trả lời bạn đọc thân mến này như vậy: “Phép lịch sự của một người ‘share’ bài của người khác là phải:

1. Đề tên tác giả. Không đề tên tác giả là mình’ đạo văn, con ông Đạo Chích. Còn trích chỉ một đoạn thì phải để trong ngoặc kép.

2. Giữ nguyên văn cho dù mình không đồng ý. Vì lẽ rất dễ hiểu: bài đó của người ta không phải của mình. Mình không được quyền sửa cho dù có chướng tai, gai mắt.

3. Ghi lại toàn bài hay chép lại một đoạn phải có chưa thêm chữ ‘sic’.

Từ ‘sic’ xuất phát từ tiếng Latinh và được sử dụng trong văn bản tiếng Anh. Nó có nghĩa là ‘đúng như vậy’ hoặc ‘chính xác như thế.’ ‘Sic’ thường được sử dụng để chỉ rõ rằng một từ hoặc một đoạn văn bản được trích dẫn từ nguồn gốc có chứa một lỗi chính tả, ngữ pháp hoặc cấu trúc câu. Khi sử dụng ‘sic’ người viết muốn bảo

đảm rằng lỗi trong trích dẫn không phải do sai sót của mình mà là do nguồn gốc ban đầu.

Thí dụ trong một bài viết, bạn trích dẫn một câu từ sách mà có chứa một lỗi chính tả như sau: “The car was paked in the garage” Đúng ra là ‘parked’. Để chỉ ra rằng lỗi chính tả không phải do bạn mà là do nguồn gốc ban đầu, bạn có thể sử dụng “sic” như sau: “The car was paked [sic] in the garage.”

“Sic” cũng có thể được sử dụng trong văn bản để chỉ rõ một ý kiến, câu nói, hoặc hành động mà người viết muốn bày tỏ sự hoài nghi, khinh thường hoặc không đồng ý.

4. Đúng hay sai là nói về thời nào mới được!

Không phải nhà báo nào viết cũng trúng. Xưa Mạnh Tử nói: “Tận tín ư thư bất như vô thư” (Tín hoàn toàn vào sách thì thà đừng có sách còn hơn)

Tác giả này lớn lên sau 1975, dùng Tân Sơn Nhất để nói chuyện hồi xưa là sai. Rất nhiều người sai như vậy cả trong và ngoài nước. Đó là do viết cầu thả.

Ngay nhà văn nổi tiếng Nguyễn Ngọc Tư, dân Đầm Dơi, Cà Mau, trong bài “Xa Đầm Thị Tường” (cũng ở Cà Mau) mà còn

dám viết ‘vắt tí chanh’ (từ của Miền Bắc) thì biết ẩu đến mức nào. Dân Miệt nào nói tiếng Miệt ấy mới là cách viết văn tinh tế phải không nào?

“...Không, mình có đem về quê xứ Đầm. Mình nhớ lời chị T. nói hôm trước. Chị ngồi tả, vừa tả vừa chắt lưởi ngọt xót: “Trời ơi, giữa trưa mà ăn cơm nguội với ghẹm muối còn gì bằng, mà phải muối cho thật mặn nghe, (chắt lưởi), ăn đã đỡ lắm. Còn mắm thì làm hai món: nấu ninh lược nước làm lẩu, ăn với cá rô, cá phổi, khổ qua, rau thì có rau đắng đất, cải xanh... mắm chua thì ăn sống. Mắm cá nâu cá bóng nhỏ tẩn mẩn để nguyên con, trộn gừng, đường cát, vắt tí chanh. Gắp một con mắm cặp với chuối chát, khế xắt lát mỏng dính mà ăn, (chắt lưởi), nó ngon hổng biết làm sao mà nói. Vừa chua vừa ngọt, vừa chát vừa cay, tả một hồi bất thêm”. Trích Xa Đầm Thị Tường của Nguyễn Ngọc Tư.

Trong Nam, bà con mình thường viết là ‘chắt lưởi’. ‘Chắt’ là tiếng tượng thanh như tiếng kêu của con thằn lằn đeo trên trần nhà. Họ ít khi viết ‘chắt lưởi’ như tiếng Bắc (tặc lưởi).

Trong Nam, bà con mình nói ‘nặn chút chanh’. Nặn là miếng chanh nhỏ

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Hạnh đầu đà, hạnh đầu đà...

TỪ FACEBOOK ĐỖ DỪNG/LÊ HÙNG

Tên con

Hai vợ chồng tâm sự. Vợ thủ thỉ: Sau này anh thích đặt tên gì cho con?

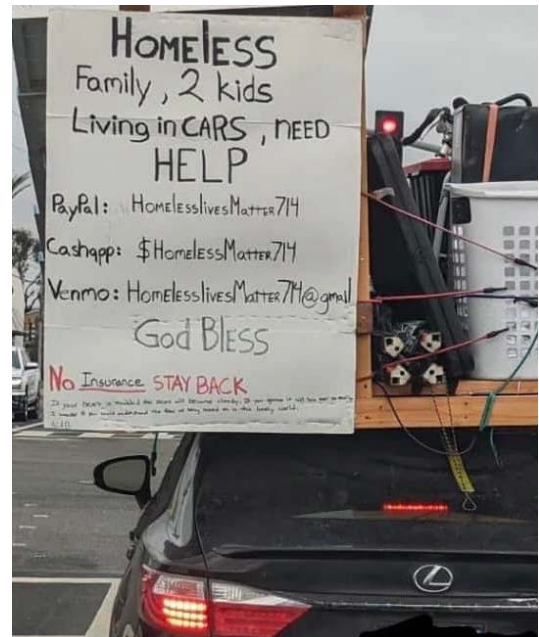
Chồng đáp: Vợ cũ của em.

Cô vợ trẻ nghe vậy liền tròn tròn mắt: Nhất định phải đẻ nhiều thế hả anh?

...

TỪ FACEBOOK TOÀN NGUYỄN

Homeless chuẩn xứ Huê Kỳ

TỪ FACEBOOK DINH THUAN NGO

Đời là bể khổ, qua được bể khổ là qua đời...

TỪ FACEBOOK LILY HOANG

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ờ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Tiếng đầu lòng...

Ngôn ngữ là thứ duy trì và gìn giữ những giá trị quý giá nhất cho nền văn minh của nhân loại. Một trong những hệ thống chữ viết đầu tiên là chữ tượng hình được người Sumer sử dụng vào khoảng năm 2900 Trước Công Nguyên để ghi chép các thư giao dịch thương mại, hóa đơn, luật pháp, thánh ca, lời cầu nguyện, các câu chuyện... Cho đến ngày nay, ngôn ngữ vẫn không ngừng biến đổi và phát triển.

Trong suốt ngàn năm bị đô hộ bởi phong kiến Trung Hoa, tức là từ đầu Công nguyên đến thế kỷ X, nước ta bị ép phải sử dụng chữ Hán và tiếng Hán. Từ sau thế kỷ thứ X, tuy Việt Nam giành được tự chủ, nhưng chữ Hán vẫn tiếp tục là một phương tiện chính trong việc ghi chép dân ta cũng đã sáng tạo ra chữ Nôm. Từ thế kỷ thứ XI đến thế kỷ XIV thì hệ thống chữ Nôm mới thực sự hoàn chỉnh. Đến cuối thế kỷ 18 - đầu thế kỷ 19 thì chữ Nôm đã phát triển tới mức át cả địa vị chữ Hán. Truyện Kiều của Nguyễn Du là minh chứng rõ nhất.

Với mục đích truyền giáo, các giáo sĩ thuộc Dòng Tên đã đến Việt Nam, điểm đến đầu tiên là Hội An vào đầu thế kỷ 17. Để có thể truyền lại kinh sách giáo lý Thiên Chúa Giáo và giao tiếp với dân địa phương dễ dàng, vào năm 1617, giáo sĩ Francesco de Pina người Bồ Đào Nha đã cùng một số giáo sĩ khác

như Gaspar d'Amaral và Antonio Barbosa (người Bồ Đào Nha), Cristoforo Borri (người Ý), Alexandre de Rhodes (người Pháp)... bắt tay vào Latin hóa tiếng Việt. Trong số này, chỉ có Linh Mục Đắc Lộ - Alexandre de Rhodes cho in cuốn sách tiếng Việt đầu tiên *Từ điển Việt - Bồ - La* nên ông được người Việt cho là người tạo ra bảng chữ cái tiếng Việt.

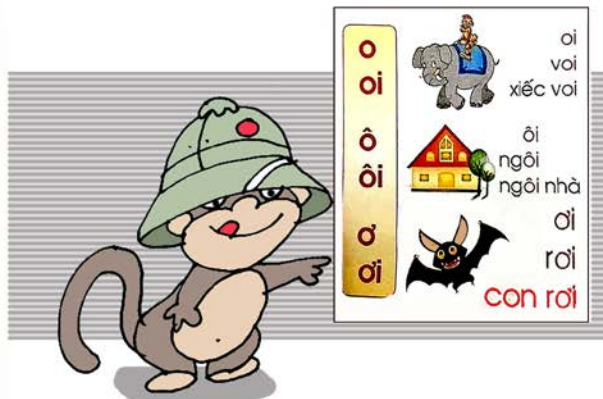
Tháng 5-1862, Pháp chiếm 3 tỉnh miền Đông Nam Kỳ và thành lập Trường Thông ngôn dạy hai thứ tiếng: Pháp và quốc ngữ để đào tạo ngôn ngữ cho quân đội viễn chinh. Ông Trương Vĩnh Ký được mời làm giáo sư và cũng là thầy giáo dạy chữ Việt đầu tiên. Ông đã viết cuốn sách giáo khoa đầu tiên là *Ngữ pháp tiếng Annam* (Abrégé de grammaire Annamite), sau đó là hàng loạt sách giáo khoa như *Chuyện tiếng An Nam và tiếng Langsa*, *Chữ quốc ngữ và lịch sử An Nam*, *Văn phạm tiếng An Nam* ... Sách của ông cũng dạy đặt câu sao cho đúng cách, có hệ thống và khoa học. Ông là cha đẻ bảng chữ cái tiếng Việt hoàn chỉnh như ngày nay.

Hành trình sáng tạo một chữ viết sẽ cần có công sức tìm tòi sáng kiến và kế thừa của rất nhiều thế hệ trí thức. Nhưng chỉ cần nhờ một đội quân nóm cổi mà chữ Quốc Ngữ đã trở nên méo mó, vô nghĩa, xấu xí một cách chính danh trên truyền thông và sách giáo khoa trong nước.

chữ viết của người Sumer

字漢
Chữ Hán
字儒
Chữ Nôm

Tại Hà Nội năm 1940 vẫn còn sử dụng xe kéo (ẢNH: HARRISON - FORMAN)

Tản mạn Chuyện xe kéo

Người ngựa, ngựa người của Vũ Công Hoan và Tôi kéo xe của Tam Lang, là hai thiên phóng sự kinh điển nói về sự cơ cực của giới phu kéo xe. Tam Lang viết: “... Đối với cái nghề nó nhọc quốc thể, chẳng nên cho nó sống đẳng dai... Bỏ xe kéo người lấy xe đạp thay vào ta vẫn để công việc cho anh em phu xe đâu có đấy”. Thế nhưng phải hơn 10 năm sau thì xe kéo mới biến khỏi hệ thống giao thông công cộng ở Hà Nội.

TRANG NGUYỄN

Xe kéo ở Sài Gòn xuất hiện sau Hà Nội gần 10 năm nhưng lại ngưng hoạt động sớm hơn ở Hà Nội cũng gần 10 năm, đồng thời sự xuất hiện những chiếc xích lô đạp vào giữa thập niên 30 đã nhanh chóng xoá đi hình ảnh của kiếp ngựa người. Thực ra “cái nghề nó nhọc quốc thể” đâu chỉ dành riêng cho người phu xe kéo. Trước đó nữa, nghề khiêng cáng, khiêng kiệu cũng chẳng nhọc quốc thể lắm sao. Chỉ có điều, thời buổi ngày ấy, không có phương tiện giao thông, việc đi cáng đi kiệu là cách thức phục vụ cho những người có quyền cao chức trọng hay

của những người giàu có. Loại hình đi lại thô sơ này đâu chỉ có riêng ở xứ ta mà nhiều nước trên thế giới nhất là ở Châu Á vẫn sử dụng như một phương thức đi lại của người quyền quý, cho dù cỡi ngựa hoặc xe ngựa đã xuất hiện cả mấy trăm năm trước.

Theo tài liệu The Jinrikisha Story của Nhật cho rằng xe kéo có nguồn gốc từ Nhật Bản vào thời Minh Trị Thiên Hoàng khoảng năm 1868 với ý tưởng bắt nguồn từ những cỗ xe ngựa kéo. Nhưng cũng có những tài liệu ghi nhận là do một nhà truyền giáo người Mỹ đến Nhật Bản phát minh ra xe kéo vào năm 1869. Tuy nhiên, theo các tài liệu giao

thông Tokyo, chính quyền sở tại cấp quyền phát minh và sản xuất cho 3 người Nhật là Izumi Yosuke, Suzuki Tokujiro và Takayama Kosuke vào năm 1870. Đến năm 1872, tại Tokyo đã có khoảng 40 ngàn xe kéo hoạt động như một loại phương tiện giao thông công cộng ở Nhật. Và sau đó, loại xe người kéo này nhanh chóng xuất hiện tại Trung Hoa và các nước Đông Nam Á đến tận Ấn Độ Dương. Cho đến ngày nay Dhaka của Bangladesh vẫn còn được mệnh danh là thủ đô xe lôi của thế giới (một loại biến thể của xe kéo tay thành xe lôi giống như xe lôi đạp ở nước ta).

Theo Hồ sơ SL. 1832, Văn thư lưu trữ Sài Gòn, vào thời gian 1879, người Pháp nghiên cứu thành lập đường xe điện Sài Gòn - Chợ Lớn, nhân viên công chánh khảo sát số lượng xe qua lại trong một ngày xem mức độ khai thác tuyến xe điện có khả thi hay không thì chỉ thấy ghi nhận số lượng xe kiếng (xe ngựa kéo theo thùng xe có cửa kiếng), xe song mã, xe bò và người cỡi ngựa. Vào thời gian này, xe đạp chưa du nhập vào các nước Đông Dương.

Mãi đến năm 1888 mới xuất hiện một vài xe kéo (từ Bắc mang vào) và 4 năm sau đó, một người Nhật tên Tokamath xin khai thác độc quyền xe kéo cho “culi” muốn nhưng không được chính quyền Pháp chấp thuận. Chỉ có người Pháp hoặc người Việt quốc tịch Pháp mới được quyền

Xe kéo có mặt tại Hà Nội năm 1884 như là một phương tiện giao thông công cộng (NGUỒN: HINHANHVN.COM)

khai thác.

Một số tài liệu khác nghiên cứu giao thông đường bộ Đông Dương cho thấy năm 1920, Sài Gòn có chừng 1000 chiếc xe kéo, là phương tiện di chuyển công cộng thịnh hành nhất thời bấy giờ, vì xe thô mộc đến năm 1929 mới xuất hiện. Xe kéo giá rẻ, chỉ có những người giàu có, quyền thế sử dụng để đi bát

phố, nhìn ngắm thiên hạ, ngồi trong xe kiếng bít bùng hay xe hơi thì có ai biết mình. Những câu chuyện về Bạch công tử và Hắc công tử ở Bạc Liêu và Mỹ Tho ghi nhận rằng, tuy có xe hơi (năm 1914 xe hơi bắt đầu xuất hiện ở miền Nam), nhưng hai công tử đi đâu trong thành phố vẫn thích dùng xe kéo riêng, ngồi trên ghế nệm xe, tay cầm ba

toong, mắt đeo kính đen, miệng phì phèo thuốc lá cho dân đình chiêm ngưỡng.

Như trên đã nói, xe kéo ban đầu dành phục vụ người giàu nhưng khi những loại xe khác như xe đạp, xe hơi được du nhập vào Đông Dương dần dà xe kéo trở thành phương tiện giao thông cho mọi giới. Những năm cuối thập niên 30, xích lô đã xuất hiện tại Sài Gòn. Đầu thập niên 40 các hãng cho thuê xích lô bắt đầu xóa sổ các nhà cho thuê xe kéo. Giá cước xe xích lô rẻ và xe chạy nhanh hơn xe kéo. Đến cuối thập niên 40, đô thành Sài Gòn-Chợ Lớn có chừng

Trước khi có xe kéo tay, xe kiếng ngựa kéo đã có mặt tại Sài Gòn (ẢNH: TƯ LIỆU)

6,500 chiếc xích lô. Xe kéo không còn khả năng cạnh tranh nên tàn lụi theo quy luật thương trường. Hình ảnh người phu xích lô hoàn toàn thay thế hình ảnh “ngựa người” kéo dài hơn nửa thế kỷ tại Sài Gòn và các tỉnh Nam bộ.

Trong khi đó ở Hà Nội không có loại xe thổ mộ chỉ có xe trâu, xe bò làm phương tiện đi lại ở nông thôn nên bối cảnh giao thông thời đó không bằng ở Sài Gòn, sức cạnh tranh về phương tiện vận chuyển hầu như không có. Xe kéo và xe điện là hai hình thức vận chuyển công cộng trong thành phố. Năm 1932, “Ở Hà Nội có tới 1,500 người chỉ vì bắt côm mà làm cái nghề kéo người. Bất cứ trời rét hay trời nóng, đang mưa như trút nước hay đang nắng như hun trời, đút đầu qua hai cái càng gỗ, anh em phu xe phải

thúc tay co vó, chạy bỏ hơi tai, mình mẩy nhễ nhại mồ hôi, áo quần ướt như nhúng nước. Họ khó nhọc như thế để kiếm cái gì! - Năm ba xu, một hào, một cuốc. Vừa đung số tiền để mua ít cơm đút miệng, cái thứ cơm thổi bằng gạo hầm trộn với ít nước hàng. Ăn để mà sống, ta không cần nói đến cái ăn! Nhưng sống nào đã được yên?” (Tôi kéo xe - Tam Lang).

Ở lứa tuổi tôi, may mắn là hình ảnh chiếc xe “người ngựa” đã biến mất nhưng tôi đã đi xe lôi đạp ở Trà Vinh hồi năm 1969 khi theo ông anh bà con về thăm quê ngoại. Nghe người lớn nói xe lôi đạp xuất hiện tại các tỉnh miền Nam từ những năm cuối thập niên 30. Tôi cho rằng, sáng kiến biến xe kéo thành xe lôi gắn vào xe đạp đáng được cấp bằng phát minh sáng tạo. Xe đạp kéo theo thùng xe

đạp nhẹ hơn là đạp xích lô đẩy hành khách về phía trước. Tôi có cảm giác như vậy bởi xe lôi đạp có thể chở 4 người ngồi sau chạy bon bon trên đường, trong khi người phu xe xích lô phải ị ạch, ẹo lưng chở 2 người ngồi trước. Nhất là khi lên dốc, hành khách đành phải xuống xe đi bộ qua cầu. Xe kéo thì vất vả hơn nhiều, người phu xe chạy bộ, muốn dừng phải chạy chậm dần rồi đi bộ. Để dừng hẳn phải dùng sức đôi chân bám xuống mặt đường và đôi tay gồng giữ chiếc xe. Đó là chưa nói chuyện kéo chiếc xe lên dốc hoặc xuống dốc phải dùng sức toàn thân, cả đôi tay và đôi chân. Nguyễn Công Hoan viết phóng sự đặt tựa thật chí lý “Người ngựa, ngựa người” cho 2 nhân vật, người phu kéo xe và cô gái buôn hương đi xe không có tiền trả vào ngày cuối năm.

Tôi có mấy người bạn lớn tuổi đi du lịch ở Nhật về kể chuyện ở Kyoto có xe kéo tay làm du lịch giống như vài thành phố ở Việt Nam người ta dùng xe xích lô chở khách du lịch đi bát phố. Cứ cho rằng, xe kéo xuất xứ từ Nhật và trở thành loại xe truyền thống vận chuyển công cộng hồi xưa nhưng ở một đất nước hiện đại sản xuất ra biết bao nhiêu loại xe hơi tốt nổi tiếng thế giới lại quay về sử dụng xe kéo thì thật lạ, cho dù là làm du lịch. Nhưng khi tôi hỏi mấy ông có bỏ tiền đi xe kéo chơi cho biết không thì có người bảo có. Một cuộc xe còn mắc tiền hơn cuộc taxi.

Người Nhật vốn giữ tính truyền thống, việc dùng xe kéo phục vụ cho khách du lịch cũng là chuyện bình thường cũng như ngay tại New York hay San Francisco, du khách muốn đi xe lôi đạp thì xin mời. Người Mỹ đâu có truyền thống xe lôi nhưng vẫn dùng xe lôi của nước khác tạo nhu cầu đa dạng cho du khách thích đi ngắm cảnh phố phường một cách riêng tư mà không cần dùng xe bus.

TN

Xe kéo tại Sài Gòn
năm 1931 (ẢNH: TƯ LIỆU)

BIỆM HỌA

Ấn Độ đóng cửa trường học vì nắng nóng

Các quan chức thành phố Delhi, Ấn Độ đã yêu cầu các trường học đóng cửa “ngay lập tức” do nắng nóng gay gắt, theo lệnh của chính phủ được Hindustan Times trích dẫn vào ngày 21/5.

Cơ quan thời tiết Ấn Độ đã cảnh báo về “điều kiện nắng nóng nghiêm trọng” trong tuần này, với nhiệt độ lên tới đỉnh điểm 47.4 độ C ở ngoại ô Najafgarh của Delhi vào ngày 20/5, nhiệt độ cao nhất trên toàn quốc.

Chính quyền ở các bang khác, bao gồm Haryana, Madhya Pradesh, Punjab và Rajasthan, cũng đã ra lệnh đóng cửa các trường học, Indian Today đưa tin.

Ấn Độ không còn xa lạ với nhiệt độ cao vào mùa hè. Tuy nhiên, các nghiên cứu khoa học trong nhiều năm qua đã phát hiện ra rằng biến đổi khí hậu đang khiến

Học sinh bên ngoài trường học vào một ngày hè nóng nực vào tháng 4 ở New Delhi
- RAJ K RAJAHINDUSTAN TIMES/GETTY IMAGES

các đợt nắng nóng kéo dài hơn, thường xuyên hơn và dữ dội hơn.

Cục Khí tượng Ấn Độ cảnh báo ảnh hưởng của nắng nóng tới sức khỏe, đặc biệt đối với trẻ sơ sinh, người già và những người mắc

bệnh mãn tính.

Vào tháng 5/2022, nhiệt độ các khu vực ở Delhi lên tới ngưỡng 49.2 độ C.

DH - THEO AFP

Nhiệt độ tối đa dao động trong khoảng 38-44 độ C trên toàn tiểu bang-
NGUỒN NEWS
18

Cách ngăn ngừa sạn thận

BẢO SƠN

Đối với hầu hết mọi người, các hóa chất tự nhiên trong nước tiểu sẽ ngăn ngừa sự kết tinh của sạn thận. Tuy nhiên nếu quá trình này không đầy đủ, sạn thận sẽ được hình thành. Tốt nhất là nên lưu ý sử dụng một số loại thực phẩm có tác dụng phụ giúp hoặc ngăn ngừa sạn thận. Dưới đây là một số cách ngăn ngừa.

1. Uống nhiều nước. Càng uống nước nhiều càng tốt cho việc ngăn ngừa sạn thận. Nước bao gồm cả cà phê, lemonade, nước cam, nước chanh... Uống nhiều nước giúp giảm mức độ đậm đặc của nước tiểu, như vậy sạn khó hình thành hơn.

2. Giảm ăn muối. Lượng muối trong nước tiểu càng cao, càng dễ bị sạn thận. Hơn nữa, giảm ăn muối còn giúp ngăn ngừa cao huyết áp.

3. Giảm ăn thực phẩm có nhiều oxalate. Nên bớt ăn các thứ như spinach, berries, chocolate, wheat, hạt, củ dền, và trà.

4. Cẩn thận khi uống thêm thuốc bổ calcium. Mặc dầu calcium rất cần cho việc hình thành và bảo trì xương, nhưng nếu muốn uống thêm calcium, nên tham khảo với bác sĩ để biết liều lượng cần bổ sung. Quá nhiều calcium sẽ đưa tới sạn thận.

5. Không ăn quá nhiều protein. Ăn nhiều thịt sẽ làm cho thận thải ra nhiều calcium, vì vậy sẽ làm cho sạn thận dễ hình thành hơn. Protein cần cho việc tạo lập và sửa chữa các mô thịt, giúp cho hoạt động trao đổi chất trong cơ thể và liên kết các chức năng cơ thể. Nhưng dư thừa protein sẽ dễ đưa tới sạn thận.

6. Cẩn thận khi uống vitamin C. Nếu cần uống vitamin C, chỉ uống không quá 60mg/ngày. Nếu lượng vitamin C vượt quá 1000mg/ngày, cơ thể sẽ tạo ra oxalate và đưa tới sạn thận.

7. Uống sữa vừa đủ. Lượng calcium cần cho cơ thể mỗi ngày khoảng 1000 tới 1200mg. Lượng này có trong khoảng 3 ly sữa. Vì vậy không nên uống sữa hay ăn quá nhiều các sản phẩm từ sữa như bơ hay cheese ...

Ngoài ra, cũng nên chú ý là việc tập yoga nóng, tắm hơi, tập thể dục... làm ra nhiều mồ hôi đồng thời sẽ làm giảm lượng nước thải ra qua đường tiểu và vì vậy sẽ dễ đưa tới sạn thận.

DALLAS Sự Kiện

NATIONAL DINOSAUR DAY

1/6. Sinh hoạt dành cho trẻ em theo chủ đề khủng long, games, đi tìm kho tàng, làm đồ thủ công, có bán thức ăn

Địa điểm: Dallas Zoo, 650 S. R.L. Thornton Fwy, Dallas TX 75203. Điện thoại 469-554-7500.

Giá vé: trẻ em \$18, người lớn \$24.

EMERALD CITY 40TH ANNIVERSARY CONCERT

7/6. Trình diễn nhạc với các nhạc phẩm khiêu vũ xưa và mới do Emerald City Band trình diễn nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày thành lập.

Địa điểm: Klyde Warren Park, 2012 Woodall Rodgers Fwy, Dallas TX 75201. Điện thoại 214-502-5509. **Giá vé:** miễn phí.

GIRLS JUNIOR NATIONALS

21/6 tới 24/6. Tranh giải vô địch toàn quốc bóng chuyền thiếu nữ

Địa điểm: Kay Bailey Hutchison Convention Center, 650 S. Griffin St, Dallas TX 75202.

Giá vé: miễn phí.

‘Ông Gió’ Như Phong

NGUYỄN & BẠN HỮU

Ông là Ông Gió, tham gia hoạt động báo chí từ thời Ngày Nay, viết tiểu thuyết nổi tiếng *Khói Sóng*, là nhân vật huyền thoại của một thời kỳ lịch sử đầy biến động.

Nguyễn biết tới Như Phong từ những năm còn ngồi ghế Trung Học và bắt đầu mê thích văn chương. Một trong những tờ báo mà hồi đó mình đã đọc từ tin tức thời sự tới cái quảng cáo rao vặt, là tờ *Tự Do* của Phạm Việt Tuyền. Cũng từ tờ *Tự Do* mình biết tới nhiều tên tuổi trong làng văn: Đinh Hùng tức Thần Đăng, Hi Di Bùi Xuân Uyên, Hiếu Chân Nguyễn Hoạt, Hà Thượng Nhân và Như Phong. Ôi một thời say mê tiểu thuyết feuilleton *Luyện Máu* của Hi Di Bùi Xuân Uyên, *Tị Bái* của Nguyễn Hoạt, *Khói Sóng* của Như Phong. Đặc biệt cái tên Như Phong đi theo mình từ hồi đó. Tối khi nằm trong Thành Đá Xanh trại tù ở Thanh Chương Nghệ Tĩnh với Hà Thượng Nhân càng rõ thêm về nhân vật văn chương và huyền thoại Như Phong.

Theo lời ông Hà kể, Như Phong là một nhân vật kỳ lạ. “Không hiểu sao nó giỏi thế, nghe nói học tình báo ở Okinawa kia đấy.” Lời ông Hà. “Ngồi một chỗ mà biết hết chuyện thiên hạ - từ chuyện Cộng Sản tới chuyện quốc gia và chính trường thời bấy giờ. Hồi nó ở trên căn gác nhà bà Hoàng Đạo

Như Phong Lê Văn Tiến

trên đường Phan Thanh Giản, các chính khách nườm nượp đến xin gặp và xin hiến kế. Đúng hần là mưu sĩ thời nay.”

Vậy Như Phong từ đâu đến? Đọc tiểu sử của ông thấy ghi: Sinh năm 1923 tại Bắc Việt. Từ 1945, Như Phong làm tuần báo Ngày Nay Bộ Mới ở Hà Nội. Năm 1954, di cư vào Nam, ban đầu làm cho Việt Tấn Xã, sau đó từ 1955 sang làm nhật báo *Tự Do* xuyên suốt cả hai thời kỳ cho tới 1963 khi *Tự Do* bị đóng cửa. Trường thiên tiểu thuyết *Khói Sóng* của Như Phong đọc rất hấp dẫn. Hồi đó Nguyễn đọc không bỏ sót kỳ báo nào. Ông viết ghi lại thời trẻ đi theo chân các bậc đàn anh Hoàng Đạo Nguyễn Tường Long, Nhất Linh Nguyễn Tường Tam làm cách mạng, chống cộng ở các chiến khu Vĩnh Yên, Việt Trì. Theo kể lại Như Phong đã đốt tập bản thảo “*Khói Sóng*” sau 1975 trước khi bị

bắt đi tù Cộng Sản. Cho tới cuối đời Như Phong vẫn nhắc lại cuốn tiểu thuyết đó với các bạn trẻ và lấy làm tiếc là đã mất nó.

Theo Ngô Thế Vinh trong bài viết “Như Phong chân dung văn học: *Từ Tự Do tới Khói Sóng*” thì ngoài báo chí Việt ngữ, Như Phong còn là cộng tác viên của The China Quarterly, London (1964-1972); các bài viết của ông về giới Trí Thức Miền Bắc, về Phong trào Nhân văn Giai phẩm đã tạo nên tên tuổi ông trên diễn đàn báo chí quốc tế. GS Patrick J. Honey, Giám đốc Ban Việt ngữ BBC luôn là bạn đồng hành của Như Phong trong nhiều thập niên và cũng là người dịch sang tiếng Anh các bài viết của Như Phong. Sang tới Mỹ, Như Phong còn tham gia viết bài cho The Asian Wall Street Journal, Hong Kong (1994-1996).

Sau 1975, Như Phong nhất định không ra đi mặc dù được cung cấp phương tiện. Theo suy đoán, ông ở lại để có thêm nhiều kinh nghiệm về Cộng Sản và đóng cho trọn vai trò kẻ sĩ thời đại của mình. Thái độ trong tù của Như Phong khiến nhiều bạn bè khâm phục. Đinh Quang Anh Thái và Trần Dạ Từ đều ca ngợi. Ông từng tuyệt thực nhiều ngày nói là để cầu cho “quốc thái dân an”. Sau gần 14 năm tù đầy, cuối cùng Như Phong được thả. Ra khỏi tù, ông về sống trong một mái lều cỏ ở Hóc Môn. Năm 1994, Như Phong sang Mỹ và năm 1997, làm cố vấn biên tập cho Đài

Á Châu Tự Do / Radio Free Asia.
Ông mất ngày 18 tháng 12 năm
2001 tại Virginia, thọ 78 tuổi.

Con người và cuộc đời Như Phong có nhiều nét hấp dẫn. Ông biết nhiều về Cộng Sản và am hiểu về thời cuộc, từng làm mưu sĩ giúp nhiều chính khách nhưng nhất định không nhận bất cứ chức vụ nào trong bộ máy cầm quyền. Ông cũng là người có cá tính độc lập, từng dựng lên nhiều kịch bản chính trị nhưng nhất định không tham khảo ý kiến của người Mỹ. Ông đúng là một huyền thoại sống về văn học và chính trị. Và ông cũng là một loại người đi trên mây. Ngay từ hồi ở trong nước, trong đầu óc ông đã hình thành một dự án về Truyền Thông. Theo ông nghĩ chỉ có sức mạnh của Truyền Thông mới làm cho Cộng Sản sụp đổ. Và theo Ngô Thế Vinh, mới tới Mỹ, Như Phong đã có sẵn trong đầu dự án Truyền Thông Báo Chí cho Việt Nam mang tầm vóc toàn cầu. Như Phong không chỉ nói tới mà còn say sưa viết về dự án ấy. Ông mơ ước sẽ trở thành một « mogul / tài phiệt » trong ngành truyền thông tại Việt Nam với trong tay một hệ thống báo chí, truyền thanh, truyền hình... rộng khắp lãnh thổ. Theo ông nếu trước 75 đã có con tàu Hope ghé cảng Sài Gòn như một Bệnh viện nổi, thì nay tại sao không có một con tàu Truyền Thông, của cộng đồng

Việt Nam hải ngoại sẵn sàng cập bến Sài Gòn, như một tòa báo nổi với cả đài phát thanh, truyền hình. Dự án Truyền Thông ấy sẽ như một đáp ứng kịp thời cho một Việt Nam đổi mới sau Cộng sản. Trên con tàu ấy, có toà soạn nhà in để có thể ra báo, có hệ thống đài phát thanh và truyền hình phủ sóng trên toàn lãnh thổ, tạo một mạng lưới kết nối *local-global-connect* với trong nước và những cộng đồng di dân Việt Nam trên khắp thế giới.

Thật là ngây thơ. Ngoài ra, ông thích gần với giới trẻ và được họ ngưỡng mộ. Lê Nguyên Phương, con trai của Huy Phương, đặc biệt yêu quý Như Phong. Qua lời Lê Nguyên Phương kể với Nguyễn, ông là người đặc biệt mê lan như Nhất Linh thời ở tuổi Đa Mê trên Đà Lạt. Hồi ra từ ở Hóc Môn, ông ngày ngày tưới nước chăm sóc lan, và sang tới Mỹ trong phòng trọ của ông cũng có mấy chậu hoa lan. Ông mê văn chương nghệ thuật vậy mà chính tay ông phải đốt tiểu thuyết *Khói Sóng* khi Cộng Sản vào. Với Như Phong “nhạc là để nghe và thơ là để đọc”. Nguyễn thích câu nói giản dị này, nhất là về thơ. Ngưỡng mộ Như Phong nhưng bản thân chỉ được gặp ông một lần. Chỉ một lần thôi nhưng bóng dáng Như Phong đã in đậm trong tâm thức tới bây giờ. Đó là vào năm 2000 khi Nguyễn in xong tập thơ *Tôi Cùng*

Gió Mùa và được anh em Đài RFA tổ chức giới thiệu ở DC. Trong bữa tiệc khoản đãi do Lê Tống Mộng Hoa vợ Lê Khắc Huyền tổ chức tại nhà ở Annandale có Nguyễn Minh Diễm và Đặng Ngọc Ấn (than ôi cả hai bạn nay đã về cõi không màu) cùng đông bạn bè tham dự. Tối hôm ấy, Như Phong cùng con gái nuôi là Ánh Chân đến khiến Nguyễn vui và mừng hết sức. Dáng ông vẫn đẹp, cao, thon gầy với mái tóc bạc trắng, nụ cười cởi mở. Nhận được sách Nguyễn ký tặng, ông lật xem. Nghĩ tới Hữu Loan bạn của Hà Thượng Nhân, Nguyễn hỏi ông có quen với tác giả *Đèo Cả* không. Ông chỉ vào sách chỗ có bài *Kẻ Sĩ Nga Sơn* và nói “Đây, đây!” Trong lúc nói chuyện văn chương, ông cũng đồng ý với Nguyễn rằng Nguyễn Du xứng đáng với danh gọi Thi Hào Dân Tộc: văn Truyện Kiều đã đi vào ngôn ngữ nhân gian. Đó là lần gặp duy nhất. Chỉ một năm sau, Như Phong qua đời. Ông cũng như Mai Thảo, suốt đời độc thân.

Ôi, một kẻ sĩ dân thân đầy tính chất huyền thoại và lãng mạn. Lãng mạn cho tới cuối đời. Như Nguyễn Tường Giang có lần hỏi ông bây giờ cho cậu ước mơ cậu sẽ ước mơ gì: “Tôi chỉ muốn được nằm xoải tay trên thảo nguyên nhìn lên trời xanh và nghe tiếng sáo diều đưa tôi vào giấc ngủ.”

Chúc ông giấc ngủ bình an.

N&BH - TỔNG HỢP

Như Phong
ra tù, về sống
ẩn dật ở trong
một ngôi nhà
lá mái gối
ở Hóc Môn.
NGUỒN: TƯ LIỆU ĐÌNH
QUANG ANH THÁI

Độc AI của Thơ Thơ

TRẦN MỘNG TÚ
BELLEVUE, WA

Thơ Thơ Thân Mến,
Đây không phải là một bài “Điểm Sách” vì em biết đấy, chị không phải là người có trình độ điểm sách, phê bình văn học... hay bất cứ một việc đánh giá tác phẩm lớn, nhỏ nào. Chị chỉ là người làm Thơ lơ mơ, viết lách băng quơ ...

Nhận được “AI” em gửi sau đám tang của Mẹ em, chị cầm cuốn sách, nhớ lại trong thời gian một, hai năm gần đây, mỗi lần em gọi chị, hay chị gọi em đều được

nghe em nói:

- *Em bận quá hôm nay mới nói chuyện với Chị được.*

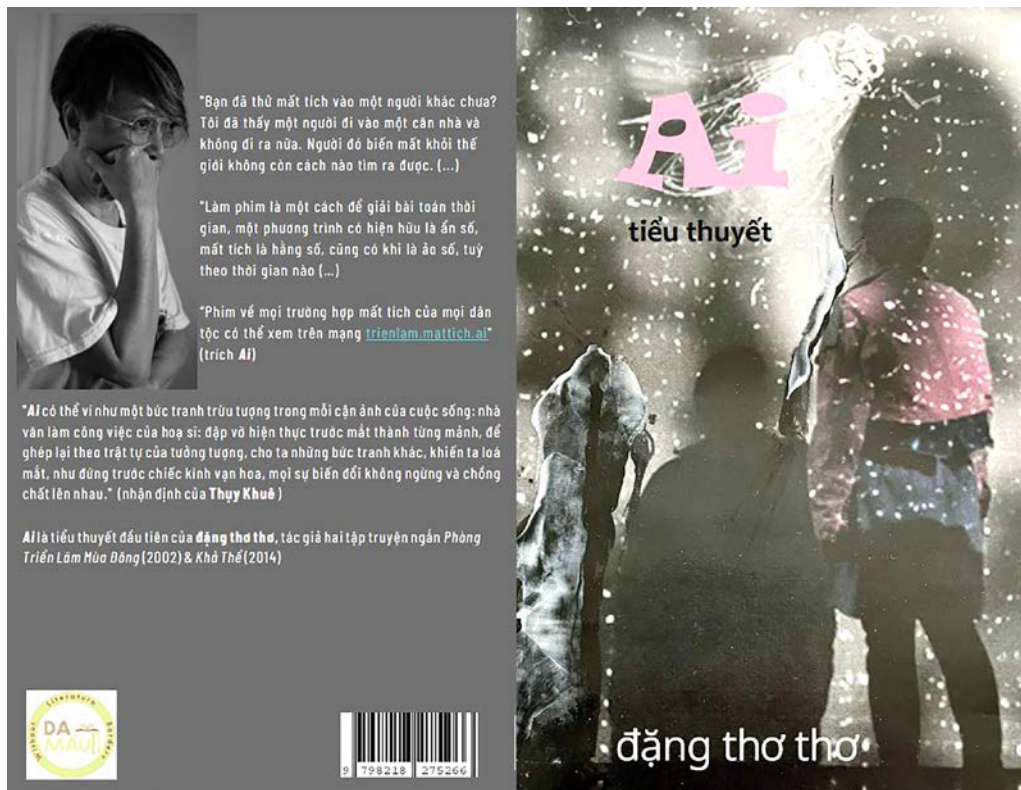
Chị biết ngay là: Mẹ em lại phải vào bệnh viện, hay Bố em tuần này bị cảm, hoặc... Mẹ em, Bố em ... cả hai người cùng có vấn đề sức khỏe một lúc, cùng đang phải săn sóc một lượt.

Em vừa đi làm vừa săn sóc Bố Mẹ, nên em chạy hai đầu địa chỉ, vì Bố và Mẹ ở hai nơi. Em là một người luôn luôn không có thời giờ cho chính mình.

Chị thật sự không biết em kiếm đâu ra thời giờ mà có thể ngồi xuống viết ... vì Chị biết Em làm việc *full time*.

Chị có thói quen đọc sách buổi tối, trước khi đi ngủ. Thời gian đó yên tĩnh và mình với chữ có nguyên một thế giới riêng tư.

Khi chị bắt đầu đọc “AI”, Chị thấy có cái gì lạ lạ, có cái gì khác thường, đọc được 1/2 cuốn sách, chị gấp lại, không đọc tiếp nữa. Chị hình dung ra những lần Chị đi xem triển lãm tranh “Lập Thể” Chị cũng thường

đứng rất lâu ở trước bức tranh, nghiêng đầu sang trái, nghiêng sang phải, suy đoán xem Họa Sĩ vẽ đề tài gì thế này? Thử đoán anh ta vẽ dòng sông hay đám mây, vẽ con cá hay một phụ nữ, hoặc có khi anh ta chỉ vẽ một linh hồn đang bay bổng ...

Nếu muốn nhìn ra một linh hồn đang bay bổng trong tranh lập thể, Chị cũng phải đứng sát vào bức tranh và cố gắng xoay ngược tối đa cái đầu của mình.

AI cho Chị cái cảm giác đó, cái cảm giác đang xem một bức tranh lập thể.

Trước đây khi Thơ của Thanh Tâm Tuyền mới phổ biến, rất nhiều người không hiểu Thanh Tâm Tuyền gửi thông điệp gì trong những câu Thơ “khó hiểu” của ông.

Nếu độc giả nào đã từng yêu tranh “Lập Thể” thì có xác suất cao là thưởng thức được Thơ Thanh Tâm Tuyền vì những bài Thơ, những chữ đó có cái hình hài và hồn riêng của nó. (Tranh lập thể: Hình hài dị dạng - Thơ lập thể: Linh hồn riêng mang.)

Khi em (Tác giả) muốn clone nhân vật tiểu thuyết của mình, thì Chị (Độc giả), cũng muốn clone chính mình để có thể đọc hết cuốn

sách, vì nếu không clone chính mình thành nhiều phó bản, thì Chị sẽ thất lạc cái mảnh “Chị” đầu tiên giữa những trang sách đưa Chị vào một thế giới “Ảo”, như thằng bé thất lạc ở một thành phố khác trên một địa lý khác.

Ước gì chúng ta có thể clone chính mình để một ngày nào đó cả hai chị em mình cùng làm Thơ khác đi, cùng viết văn khác đi và em sẽ nghĩ thêm ra những cái gì đó hoặc điều gì đó cần được clone ra hơn là chỉ một con người, và chắc chắn lúc đó chúng ta cũng sẽ có một số độc giả khác. Những độc giả biết đọc những bài Thơ những bài Văn như xem tranh lập thể.

Khi những bài thơ được clone thì nó có còn chút nào nguyên thủy như con người được clone không hả Em? Và điều này làm Chị do dự.

Hình như Chị mới nghĩ ra, em đã tự clone chính mình rồi, vì nếu không làm sao em có thể vừa đi làm, vừa chăm sóc Bố, Mẹ và vừa có thời giờ viết sách và clone những nhân vật trong sách rồi hà cho nó một linh hồn.

Tựa của cuốn sách kế tiếp của em có thể là: “Làm Thế Nào Để Clone Một Tác Giả”

TMT

(4-17-2023)

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

Vách ngoài House siding

■ **Vách xi măng sợi (Fiber Cement Siding).** Có vẻ ngoài giống gỗ nhưng bền hơn vách gỗ nhờ khả năng chống mối mọt, chống nước và chống cháy, có độ bền tới 50 năm (tùy nhà sản xuất). Vách xi măng sợi có giá mắc hơn vách nhựa vinyl nhưng rẻ hơn vách gỗ. Dùng sơn phủ ngoài tiêu chuẩn (Factory painting) sẽ giúp kéo dài tuổi thọ vật liệu. NGUỒN: NEWHOMESOURCE.

■ **Vách kim loại (Metal siding).** Vách kim loại thường được làm từ thép hoặc nhôm. Vách nhôm là lựa chọn phổ biến nhờ trọng lượng nhẹ và tiết kiệm chi phí. Ưu điểm của loại vách này là có thể được tạo hình để đáp ứng các hình dạng, đường cong và cạnh theo ý muốn. Ngoài ra, độ bền và tuổi thọ của vách kim loại vượt trội hơn hầu hết các loại siding hiện có.

NGUỒN: CONTEMPORIST.

■ **Vách đá** (Stone siding). Đá là một trong những vật liệu xây dựng bền nhất. Các loại đá granit, đá vôi, đá phiến...rất đẹp và gần như không bị ảnh hưởng bởi thời tiết. Đây cũng là loại vật liệu thân thiện với môi trường. Nhược điểm lớn nhất của loại vách ngoài này là chi phí rất cao và đòi hỏi kỹ thuật trong việc lắp đặt. NGUỒN: HOMEDIT.

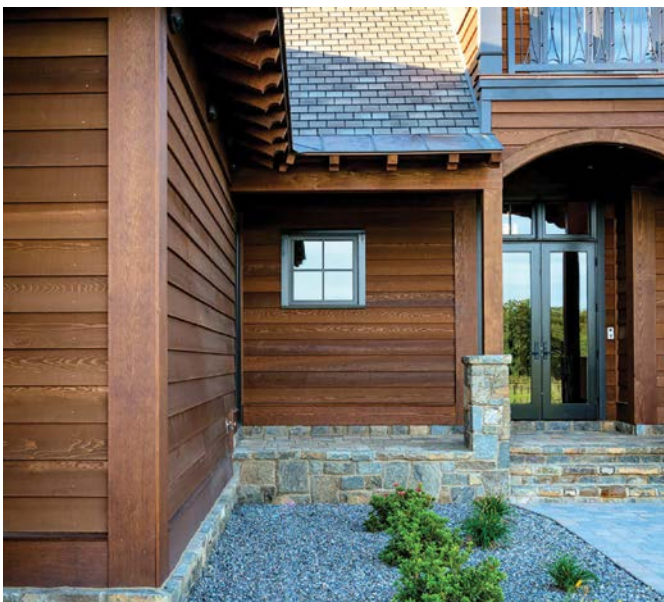

■ **Vách gạch** (Brick siding). Độ bền cao, ít công bảo trì và vẻ ngoài cổ điển là những ưu điểm nổi bật của loại vách này. Vách gạch nói chung không phải là phần cấu trúc của một ngôi nhà mà chỉ là lớp bọc được xây bên ngoài. Nước có thể xuyên qua vách gạch nên phải lắp lớp chống thấm (water membrane) giữa lớp gỗ và gạch. Có chi phí lắp đặt và vật liệu ở mức khá cao (chỉ sau vách đá).

NGUỒN: HOMEGUIDE.

■ **Vách gỗ vát** (Bevel siding). Là loại vách ngoài được dùng lâu đời nhất. Thông, vân sam, bách và linh sam Douglas là các loại gỗ thường được dùng cho loại vách này, nhờ độ bền và giá cả. Gỗ tuyết tùng (Cedar) và gỗ đỏ (Redwood) rất tốt nhờ chịu nước tốt nhưng giá thành cao hơn. Vách gỗ cần được bảo trì liên tục bằng cách sơn và che phủ điểm nối (caulking) để giữ độ bền. NGUỒN: BUFFALO LUMBER

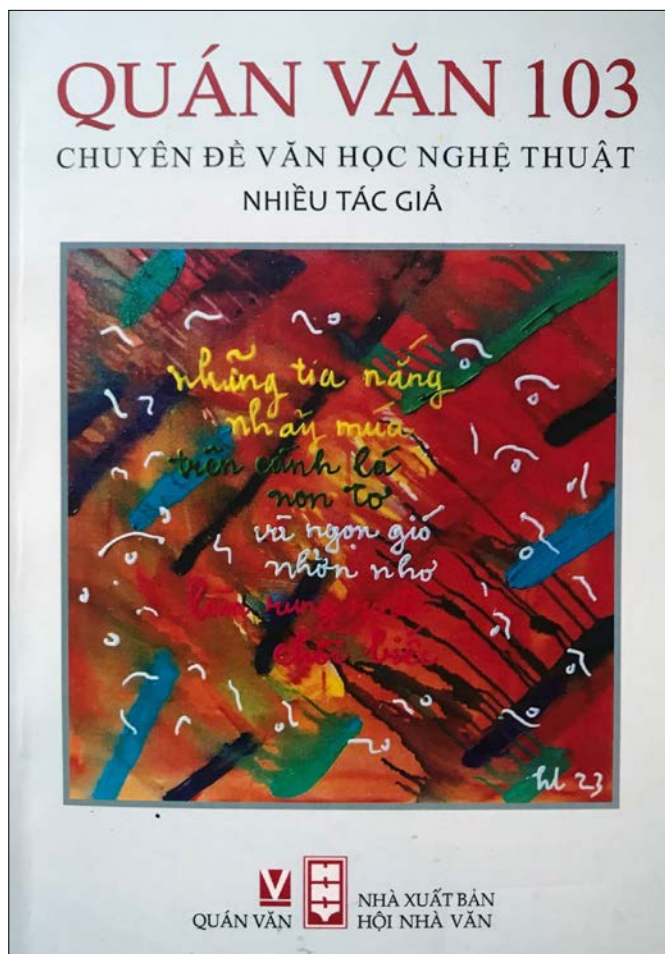
■ **Vách gỗ nhân tạo** (Engineered wood siding). Được làm từ mùn cưa và chất kết dính, là lựa chọn làm vách ngoài chắc chắn, nhẹ và ít tốn kém hơn so với gỗ tự nhiên. Gỗ nhân tạo cần được sơn phủ để có độ bền đẹp lâu hơn. Nếu được lắp đặt và bảo trì đúng cách, tuổi thọ tiêu chuẩn của loại vách ngoài này trong khoảng 20 đến 30 năm.

NGUỒN: SHERWOOD LUMBER.

Là bạn facebook với chị Lê Triều Hồng Lĩnh (nhà thơ Phạm Thị Quý) cũng như theo dõi trang facebook Tập san Văn học Nghệ thuật Quán Văn đã lâu, nhưng đây là lần đầu tiên tôi tham gia buổi gặp gỡ Quán Văn số 103 từ lời mời rộng rãi trên Facebook của chị Hồng Lĩnh: “Chương trình ra mắt Quán Văn 103 “Hành trình Phù sa tháng Tư” giới thiệu Lê Triều Điển và Hồng Lĩnh được tổ chức ở 2 nơi là ở TP. HCM và Vĩnh Long” với nhiều chi tiết khá hấp dẫn cho một chuyến đi.

QUÁN VĂN SỐ 103

Hành Trình Phù Sa tháng Tư

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
bài và hình
SÀI GÒN, VN

Thú thật, dù đã biết hoạt động của Quán Văn lâu nay nhưng tôi hơi bị ngỡ ngàng khi cầm trên tay tập san số 103, một cuốn sách khá dày dặn, nhiều trang tranh in màu đẹp, trình bày bắt mắt với chuyên đề về tranh của Lê Triều Điển và thơ của Phạm Thị Quý. Sách dày hơn

350 trang, trong đó hơn 173 trang dành riêng cho hai vợ chồng tài hoa Lê Triều Điển – Phạm Thị Quý.

Trong buổi họp mặt ở Sài Gòn (ngày 14/4/2024), nhà văn Nguyên Minh, chủ biên Quán Văn phát biểu đại ý rằng, từ ngày còn nhỏ, nhìn những bức tranh của các họa sĩ trên thế giới mà cụ thân sinh

treo trong phòng, ông chỉ thấy lạ, không hiểu gì nhưng ông không ngờ nó đã ám ảnh ông cho đến khi lớn lên và từ đó ông thích hội họa. Và bây giờ bạn bè là họa sĩ cũng nhiều. “Lâu nay Quán Văn chỉ làm về thơ văn thôi, tôi suy nghĩ thêm về chị Phạm Thị Quý. Thơ chị tôi đã đọc rồi, chị vẽ tranh tôi cũng xem rồi và một điều lạ là chị làm thơ và chị đưa những con chữ vào tranh. Thơ văn đi vào trái tim con người và bức tranh hài hòa về màu sắc đã làm rung động tôi”.

Họa sĩ Thanh Tùng phát biểu:

Nói về bước đường đi của hai vợ chồng rất keo sơn, đi trên từng cây số không chỉ tìm chất liệu cho sáng tác mà còn vì mục đích xã hội, làm việc thiện nguyện, anh chị còn là mối liên kết bạn bè văn nghệ sĩ các vùng miền để tạo nên các cuộc chơi văn nghệ.

Anh Lê Triều Điển suốt 2/3 cuộc đời chưa tìm được hướng đi riêng cho mình, và đến phần đời bây giờ thì anh dùng hội họa để làm cuộc chơi với những cổ tự được sắp xếp bố cục cho màu sắc thành những bức tranh rất lạ, làm nên hướng đi và phong cách riêng vững chắc.

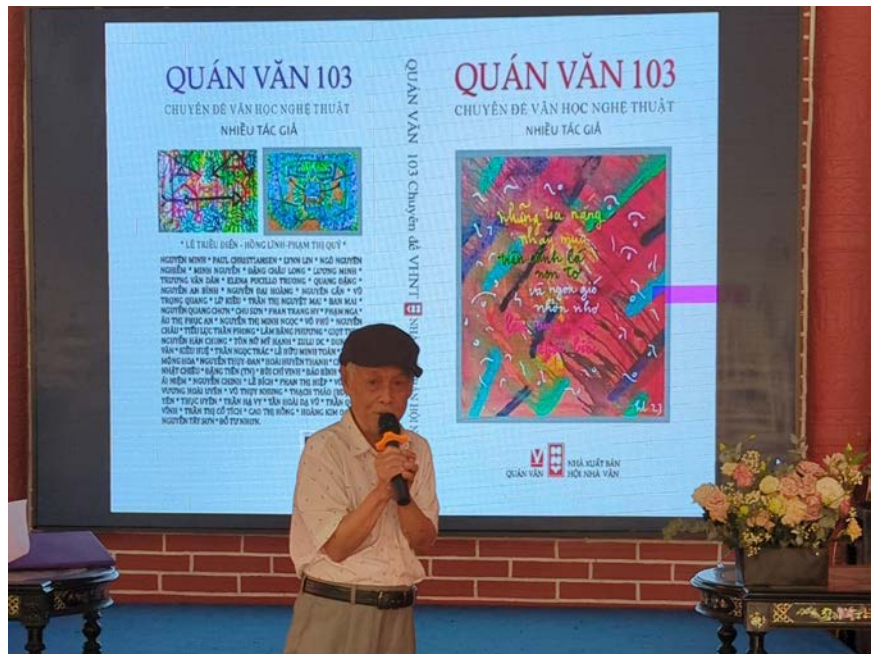
Chị Hồng Lĩnh ban đầu viết dạng thơ thư pháp rồi chị sáng tạo ra phong nền bằng sơn dầu, lót bằng nhiều màu sắc và

viết những câu thơ chọn lọc của mình trên đó. Đây là cái mới, ít ai làm và chị đã thành công. Hai vợ chồng sáng có thể ở Sài Gòn và chiều có thể là Cà Mau, Cần Thơ, Vĩnh Long, Sa Đéc... Nơi nào có hơi hướng văn học nghệ thuật để gặp gỡ, giao lưu. Anh chị đã có công gắn kết những buổi họp mặt ra mắt...

Nhà thơ Tần Hoài Dạ Vũ:

- Hai vợ chồng anh Lê Triều Điển quả là hạnh phúc khi được Quán Văn dành cho một số đặc biệt. Làm báo không chuyên nghiệp mà như Quán Văn thì tôi thấy tuyệt vời. Tôi và anh Nguyên Minh có duyên với nhau từ lâu. Trước năm 1975, tôi làm tạp chí Việt, bạn chí thân là Nguyễn Phú Yên, anh Nguyên Minh làm tạp chí Ý Thức. Các tạp chí ở miền Nam trước 1975 đã để lại dấu ấn rất đậm trong Quán Văn ngày hôm nay. Tôi cũng có duyên với chị Phạm

Nhà văn
Nguyên
Minh

Thị Quý khi năm 1990 làm báo Thanh Niên, tôi có giới thiệu trang thơ của chị. Cả hai vợ chồng anh chị đều hiến mình cho nghệ thuật là hạnh phúc mà không phải ai cũng có được. Tôi rất vui vì sau 34 năm giới thiệu thơ Phạm Thị Quý và sau 4 năm được anh Lê Triều Điển cho tranh để in trong tập thơ "Bài thơ vui tặng cuộc đời tôi", được

gặp lại hai vợ chồng họa sĩ – nhà thơ quá tài hoa và thật tràn đầy niềm vui và hạnh phúc. Chúc mừng hai người bạn mà tôi hằng quý trọng.

Trên trang facebook của mình, nhà thơ Hoàng Hưng viết về lần đầu gặp mặt Quán Văn (ra mắt số 103 chuyên đề Lê Triều Hồng Linh):

"Cảm ơn cặp uyên ương họa sĩ - nhà thơ Lê Triều

Điển-Hồng Linh Phạm Thị Quý mời vợ chồng tôi tới dự!

Mới giao lưu với anh chị mấy năm, nhưng cảm ơn anh chị rất nhiều: theo dõi hoạt động của anh chị đầy sức sống, sức sáng tạo ở tuổi này, luôn đem lại hứng khởi, hưng phấn cho tôi, khuyến khích tôi những lúc nản chí vì sức khỏe sa sút vì tuổi tác và... Covid!

Quán Văn 103 ở SaiGon

Thơ Hồng Lĩnh có sự kết hợp không nhiều người có được giữa sự sôi nổi hồn nhiên (của châu thổ sông Cửu Long) với sự suy tư, trầm lắng (của châu thổ sông Hồng?); chị lại táo bạo kết hợp Thơ - Hoạ, không chỉ xếp chữ bài thơ thành bức hoạ đồ như các bài Calligrammes (Thư đồ thi) của G. Apollinaire mà biến bài thơ thành tác phẩm hội hoạ đích thực!

Lê Triều Điển dường như đã đạt đến sự hồn nhiên của tuổi thơ khi vào tuổi thượng thọ (kỳ cuối cùng của đời người đi đến đích: lạc đà -> sư tử -> cừu non)!

Với Quán Văn, theo dõi ít lâu nay, qua nhà giáo Hoàng Kim Oanh, nhưng hôm nay mới bén duyên. Lại vinh dự được mời lên phát biểu đôi câu!

Rất hoan nghênh tinh thần QUÁN VĂN hoàn toàn đồng nhất với đường lối hoạt động văn hoá của TÔI trong nửa đời người (sau 1975): KHÔNG PHÂN

Vợ chồng Lê Triều Điển và Hồng Lĩnh (bên phải) - Quán Văn 103 ở Sài Gòn

BIỆT BẮC/NAM, TRONG/NGOÀI NƯỚC. Chỉ có một nền văn chương nghệ thuật của NGƯỜI VIỆT NAM!

Chúc hai bạn và Quán Văn tiếp tục thành công!”.

Sau buổi họp mặt thân tình ở Hội Mỹ Thuật, đoàn lên đường đi Vĩnh Long. Chúng tôi đã có một buổi chiều đi thuyền từ sông Tiền vào sông

Cổ Chiên để đến Cù lao An Bình, ghé thăm nơi sản xuất mật ong hoa nhãn, nhâm nhi tách trà và chuyện văn văn nghệ cùng nhau. Bữa cơm chiều thân mật trên thuyền du lịch. Tiếng hát, gió đêm, mùi sông, hàng ánh đèn trên sông đêm ... để lại nhiều cảm xúc.

Và sáng hôm sau chúng tôi được chìm đắm trong màu sắc gốm từ Bảo tàng

gốm đến Làng gốm, Nhà gốm...

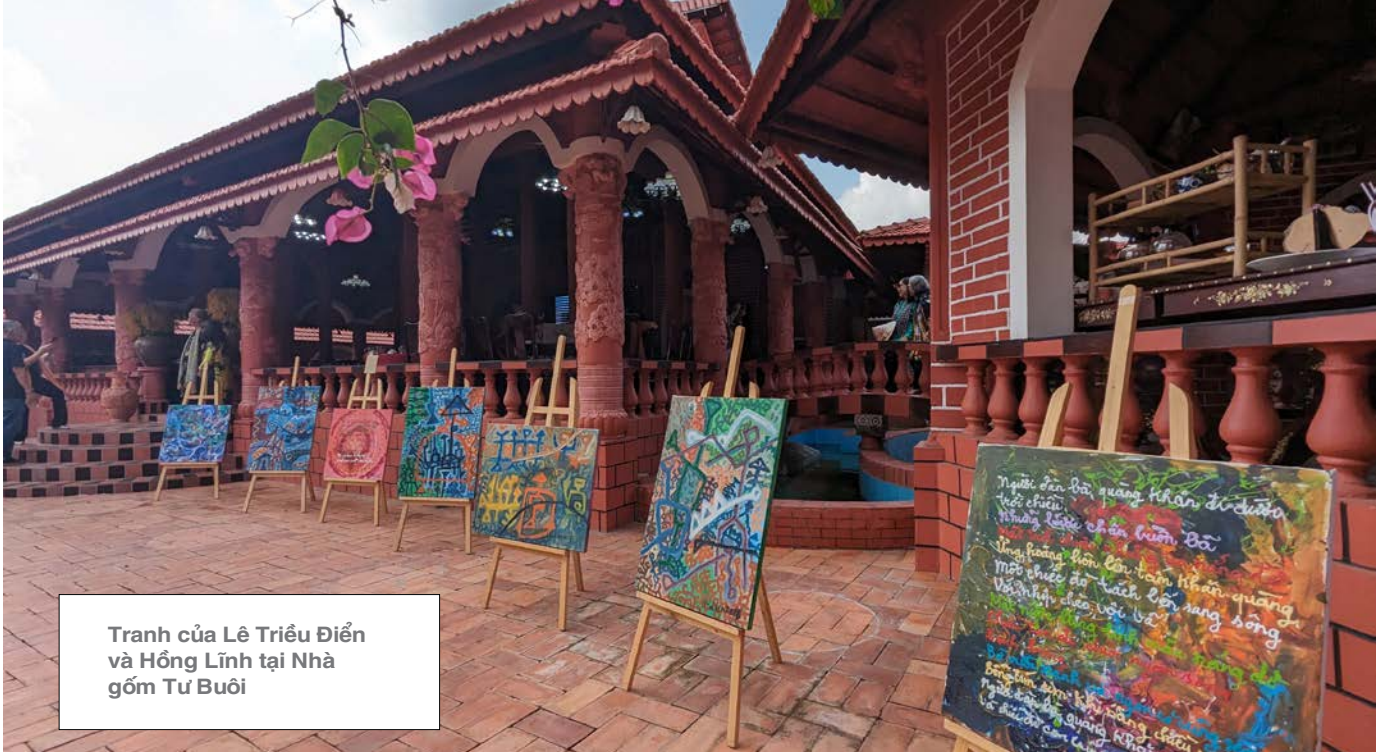
Buổi gặp mặt Quán Văn 103 (ngày 15/4/2024) trong không gian nhìn quanh đâu cũng là gốm với các anh chị văn nghệ ở Vĩnh Long và Chợ Lách thật vui vẻ.

Nhà thơ Văn Quốc Thanh viết trên facebook của mình về buổi gặp mặt Quán Văn 103 ở Làng gốm Tư Buôi:

Quán Văn 103 gặp mặt ở Nhà gốm Tư Buôi - Vĩnh Long

Tranh của Lê Triều Điển
và Hồng Lĩnh tại Nhà
gốm Tư Buôi

“Cách đây hơn 20 năm, tôi có bình về 1 bài thơ “Đu Quay” của nhà thơ Phạm Thị Quý đăng trong “Tuyển tập 20 năm Văn-Thơ-Nhạc Vĩnh Long”, có mấy câu này rất hay, rất dễ chúng ta suy ngẫm:

*Trẻ con đu quay rất đổi
hồn nhiên*

*Đâu nghĩ mình đang đổi
nhau vị trí*

*Chỉ có chúng ta trước trò
chơi giản dị*

*Bỗng nhận ra mình trên
chiếc đu quay*

*Và trước mặt mình cuộc
sống đang xoay*

*Với nhiều vòng tròn
chóng mặt.*

(Trích thơ Đu Quay của Phạm Thị Quý)

Ngoài ra, chị còn ký tặng tập thơ “Những chuyện thường ngày”. Tập thơ đã ố vàng theo năm tháng, nhưng tình anh em văn nghệ vẫn xanh mãi với thời gian.

Dẫu biết anh chị thỉnh thoảng có về miền Tây chơi, nhưng mình biết mà không đến, trừ phi anh chị nhắn tin hay gọi điện mời.

Hai ông bà rất tâm đầu ý hợp, đi dọc dài đất nước, thậm chí có những cuộc Triển lãm tận trời Âu rất thành công. Ngoài mặt tinh thần, anh còn thu về nguồn kinh tế từ những bức tranh bán được. Từ đó, tái tạo sáng tạo nghệ thuật để mở rộng cho những chuyến đi nối tiếp chuyến đi.

Cách đây gần 4 năm, rất vui được anh ký tặng tập sách song ngữ HÀNH TRÌNH PHÙ SA.

Mới đọc mấy dòng ở trang đầu: “Cuộc đời là dòng sông, có lúc phẳng lặng êm đềm trôi, có khi mạnh mẽ âm ào vượt qua bao ghềnh thác. Trong dòng sông ký ức, dòng chảy trong tâm hồn tôi đó là những con nước lớn

ròng, lên xuống theo chu kỳ vận hành của trời đất, là một dòng sông bao la chậm rãi hiền hoà chia thành hai ngã sông Hậu và sông Tiền”.

Và, trong tập sách có nhiều tranh minh họa theo phong cách trừu tượng. Anh chủ ý vẽ để diễn đạt cảm xúc hơn là trình bày những gam màu, đường nét “hợp nhãn” người xem, như anh từng trải lòng trên báo chí:

“Tôi không vẽ đẹp về đường nét hay màu sắc, mà muốn vẽ đời sống nội tâm của mình. Chủ trương của tôi khi vẽ phải đạt được ý đồ làm sao mỗi ngày nhìn cùng một bức tranh sẽ thấy nó khác ngày hôm qua. Sự chuyển động nội tâm của họa sĩ trong bức tranh quan trọng hơn đường nét sắc màu. Tôi không muốn tranh của mình bị lồng khung, vì tôi muốn

màu sắc và đường nét trong tranh phải vượt thoát khỏi giới hạn của diện tích bức tranh”.

Hôm nay, được anh chị tặng hoa, tặng sách cho anh chị em văn nghệ Vĩnh Long. Anh chị luôn nhớ về bạn bè, không phân biệt họ là ai. Cái tình văn nghệ gắn bó với nhau thật sâu lắng, đã mấy mươi năm rồi vẫn không thay đổi.

Chân thành cảm ơn họa sĩ Lê Triều Điển và nhà thơ Phạm Thị Quý. Chúc anh chị Lê Triều- Hồng Lĩnh luôn thành công, vui khoẻ trong sự nghiệp sáng tạo nghệ thuật”.

Chương trình văn nghệ kéo dài mặc cho cái nắng và nóng của tháng Tư rất mặt, các anh chị nghệ sĩ vẫn hát nhiệt tình như không muốn ngỏ lời chào tạm biệt Vĩnh Long...

ĐTTT

Bộ chuyển đổi xe đạp thành xe điện

Vào năm 2022 một hãng ở Luân đôn đã chế tạo bộ dụng cụ gắn vào xe đạp để chuyển thành xe điện, nhưng giá bán loại này quá cao. Mới đây công ty Swytch Technology đã hoàn tất một dụng cụ mới có tên là Swytch Go với giá phù hợp cho mọi người.

Dụng cụ này gồm một vành bánh xe trước có chứa một mô tơ điện 250W. Vành xe này có kích thước 26, 27, 28 inches tùy chọn theo kích cỡ của xe đạp thông thường. Ngoài ra, có một bộ cảm ứng trên bàn đạp sẽ giúp xe chạy với tốc độ tối đa 20mph (32 kilomet/giờ). Một bình chứa điện treo vào thân xe giúp xe chạy được 60 miles (khoảng 100 km). Sau khi lắp ráp bộ phận này, xe hoạt động như một xe đạp điện.

Swytch Go sẽ được bán với giá \$699 ở Hoa Kỳ, nếu đặt hàng trước, sẽ được giảm giá chỉ còn \$349.

Máy bay thả bom B-21

B-21 là một vũ khí chiến lược của không quân Hoa Kỳ đã được nghiên cứu từ lâu nhưng chỉ mới chính thức được xác nhận vào tuần qua.

Đây là loại máy bay thả bom có sải cánh 132 feet (40 mét), nặng 70,000 pounds (31,751 kg) và sẽ là một trong các phương tiện phòng vệ nguyên tử của Hoa Kỳ cho thời kỳ sau năm 2050. Máy bay đã được bay thử vào tháng 11 năm 2023 nhưng các thông tin đều được giữ bí mật. Không Quân Hoa Kỳ đã công bố hình ảnh chính thức của B-21 trong lúc bay, đáp xuống và lúc nằm ở kho chứa tại California. Với tốc độ rất cao, B-21 có thể xâm nhập nhanh chóng vào không phận nước khác để thả bom mà không bị hệ thống radar phòng không phát hiện. Đây là loại oanh tạc cơ thay thế cho các loại oanh tạc cơ B-1, B-2 và B-52 trước đây. Tuy nhiên tất cả những trang bị kỹ thuật cho B-21 đều không được tiết lộ.

Không Quân Hoa Kỳ sẽ sở hữu khoảng 100 chiếc loại này và sẽ bắt đầu phục vụ trong vài năm nữa.

Đoảng

Khi Rhonda Deaver biết mình để quên lại thẻ tín dụng tại tiệm Smith's Cafe bên North Carolina và quay lại để lấy thì một nhân viên (tốt bụng) đã đi trước Rhonda một bước khi đăng tìm chủ nhân của thẻ trên Facebook. Có điều người này đăng kèm thông báo với ảnh được chụp cả hai mặt thẻ, đầy đủ số thẻ, ngày hết hạn... Kết quả là có tay nào đó đã nhanh tay cà hết \$2,000 trước khi Rhonda gọi ngân hàng hủy thẻ. Đoảng kiểu này là đệ nhất thiên hạ.

Pa-tê giò

Pa-tê có đủ loại heo, bò, gà, gan, cá... nhưng du khách nếu đến Việt Nam sẽ được thưởng thức thêm món pa-tê giò chưa có trên thế giới. Theo tin tức thì quán Cột Điện Quán tại Thái Bình khi dọn chảo thịt chiên, trứng, pa-tê... cho khách thì phần pa-tê có lúc nhúc giò. Sau khi bị thực khách đăng lên mạng xã hội nên tiệm bị phạt tiền và bị đóng cửa hai tháng, chờ "nghiên cứu" món mới. Khách nào còn muốn tới thưởng thức không?

Cha thời AI

"Cha Justin" bảo với con chiên rằng ông là linh mục từ Assisi bên Ý. Ông có cách giảng rất phóng khoáng, kể cả vấn đề tình dục. Ông còn nói có thể làm phép rửa tội bằng ... Gatorade. Sau khi các con chiên than phiền và tìm hiểu thì té ra "Cha Justin" là cha ảo, được tạo ra từ kỹ thuật trí tuệ nhân tạo AI, do nhóm công giáo Catholic Answers bên San Diego tạo ra. "Cha" bị "rút phép thông công", bỏ đi chức "linh mục" và chỉ còn danh xưng là "Người hòa giải Justin". Thời AI có khác.

HỒ ĐẮC VŨ

Đùi thịt dê

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Từ tháng 11-2004, cuộc chiến ở Afghanistan đã leo tới mức độ tàn khốc. Quân đội Mỹ tăng cường các cuộc truy lùng và tiêu diệt bọn Taliban. Bom địa chấn phá nát các vùng núi đá dọc phía Tây Bắc, nơi được coi là căn cứ của

bọn chuột đen này, nhưng Taliban chuyên đánh “Độn thổ”, thua thì rút vô các hệ thống hang ngầm trong núi đá, đã có sẵn từ thời chống Liên Xô, nên quân Mỹ gặp nhiều khó khăn khi truy quét.

Đám Taliban ở khu vực đèo Sokhta thuộc Helmand đã

bị, lính rừng Mỹ ở trại tiền phương 91 nung hỏa công 2 lần, chết queo trong các hang núi chằng chịt, nên khu này đã trở thành vùng “Trắng” (Không có lực lượng đối kháng), và cũng là vòng đai an toàn, nơi nghỉ chân của các toán lính thuộc trại 91.

Cả tuần nay, bên không thám của máy bay không người đã trinh sát khu vực và cho thấy vài mục tiêu hay di chuyển vào chiều tối tại vùng núi đá có các đường hầm ngầm của Taliban trước đây.

Đại úy Thomas, chỉ tay vô khu vực tình nghi.

- Tụi chuột đang toan tính trò mới ở khu này, toán trinh sát 8A, sẽ trinh sát và hạ thủ tụi nó ngay từ ban đầu ...

Ông ngồi trên bàn, nhồi vố thuốc, mùi Amphora bay ngào ngạt trong căn trại hành quân.

- 9 con, chia làm 3 toán trinh sát bắn tỉa, thay phiên trong 3 ngày, canh vùng tình nghi từ khu vực núi đá bên dưới chân đèo Sokhta tới khu dân cư sát đó,

Ông làm một hơi thuốc.

- Tình báo cho hay, tay Shakoor đã lảng vảng ở đây 2 tuần nay.

Bước tới những người lính 8A.

-...Tụi bay làm tuồng Ninja... Mần tại chỗ! Biển lệ, toán thứ 2 lảng vảng gần đó sẽ nhào vô chớp nhoáng, chụp hình Shakoor, cắt một ngón tay làm bằng chứng... Vì...

Ông xuống giọng.

- ...Thằng này bị treo giá 100,000 đô! Nó đã chơi mấy vụ đánh mìn hy sinh nổi tiếng vô các đơn vị Mỹ.

...

Xuống khỏi chân đèo Sokhta, dưới chân ngọn núi đá thấp là cái nhà lụp xụp, vách đất chen những mảnh gỗ rời rạc, chấp vá, giống như chuồng dê.

- Con ăn đồ 2 miếng bánh mì khô trong tủ bếp ...

- ...Hồi khuya, đói quá, con đã ăn rồi mệ.

- Còn ly sữa ...

- Cũng uống rồi!

Thằng nhỏ ôm bụng, nói không ra tiếng

- ... Con ... đói.

- ...

- Còn trái dưa leo ngoài rào ... Con ăn đồ.

Zahra bước tới gần.

- ... Mẹ qua thị trấn Kunduz làm việc, chiều về có đồ ăn ngon cho con.

Zahra, kéo tấm mền len rách những lỗ lớn đắp cho Anuk, đứa con trai 8 tuổi, đã 3 ngày rồi, không có gì ăn. Chị xô cửa, đi ra.

- Nhớ về sớm ... Con đói.

Anuk rên rỉ, co người lại như con tôm khô, che mặt trong tấm mền rách, cố ngủ.

Zahra đi nhanh, cắt đường núi, tới Kunduz đúng 6 sáng.

Kunduz là một thị trấn nhỏ, có điện, nước giếng bơm, vài tiệm bán thực phẩm, áo quần, vải thô, dụng cụ làm ruộng, đồ gỗ đơn giản, giường sắt, nệm bông kiểu quân đội,

tiệm nước, trái cây, trại mộc và 1 tiệm may mặc, cả thị trấn tụ trên 2 con đường cắt ngang hình chữ thập, có tên Raqm1, chạy hướng Bắc-Nam, Raqm 2 cho hướng Đông-Tây, gần cuối Raqm 2 là tiệm cà phê chuyên bán bia lấu (Mỗi người 4 ly bia, 2 ly rượu và chỉ cho uống từ 4 giờ chiều tới trước 9 giờ tối).

- Zahra! Bàn số 2, 6 ly bia, 2 đĩa thịt dê nướng...

- Zahra! Dọn bàn số 4... Xong rồi! 4 ly bia 2 ly rượu cho bàn số 3 luôn...

- Zahra... Zahra!...

Zahra ù tai, hoa mắt, vô bếp, ra bàn lẹ như một con thoi, nhưng vẫn không kịp với cái miệng tía lia của tay chủ Amir.

- Zahra 2 đùi dê nướng của bàn số 1 ...

- 4 miếng sườn của bàn số 5 đâu?

- 4 ly rượu của bàn số 1 có chưa?

Zahra dẫn đĩa đùi dê xuống trước mặt Amir, vung hai tay.

- Ala! Ala... Đây! Cha mang tới bàn cho họ! Tôi không làm kịp!

Chị cởi áo choàng, lột khăn trùm đầu, ném xuống đất.

- Nghi... Không làm nữa!

Zahra vô bếp, đập cánh cửa, bước ra ngoài, tay run run đốt điếu thuốc... Hít một hơi dài, phà làn khói mù mịt ...

“Nhớ về sớm, con đói”.

Chị ngồi xuống đất, dựa lưng vô tường, đôi mắt nhắm nghiền, đọng nước mắt.

“Ngày đó, vừa sinh Anuk, chiến tranh đã triển miên nổ ra ở vùng này, mùa màng hư hại, khiến không ai có việc làm, mấy vườn rau và trại dê trên núi đã bị bom đánh nát, anh chị không còn cơ hội bán rau củ, sữa và thịt dê mỗi ngày để sinh sống, mọi người gặp khó khăn nên trái đại, hạt khô trên rừng cũng không còn, Zahra lấy xương rồng cắt lát, phơi khô ăn kèm với bánh mì cho qua cơn đói từng ngày. Gia đình Zahra rất vô tình cảnh túng thiếu nặng nề.

- Chắc anh phải theo Taliban kiếm chút tiền trợ cấp ... Lo cho thằng con trai ...

Chồng chị nhìn ra ngoài cửa sổ. Bên kia bãi đá tai mèo là đám Taliban đang lao xao ăn nhậu quanh đồng lửa lớn, mùi thịt dê thơm cả vùng núi đá nhỏ.

- Anh có thể làm điều đó sao?

- Anh cần tiền và cơ hội cho gia đình sống tạm.

- Đó là tiền của kẻ ác, đã hủy diệt đất nước và dân chúng ...

Dahir quay lại, nhún vai.

- Nhưng chúng ta cần sống ...

Chỉ vô thằng con trai èo uột, nằm trên tấm mền rách.

- ...Thằng nhỏ càng phải sống.

Sáng hôm sau, Dahir lên khu hang núi nhập bọn với nhóm khủng bố Taliban đang củng cố lực lượng ở khu vực Sokhta, Helmand.

Số tiền trợ cấp và lương thực ít ỏi của Taliban cũng tạm cho gia đình Dahir qua từng ngày bên cuộc chiến đang sôi sục ở vùng này.

Hang đá mập mờ khói cần sa, mùi rượu xươg rỗng ngai ngái, mấy bóng đèn led chỉ đủ sáng để thấy đám Taliban nằm ngổn ngang vòng theo vách đá, tiếng nhạc Ả Rập rề rề phát ra từ mấy cái laptop.

- Bốp! Bốp! Bốp!

Shakoor vỗ tay.

- Ê! Tụi bay!

Đám Taliban ngồi dậy.

- Chuyện lớn! Taliban mới có lệnh, tao cần phải đập mấy cú mìn hy sinh vô mặt tụi Mỹ để gây tiếng vang thế giới ... Cho nên.

Ông nín thình, đưa cặp mắt đỏ như máu, lừ đừ nhìn một vòng.

Ông kêu.

- Dahir, tới đây...!

Shakoor ngược mặt.

- Ala tối cao và Taliban đã quyết định ...

Ông chỉ tay.

- ... Chọn anh hùng Dahir...

Đám Taliban vỗ tay rào rào, Shakoor đưa cao 2 tay, như muốn ôm Dahir.

- ... Được vinh dự lãnh trách nhiệm, đánh mìn cảm tử vô Trại Tiên Phương của lính rừng 91...

Tiếng vỗ tay tắt lẹ, bọn Taliban nín khe, cả hang đá im lìm, nghệt thỏ.

Tiếng Dahir run run.

- Vậy là tui đi vô chỗ chết! Tui phải ... Chết?

Anh quỳ xuống.

- Shakoor!

- Nhưng chết cho Ala! Cho Taliban hào hùng, của đất nước!

Dahir bắt đầu khóc, anh ôm mặt, vai run lên.

- Mà... Tại sao tui phải chết? Tui còn vợ, thằng con trai ... Rồi ai nuôi?

Shakoor gần giọng.

- Vợ con là đồ bỏ! Mày vinh dự chết cho Ala... Cho tương lai chiến thắng huy hoàng của Taliban!

- Nhưng...Tại sao là tui?

Dahir chỉ tay vô đám Taliban đang nín hơi lặng tiếng.

- Sao không chọn tụi nó?

- Vì...

Shakoor nín, móc trong áo.

- Đây! Taliban tặng 1000 Đô Mỹ cho vợ con sinh sống, sau khi mày...

Shakoor vỗ vai Dahir.

- ... Thành anh hùng!

- !.

- Vợ con sẽ được hưởng trợ cấp lương thực cho tới khi chết...

- !!!.

Shakoor đưa hai tay lên trời, cười.

- Hà! Hà! Và dĩ nhiên là mày được vinh dự về châu Ala!

Dahir bật khóc.

- Nhưng tui không muốn châu Ala! Tui không muốn 1000 đô ... Vợ con được hưởng trợ cấp lương thực cho tới khi chết... Tui không muốn chết...tui lạy ông Shakoor!

Shakoor rút súng, nổ một phát.

- Đùng!

Chỉ vô mặt Dahir.

- Ala đã chọn mày! Mày là anh hùng, Taliban đã tin tưởng vô mày.... Không còn đường từ chối!

Shakoor bước tới.

- Mày từ chối! Vợ mày sẽ làm thế!...

Ông nói thật nhỏ vô tai Dahir.

- Vợ mày không làm!... Thì con trai làm!

Nhưng Trại Tiên Phương lính rừng 91 có số lớn, xung khắc với Ala! Được chúa che chở.

Theo kế hoạch, một chiếc xe van chở thùng nhựa đựng nước sẽ bị lật gần cổng trại, các thùng nước đổ lênh láng, tay tài xế lúng túng kéo từng thùng nước lên xe, gây

chú ý của lính gác, 10 phút sau, Dahir đánh xe lửa bán bột mì, ngang đó, đúng lúc các toán hành quân trở về. Dahir sẽ nhảy xổ vô cổng chính, bấm kíp nổ, Xui cho Ala, và Dahir, khi anh ta phóng ra, sợi dây đeo mìn móc vô càng xe kéo anh dội lại, té xuống, tay đụng vô kíp nổ.

- Âm!

Xong! Dahir banh xác, về với Ala trước khi chạy tới đánh mìn hy sinh vô Trại Tiên Phương của lính rừng 91.

Tay chủ quán Amir xô cửa, bước ra.

- Zahra! Xin lỗi...Chỉ vì đông khách quá, chị vô làm việc giùm.

Tiệm quá đông, dân nhậu đổ vô càng nhiều, công việc liên tay không kịp nghỉ. bỗng

- Rầm!

Tiếng la hét, tiếng ly bể, tiếng bàn ghế lật xuống sàn, tiếng đánh nhau. Zahra hé cửa bếp, nhìn ra.

Tiệm bia lựu trở thành bãi giã đầu, người ta ném ly, khiêng ghế, kéo bàn, đánh nhau túi bụi, không biết vì chuyện gì và ai là phe nào.

Zahra cúi đầu bò tới, tay chủ Amir quán nằm gục trên quầy với cái đầu rướm máu, chị nhanh tay mở hộc đựng tiền, lấy đúng 700 đồng AFN (8 đô Mỹ), tiền công ngày hôm nay, chị định bỏ vô

bếp, thì.

- Bịch!

Một chiếc đùi dê nướng, rớt trước mặt, Zahra lẹ tay lấy, nhét vô bụng.

Mới 4 giờ chiều, nhưng bóng đêm của vùng núi Sokhta đã bắt đầu chập choạng, sương lạnh lốm đốm trắng trên những dốc đồi đầy cỏ gai, mặt trời trở màu cam đỏ, lấp ló sau những đám mây đen, báo trước cái lạnh khe khát mùa này.

Bằng qua những gộp đá nhon là Zahra, chị đang hấp tấp đi nhanh về nhà.

“Vậy là xong được một ngày, 700 đồng tiền công và cái đùi dê cũng đủ cho 2 mẹ con sống qua vài ngày... Tội cho Anuk! Chắc giờ này con đói lắm... Uống đồ miếng nước nấu bông Anh Túc mẹ để sẵn trên bếp đi con! Mẹ về nhà đây... Qua núi đá trước mặt là xong!”

Zahra bắt đầu chạy lúp xúp, qua những gộp đá, qua một khoảng rừng trống đầy cỏ gai... Zahra nhướng mắt về hướng nhà mình, không một đốm sáng nào trong màn sương mù đang phủ một màu trắng đục của vùng đồi trọc... “Vậy là sắp tới nhà” Zahra ôm cái đùi dê nướng dưới chiếc áo khoác, sờ sờ vô bụng, chị chạy vòng qua núi đá nhỏ ...

...

Toán bắn sẽ đang nằm

phục trên khu núi đá nhỏ.

- Hello! Con trai 8A1 báo cáo ông già ...

- Nghe rõ, tiếp!

- Có mục tiêu đang di chuyển trong vùng tình nghi, không xác định rõ vì hình của drone quá mờ ... Có thể là một người đàn ông ... Mặc áo choàng.

...

Zahra ngồi nghỉ, thở dốc.

“Nhớ về sớm, con đói”.

Chị đứng dậy, cắt đường tắt, băng qua đám cỏ gai dày đặc, đầu cỏ gai đâm vô để giày mỏng sùng sục, đau nhói bàn chân, Zahra mím môi chạy.

“Anuk! Ngồi dậy khơi lửa bếp cho cháy bùng lên con... Đứng rồi con trai! bỏ thêm gốc củi lớn vô! Mẹ sẽ nướng lại cái đùi dê, ăn cho ngon”

...

- Hello! Ông già, theo drone không thám, mục tiêu không rõ, đang chạy về hướng Trại Tiên Phương.

- Mẹ! Vậy là đúng trò của thằng chuột chết Shakoor rồi! Nó lại muốn đánh mìn hy sinh vô trại... Ê! Tụi bay coi chừng tối đa.

Zahra đứng lại, chị dựa lưng vách núi đá nhỏ thứ 2, tay ôm ngực thở, hơi thở như sương trắng, phả trong bóng đêm

“Chỉ qua núi thứ 3, thêm một khoảng rừng thấp là tới nhà, là mang lại

sự sống cho đứa con trai Anuk. Đêm nay, 2 mẹ con sẽ có bữa ăn tối ngon nhất trong 3 tháng nay... Đùi dê nướng!... Con trai! Cái đùi dê mẹ đang đeo trong người nè!

Zahra chạy tiếp, chạy nhanh hơn, núi đá thứ 3 chập choạng từ xa... Chạy! Chạy...

...

- Hello! Báo động! Đã thấy rõ mục tiêu, dưới áo choàng có vật cộm lên, tình nghi là mìn hoặc chất nổ, tay ôm chặt bụng, có khả năng cầm vật kích nổ.

- Chính xác! Đúng là mìn đánh mìn hy sinh của Shakoor.

Đại úy Thomas nói thật rõ.

- Nhưng...Yêu cầu xác minh lần cuối cùng, mục tiêu đúng là Shakoor?

Sĩ quan trưởng toán bắn trả lời.

- Chính xác, yêu cầu lệnh cuối cùng!

...

Zahra chạy qua núi đá thứ 3, cô quay vòng qua trái, đốm lửa ở nhà đã thấy mờ mờ từ xa

“Anuk ơi! Mẹ về đây! Đùi dê nướng cho con tối đây! Chỉ còn một quãng nữa thôi... Con sẽ vui, con sẽ ăn ngon, sẽ khỏe mạnh, lớn lên như ba con...”

Zahra đứng lại, kéo cái đùi dê lên, ôm chặt trong hai tay, chị mỉm cười,

mùi dê nướng thơm ngát ngào.

“Anuk! Thơm quá con trai ơi! Sắp tới nhà rồi!... Nè! Con ra sau nhà, hái 2 trái cà chua còn sót trên cây, đem vô... Ủ! Rửa sạch, để đó, mẹ về nướng lên ăn với đùi dê!

...

- Hello! Mục tiêu di chuyển nhanh về phía vách núi đá có thể ra khỏi tầm nhìn...Yêu cầu xác minh lệnh cuối cùng.

- Bắn tại chỗ.

- Go!

...

- Cắc bùm!

Tiếng súng bắn tia lạnh ngắt vang lên ngay núi đá thứ 3.

Đang chạy, Zahra trúng đạn, văng vô vách núi, vật xuống, chị ưỡn ngực lên, thở mạnh, miệng há rộng hóp không khí, chị gượng qua phải, cố chồm tới, với tay chụp cái đùi dê đã văng ra, nằm trên lớp đá núi...

“Anuk ơi! Mẹ mang về cho con cái đùi dê ngon lành nè”

Zahra run run ôm cái đùi dê vô bụng, chị giật mạnh, cong người lại, thở hắt...

Nằm chết như một con chó rừng.

HDV

* Theo lời của Rand-Jr, sĩ quan Lính Rừng 75th (75th Ranger Regiment).

TIỂU LỤC THẦN PHONG
(bài và hình)
GEORGIA, USA

Khí phát xung quan

Đây là một thuật ngữ trong văn học cổ điển, cụm từ này cũng thường thấy trong những vở tuồng cổ, ý nghĩa của nó là *tóc dựng chạm mũ*. Những điển tích trong văn học hay tuồng cổ thường mô tả những quan tướng có khí phách cao độ, có cảm giác mãnh liệt khi đụng việc hay sự kiện gì đó khiến cho tóc trong mũ phải dựng lên. Văn học cổ thường dùng những hình ảnh và từ ngữ mang tính cách ước lệ, tuy nhiên thuật ngữ “khí phát xung quan” thì lại rất thật, có thật trong đời thường. Khi tâm lý con người bị kích thích mạnh, người có cảm xúc mạnh thì việc tóc lông dựng lên là việc thường tình. Xét về mặt khoa học thì khi

tiếp xúc với một vật tĩnh điện thì cũng làm cho tóc lông dựng lên, tuy nhiên đây là hiện tượng vật lý chứ không phải do tâm lý. Những người nhạy cảm, dễ bị kích thích, dễ xung động và có cảm giác mạnh thì rất dễ nổi da gà, sồn gai ốc, dựng lông tóc...

Tôi có lẽ cũng thuộc cái dạng người như thế, trong đời tôi cũng đã 3 lần xúc động mạnh, mạnh đến nỗi nổi da gà, tóc lông dựng lên, cơ toàn thân như căng cứng ...

Lần đầu “khí phát xung quan” là lúc chạm tay vào cánh cổng dinh Độc Lập ở Sài Gòn. Lúc ấy tôi chỉ là một cậu học trò cấp hai, dĩ nhiên là tôi cũng như bao đứa trẻ khác lớn lên và học hành dưới chế độ Cộng Sản, bị

nhồi sọ, tẩy não, học ở trường là thế nhưng khi về nhà thì nghe những chuyện kể của ngoại, ba má, cậu, dì... thì lại thấy khác hoàn toàn. Tôi lại đam mê đọc sách nên trong nhà còn sót những sách cũ của Sài Gòn là tìm đọc ngẫu nhiên. Tôi còn nhớ những cuốn giáo khoa thư cũ, đặc biệt là tập san Sử Địa Xuân Đình Mùi dày cộp như pho tự điển... Từ đó trong tôi là cả một mối rối ren hoài nghi giữa: Ngụy - cách mạng, địch - ta, thắng - thua, chánh - tà, nam - bắc... và dĩ nhiên là sự yêu ghét cũng đã nghiêng về hướng thiện mỹ, tốt đẹp, nhân bản, sự thật... Tôi thấy luyến tiếc cho một thời vàng son của Sài Gòn, mặc dù tôi chưa hề được hưởng. Tôi đau cho một Sài Gòn

dĩ vãng. Tôi luôn nuôi ảo vọng về Sài Gòn xưa dù chẳng liên can gì đến bản thân mình, chẳng hưởng ân cũng chẳng có oán. Tôi biết Sài Gòn một thời rực rỡ trăm hoa đua nở của văn học nghệ thuật, sáng tác ra bao nhiêu in bấy nhiêu, sách báo ngập trời, người người say mê đọc, mỗi buổi sáng báo mới được bày bán và rao khắp mọi ngả đường. Sài Gòn một thời là thời hoàng kim của những kẻ mê chữ nghĩa, yêu văn chương, thích nghệ thuật, mê âm nhạc... Những nghệ sĩ tha hồ sáng tác và sống được bằng tiền sáng tác của mình. Tôi nhớ lần ấy cùng với người em họ đeo nhau trên chiếc xe đạp đi từ Chợ Lớn xuống Sài Gòn. Tôi chạm tay vào cánh cổng dinh Độc

Lập, tự dựng bao nhiêu gai ốc sồn cả lên, lông tay lông chân dựng hết, cơ co cứng, bao nhiêu cảm xúc trào dâng mãnh liệt, có lẽ điệu bộ tôi lúc ấy kỳ quặc lắm khiến thằng em họ lo lắng hỏi có phải bị trúng gió không. Lúc ấy trong tâm tưởng tôi hiện ra bao nhiêu cảnh tượng những tướng tá ở trong dinh, hình ảnh cuộc sống Sài Gòn xưa kia hiện lên và cảnh tượng thê thảm khi xe tăng húc đổ cổng dinh...

Lần thứ hai “khí phát xung quan” là khi tay tôi chạm cổng Ngọ Môn của kinh thành Huế. Lúc này đã là một sinh viên đại học, lần đầu đến Huế, bàn tay tôi áp chặt lên phiến đá tường thành, cảm giác cả một trời ký ức dĩ vãng trong tạng thức hiện ra như cuộn phim quay chậm. Nào là cảnh vua quan thiết triều, bá quan phủ phục, voi châu ngựa hí, cảnh hiến phù ở Thế Miếu, cảnh công thành của lớp lớp quân binh, tiếng voi đồng lanh lảnh trên tường thành. Bàn tay tôi như dính chặt vào tường và có cảm giác như có một luồng điện chạy xuyên qua người, giống hệt kiểu truyền công lực ở trong phim kiếm hiệp. Gai ốc nổi cả người, lông tay lông chân dựng đứng như có vật tĩnh điện rà sát thân thể. Cảm xúc mãnh liệt quá và đã chảy nước mắt. Lần “khí phát xung quan” này chẳng có

tâm ý phân biệt chánh - tà, ta - địch, bắc - nam, yêu - ghét... Chỉ đơn thuần thương tiếc và nhớ dĩ vãng lịch sử xa xưa. Tôi đi loanh quanh xem những di tích và cổ vật còn sót lại. Có lẽ cửa đình và cửa vị thần công và tấm biển trong điện Thái Hòa treo phía trên ngai vàng ghi 4 câu thơ (Văn hiến thiên niên quốc/xa thư vạn lý đô/ Hồng Bàng khai tịch hậu/ Nam phục nhất Đường, Ngu) để lại dấu ấn đậm nhất, vì đó là những hiện vật ít ỏi còn sót lại và còn nguyên vẹn. Cả kinh thành đã điêu tàn, cung khuyết sụp đổ hầu hết chỉ còn mỗi ngôi điện Thái Hòa và Thế Miếu, những cổ vật đã bị lấy đi sạch sành sanh.

Lần thứ ba “khí phát xung quan” là lúc tôi được nhà văn Ban Mai dẫn đi thăm di tích thành cổ Đồ Bàn - thành Hoàng Đế. Từ nhỏ đã đọc sách về những cuộc chiến giữa Chiêm - Việt, giữa Tây Sơn - Gia Long, đã nghe kể nhiều về huyền sử Champa, đồ cổ Hời, ma Hời, vàng Hời, chuyện huyền hoặc Tháp Chàm ... Dĩ nhiên là tôi cũng biết nước Champa đã bị sáp nhập hoàn toàn vào nước Việt. Từ lâu tôi đã đọc về khởi nghĩa Tây Sơn, Tây Sơn đánh Trịnh - Lê - Mạc - Nguyễn, đánh Tàu, đánh Chiêm ... Gia Long trả thù tận diệt Tây Sơn ... Từ lâu đã biết

về thành Đồ Bàn - thành Hoàng Đế, dĩ nhiên là chỉ biết qua chữ nghĩa và sách vở chứ chưa hề bước đến những chốn di tích ấy. Không biết ngày xưa kinh đô Đồ Bàn - Hoàng Đế, kiên cố và huy hoàng như thế nào chứ bây giờ chỉ thấy một vùng lau lách đìu hiu. Không biết ngày xưa thành to lớn và vàng son như thế nào chứ giờ chỉ còn những viên gạch đá ong rải rác đó đây. Cả một vùng quanh quẽ hoang vu đến rợn cả người, cảnh vật đứng như hai câu thơ của Bà Huyện Thanh Quan đã từng cảm thán:

Lối xưa xe ngựa hồn thu thảo

Nền cũ lâu đài bóng tịch dương

Đồ Bàn đã bị vua Lê Thánh Tông cho phá thành bình địa. Thành Hoàng Đế (Đồ Bàn) bị vua Gia Long cho san bằng đến nỗi không có một viên gạch nào còn nguyên vẹn, ấy vậy mà không biết vì cơ duyên gì mà hai con voi đá và hai con sư tử đá còn sót lại sau hai cuộc tàn phá ấy. Rồi thời gian bào mòn, rồi nạn trộm cắp cổ vật, rồi sự phá hoại của những chính sách ngu xuẩn ... Hai con voi đá và hai con sư tử đá vẫn còn nguyên vẹn cho đến bây giờ, duy chỉ vết phong hóa của thời gian phủ lên thì không thể nào tránh khỏi và chính

nét phong hóa đó càng làm cho lòng người thêm thổn thức. Khu vực tử cấm thành của Đồ Bàn - Hoàng Đế còn có ngôi mộ của hậu quân Võ Tánh, người đã tự thiêu vì bị đô đốc Trần Quang Diệu vây ngặt. Tôi áp tay lên mộ ngài, một dòng điện chạy xuyên qua thân, bao nhiêu gai ốc nổi lên, lông tay và trên thân lại dựng đứng hết, cả người rùng rùng cảm giác như bị trúng phong.

Chao ôi là lịch sử, những cuộc chiến tương tàn khốc liệt và thảm thương thay, những thành - bại và thắng - trầm cứ vẫn xoay tiếp diễn. Những triều đại và những thể chế chính trị nối tiếp nhau, máu xương đã đổ, đang đổ và sẽ còn tiếp tục đổ. Sử Ta, sử Tàu, sử Tây cũng đều thế cả! Những cuộc chiến liên miên không bao giờ dứt, không đánh lớn thì đánh nhỏ, không nơi này thì nơi khác, không lúc này thì lúc khác... thái bình thịnh trị vẫn cứ là ước mơ và hy vọng, hoặc có thì cũng chỉ là những giai đoạn ngắn ngủi và lác đác nơi này nơi kia mà thôi.

Ngày xưa đọc sách cứ ngỡ “khí phát xung quan” là ngôn từ ước lệ, là điển cố văn học, điển tích hát tuồng nào ngờ đó là sự thật, là cảm xúc thật của con người.

TLTP

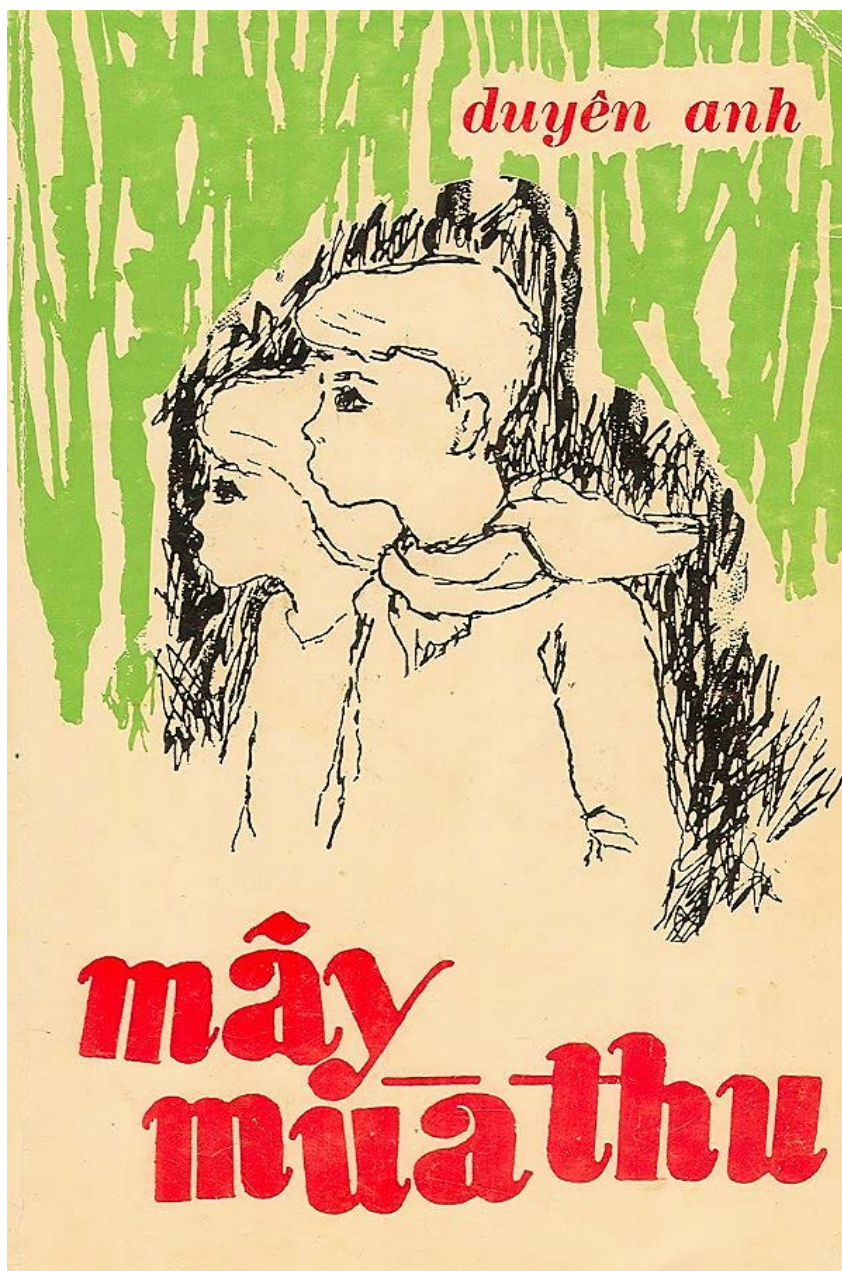
HUỲNH PHAN ANH

Cánh cửa thứ nhất

Riêng đối với bản thân tác giả, dường như cuốn *Hoa Thiên Lý* cũng đã đánh dấu một kỷ niệm, một chặng đường đáng ghi nhớ của ông. Căn cứ theo lời ông kể lại trong hồi ký nhan đề *Nhà Báo* đăng trên tuần báo *Tuổi Ngọc* bắt đầu từ số 21, cuốn sách ra đời vào giai đoạn đầy khốn đốn và nghịch cảnh của tác giả vào khoảng trước 1 tháng 11-1963.

“Vào giai đoạn buồn thảm này, tôi cho xuất bản tập truyện *Hoa Thiên Lý* bằng tiền của nàng bạn Đặng Xuân Côn. *Hoa Thiên Lý* mang tên nhà xuất bản *Giao Điểm* của ông Trần Phong Giao. Có lẽ nó tồi quá, nên sau này, trong mục lục sách đã xuất bản của *Giao Điểm*, ông Trần Phong Giao không thêm nhắc nhở, ông loại nó ra. Tôi nhớ chuyện này thật kỹ.” (*Duyên Anh, Tuổi Ngọc số 21*)

Ông nhớ chuyện này thật kỹ. Cũng như ông đã nhớ thật kỹ từng chi tiết liên quan tới cuốn sách đầu tay, tới từng cái truyện ngắn được gom lại trong đó. Hình ảnh của *Hoa Thiên Lý* không những còn in sâu trong kỷ niệm của ông, mà

còn in sâu trong các tác phẩm sau này của ông. Tôi không ngần ngại phát biểu rằng hầu hết tác phẩm Duyên Anh đã viết cho tới bây giờ đã được mở ra từ Hoa Thiên Lý, đã được báo hiệu và chuẩn bị từ đó. Đúng như Duyên Anh đã nói, cuốn sách đó có thể yếu kém. “Rồi” đối với con mắt thưởng ngoạn khách quan, nhưng nó chính là cái chìa khóa của chính sự nghiệp ông.

Hoa Thiên Lý là tập truyện gồm 10 truyện ngắn, dàn trải trên 213 trang sách, theo bản in (tái bản năm 1970). Đó là những truyện ngắn đầu tiên của tác giả, có tên sau đây: *Con Sáo của Em Tôi, Trên Sông Tình Thương, Em, Trẻ Thơ và Bút, Nỗi Buồn của Tuổi Trẻ, Biên Giới Người Có Tội, Chiếc Vòng Tay của Một Người, Hoa Thiên Lý, Khúc Rẽ Cuộc Đời*. Trong số những truyện này phải kể Hoa Thiên Lý là truyện ngắn đầu tiên theo lời của ông, đã được sáng tác trong những ngày đen tối nhất:

“Sống buồn thảm như thế, tôi đâm ra nhớ nhà kinh khủng. Nhớ nhà và thương tiếc tuổi thơ của mình. Trước hết, tôi nhớ mẹ tôi. Vào một đêm mưa mù mịt chân cầu Tân Thuận, không ngủ được vì mái nhà dột tứ tung, tôi đã thức suốt đêm hí hoáy viết truyện ngắn đầu tay Hoa Thiên Lý” (Duyên Anh, Tuổi Ngọc số 22)

Có lẽ không phải tình cờ mà tập truyện ngắn đầu

tay lại mang tên Hoa Thiên Lý. Nếu tập Hoa Thiên Lý là điển hình của toàn thể tác phẩm Duyên Anh thì truyện Hoa Thiên Lý đã “nhớ nhà và thương tiếc tuổi thơ mình” ra sao qua lời tự thuật dài non hai mươi trang sách.

“Mẹ tôi yêu hoa thiên lý như yêu chồng con. Chẳng biết màu xanh dịu dịu của lá và hương thơm nhẹ nhàng của hoa thiết tha là bao mà mẹ tôi âu yếm nó thế.”

Lời tự thuật mở đầu bằng một hình ảnh, hay đúng

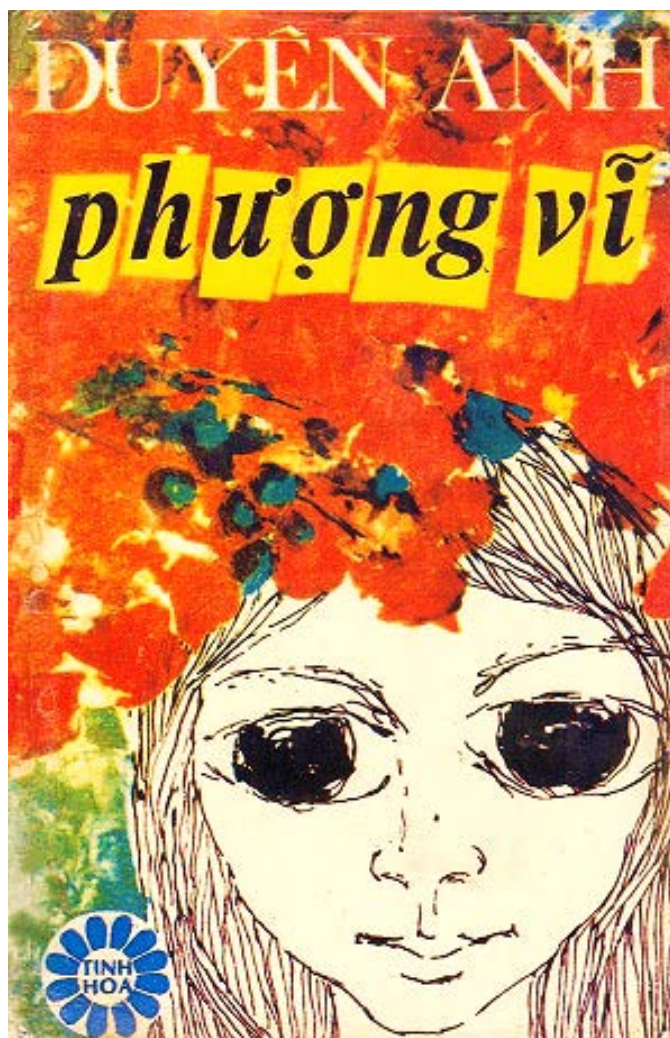
hơn là niềm bí ẩn của một hình ảnh. Niềm bí ẩn của giàn hoa thiên lý trong tuổi thơ tác giả, đó cũng là niềm bí ẩn của người mẹ thân yêu mà tác giả muốn gọi lại trên những dòng hồi tưởng của mình. Niềm bí ẩn đó đơn sơ, nên thơ nhưng cũng không kém phần kỳ diệu, như bất luận một niềm bí ẩn nào của tuổi nhỏ. Gọi là bí ẩn nhưng thật ra đó chỉ là bóng dáng mờ ảo của quá khứ, của kỷ niệm trong mỗi lần sống lại, tìm về với tất cả những rung động bàng hoàng.

Truyện kể lại những kỷ niệm về người mẹ với tâm hồn bao dung hiền dịu đã nuôi dưỡng tâm hồn của tác giả trong suốt một thời thơ ấu. Truyện viết về người mẹ hay đúng ra là viết gửi về một tâm hồn mẹ đã vắng bóng, khuất xa. Ngôn ngữ, lời kể, giọng kể cơ hồi buồn thả theo dòng hồi tưởng miên man không còn trí tuệ để kiểm soát, trí tuệ đã nhường chỗ cho quá khứ được mặc tình lên tiếng. Viết điều này cũng có nghĩa là nhớ lại, làm sống lại một thời đã mất, tức là tạo cơ hội cho một thời đã mất giờ đây sống lại trở về:

“Mẹ dạy anh em tôi học. Tôi lớn dần trong sự chịu đựng, trong sự bình thản mơ màng của mẹ tôi. Tâm hồn tôi đã ướp chung với hoa bưởi, hoa nhài, hoa lý.”

Tác giả đã lớn lên dưới cái nhìn hiền hòa âu yếm “như tiếng ru muôn đời” của người mẹ, lớn lên và tiêm nhiễm bởi chính màu sắc tâm hồn của người mẹ:

“...Mỗi trưa, mẹ hay dắt tôi ra hóng gió ở dưới giàn hoa. Mẹ mang chiếu ra trải. Mẹ ngồi nghỉ ngơi xa xôi. Tôi ngồi gồi đầu vào lòng mẹ mơ màng nghe tiếng sáo diều vi vút, tiếng võng đưa kẽo kẹt, tiếng ru buồn thấm thía hay tiếng chim cu gáy xa xa vọng lại. Đôi khi mẹ kể chuyện gì mà tôi không hiểu được, nhưng chắc lòng mẹ rộn ràng lắm vì thấy mẹ mỉm cười băng quơ. Tôi thường

ngủ thiếp đi trong hơi thở êm êm đêm ấy.”

Tâm hồn người mẹ như cái bóng thân yêu ngày một in sâu vào tâm hồn tác giả với những nét đậm đà, in sâu vào biến đổi tâm hồn tác giả mà chính tác giả cũng không nhìn thấy rõ:

“Đến bây giờ, tôi vẫn chưa hiểu tại sao ngày bé nhỏ tôi ham thích những cái gì mềm mại, dễ thương, im lặng như giọt mồ hôi chảy đều đều trên lưng người thợ hay hơi thở đều đều của mẹ tôi”

Phải chăng cũng từ mỗi ảnh hưởng lặng lẽ âm thầm đó, tác giả đã đi tới việc chia sẻ với người mẹ về một sở thích gần như khó hiểu, vô nghĩa đối với chính mình. Tác giả không còn cho “cây ổi trĩu nặng quả chín (...) thú vị hơn ngàn hoa thiên lý của mẹ”. Trái lại ông đã bắt đầu, không biết từ bao giờ, thấy “thích ngàn hoa thiên lý ở quê ngoại”. Tác giả yêu hoa thiên lý như người mẹ suốt đời vẫn yêu và quý trọng nó như một kỷ vật quý báu nhất đời. Tình yêu hoa thiên lý gắn liền với tình yêu mẹ. Hoa thiên lý là hình ảnh của người mẹ. Tác giả có thể chưa đủ trí khôn để thấu hiểu những nỗi niềm, những tâm sự thâm kín của người mẹ vẫn hằng ấp ủ trong màu hoa thiên lý đơn sơ. Nhưng chính bên giàn hoa thiên lý trong hơi thở nồng ấm của mẹ, tác giả đã được nghe những mẫu

chuyện quê hương êm êm nhất.

“Đắm chìm trong niềm im lặng muôn đời của thôn ố, tiếng mẹ tôi tha thiết rót vào tai tôi thay vì tiếng ru êm ái ngày xưa làm cho lòng tôi càng ngày càng mở rộng, mắt tôi càng ngày càng thấm sắc mộng mơ. Tâm hồn tôi dào dạt tình cảm, cái gì cũng gọi tôi say đắm, từ chiếc áo nâu thôn ố đến manh áo nâu ố màu bùn, từ cái cầu cao chênh vênh đến túp lều tranh xơ xác.”

Và cũng chính bên giàn hoa thiên lý, tâm hồn thơ ngây của tác giả đã đón

nhận những bài học đầu tiên về tình tự dân tộc cũng như về tình người. Những mẫu chuyện đó phải đẹp, càng đẹp hơn khi chúng được thốt lên từ giọng kể chan hòa thương yêu của mẹ. Nhưng đẹp nhất có lẽ là câu chuyện của trọn vẹn một đời người mà tác giả phải đợi tới tuổi lớn khôn mới được nghe kể lại. Câu chuyện thật của giàn hoa thiên lý. Câu chuyện thương tâm của một thời con gái, đang lứa tuổi yêu đương nhưng vướng phải cái bệnh lao gia truyền, đành phải khép chặt lòng mình trong cô độc, giữa lúc:

“Pháo cưới thi nhau nổ nát tan lòng mẹ. Màu áo đỏ, áo xanh bỗng nhiên ngả màu tang tóc như muốn liệm chung cuộc đời người con gái chưa đầy hai mươi mùa xuân.”

để rồi:

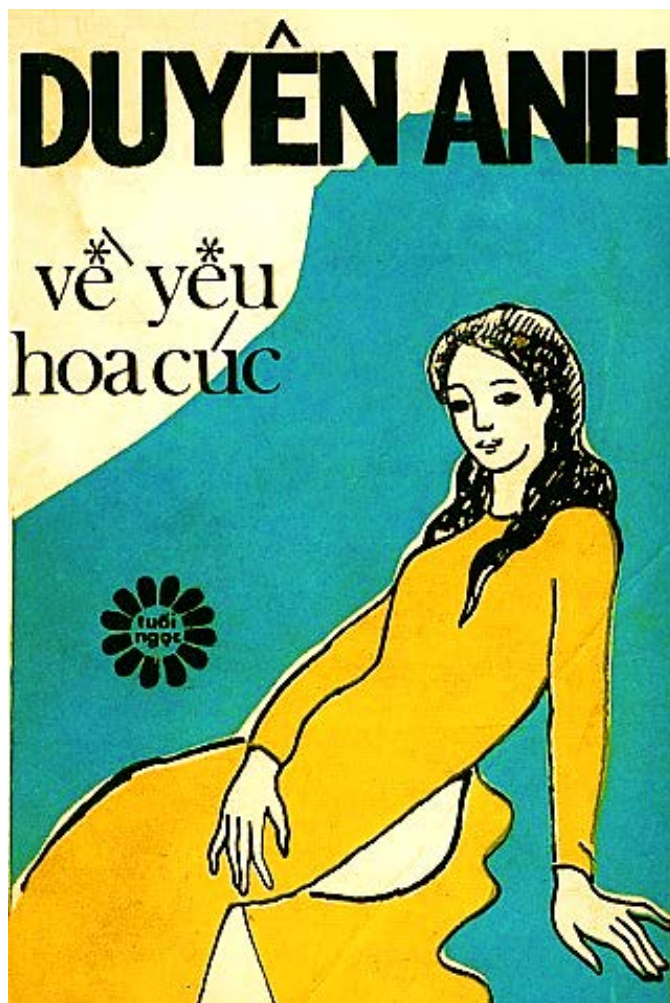
“Chiều chiều mẹ đứng ngắm mây trời đổi sắc dưới giàn thiên lý ngoài ngõ đợi ngày yên nghỉ dưới mồ.”

Nhưng đó cũng là câu chuyện của một linh hồn biệt xứ một hôm bỗng dừng lại bên giàn hoa thiên lý để rồi không bao giờ muốn cất bước ra đi, quyết sống bên người con gái đang chôn vùi tuổi xuân dưới bóng mát của giàn hoa:

“Mẹ tôi cảm động chết ngất trong đôi tay người yêu. Rồi cha tôi lo chữa chạy, rồi lòng mẹ nhóm lên ánh lửa tin yêu. Mẹ tôi lành mạnh nhờ thuốc thang nhưng phần lớn là nhờ lòng thương yêu của cha tôi.”

Câu chuyện Hoa Thiên Lý trở thành câu chuyện của lòng thương yêu, trong mọi giới hạn của nó, mai đây trở thành một di sản tinh thần bất diệt trong tâm hồn tác giả, kẻ tự nguyện, trên những bước đường dun ruổi của đời mình:

“...Đi tìm thương yêu trong màu hoa thiên lý, đi tìm những bà mẹ biết kể chuyện tâm tình, đi tìm cô bé thả mắt trong mơ dưới giàn cây.”

Thương yêu, tâm tình, mơ mộng, hồi tưởng... đó là những ý niệm nền móng của tác phẩm Duyên Anh thể hiện đầy đủ ngay trong sáng tác đầu tay này. Nói khác đi, con đường của Duyên Anh, của tác phẩm Duyên Anh đã được vạch ra ngay từ truyện ngắn Hoa Thiên Lý.

Người mẹ đóng một vai trò nổi bật trong truyện, là nhân vật của truyện, là đối tượng tác giả muốn nói. Điều này hoàn toàn phù hợp với hoàn cảnh nội tâm của tác giả trong lúc viết nên câu chuyện: “trước hết tôi nhớ mẹ tôi”. Câu chuyện lại được kể theo ngôi thứ nhất.

Vậy thì một chút suy diễn thông thường cho phép người đọc tin một phần nào rằng câu chuyện tác giả viết nên chính là câu chuyện của tác giả và nhân vật có thật. Riêng tôi, tôi vẫn muốn nghĩ rằng đó là nhân vật có thật dù cho thực tại của nhân vật đó hẳn phải được biến đổi “tiểu thuyết hóa” đi nhiều. Tại sao có ý nghĩ đó? Bởi đọc Hoa Thiên Lý, tôi tìm thấy ở đó, một máu chốt, một tầm quan trọng vượt khỏi chính Hoa Thiên Lý. Nó không chỉ là một truyện ngắn như bao nhiêu truyện ngắn khác của tác giả, nó chính là cội nguồn của những tác phẩm ký tên Duyên Anh sau này. Nó là lời giải thích vững chắc nhất, có thẩm quyền nhất của Duyên Anh về Duyên

Anh. Tôi vẫn không rời bỏ được quan niệm cho rằng trong mỗi tác phẩm đã bao gồm sẵn một cái nhìn hay một sự chú giải về chính tác phẩm đó. Và đọc (cũng như phê bình) điều này cũng có nghĩa tìm đến cái nhìn hay cái ngôn ngữ ẩn giấu đó của tác phẩm hơn là tìm đến chính tác phẩm trong những dáng vẻ bề ngoài của nó, trong ý nghĩa này nhân vật “mẹ tôi” trong Hoa Thiên Lý còn là một cái gì khác hơn là một nhân vật (như người ta vẫn gọi).

Cho nên, tôi không muốn xem người mẹ trong Hoa Thiên Lý là một nhân vật truyện hay nhân vật tiểu thuyết. Bởi vì trong trường hợp này, chính nhân vật tiểu thuyết đã sáng tạo nên nhà văn, quyết định con đường nhà văn đi, quyết định linh hồn của tác phẩm.

--oOo--

Có thể nói rằng với truyện ngắn đầu tay Hoa Thiên Lý, Duyên Anh đã tìm kiếm cho mình một đường lối sáng tác với những chủ đề nên tảng, ông không ngớt trở về và đào sâu thêm trong những cuốn sách tiếp theo. Ngoài ra, Hoa Thiên Lý còn báo hiệu một lối viết, một hình thức phổ diễn mà Duyên Anh vẫn không ngớt trung thành.

Nếu gọi Duyên Anh là người viết văn của những rung động tình cảm (mơ mộng, nhớ nhung), ông đã biết thể hiện tình ý của

mình bằng một ngôn ngữ thích hợp nhất. Đó là thứ ngôn ngữ nghiêng nặng về hình ảnh và hiện tượng không ngoài mục đích khơi gợi và kích thích cảm xúc ở người đọc. Ta chỉ cần đọc một đoạn văn rất điển hình của Duyên Anh sau đây để thấy rõ Duyên Anh đã thích nghi hình thức diễn đạt vào nội dung cần diễn đạt như thế nào:

“Khi mắt mẹ phảng phất khói hương mơ mộng thì lại là lúc phải khóc nhiều vì cô độc đau thương. Pháo cưới thì nhau nổ nát tan lòng mẹ. Màu áo đỏ, áo xanh bỗng nhiên ngả màu tang tóc như muốn liệm chung cuộc đời người con gái chưa đầy hai mươi mùa xuân. Những con bướm bướm đa tình chẳng chịu ghé hoa vườn Thuốc độc nên mẹ già cỗi và gần như xa hẳn nhân gian.”

Ta sẽ còn nhiều dịp trở lại vấn đề này khi đi sâu vào tác phẩm Duyên Anh. Ở đây tôi chỉ muốn nhận diện vóc dáng cũng như vị trí và tầm quan trọng của một truyện ngắn đầu tay trong toàn bộ tác phẩm. Đó cũng là lý do khiến ta dừng lại có hơi lâu ở truyện ngắn Hoa Thiên Lý. Những điều nói ở trên có lẽ cũng tạm đủ để ta còn tiếp tục thăm hỏi phần còn lại của tập truyện đầu tay.

Câu chuyện Hoa Thiên Lý đã được kể bằng hồi tưởng. Đối với Duyên Anh, hồi tưởng về một thời tuổi nhỏ đã mất. Tuổi nhỏ đã đến

trong truyện ngắn đầu tay của Duyên Anh. Đến để ở lại và không bao giờ rời bỏ ngòi bút Duyên Anh trong những sáng tác kế tiếp, trong suốt tập truyện còn lại. Chính ở đây, người ta được phép nói rằng bước đầu tiên của Duyên Anh cũng là bước định đoạt.

Mỗi một truyện ngắn trong tập Hoa Thiên Lý là một chân trời nho nhỏ của lứa tuổi thơ ngây đang lớn lên, đang bay nhảy, đang chuyện trò. Và người đọc có cảm tưởng tác giả chỉ thật sự rời bỏ những nhân vật của mình, những linh hồn bé nhỏ đó ở những bước chân đầu tiên của họ băng qua ngưỡng cửa đời sống, với những ước vọng đầu tiên và với những tan vỡ đầu tiên của họ: tình yêu, sự nghiệp.

Dù viết về tuổi thơ như một đối tượng bên ngoài (Trẻ Thơ và Bút, Khúc Rẽ Cuộc Đời) hay một đối tượng bên trong và đồng hóa với chính mình (Con Sáo của Em Tôi, Em...) ngòi bút của Duyên Anh vẫn không thay đổi. Vẫn một cái nhìn chung thủy, đơn nhất về tuổi thơ. Nói cách khác, vẫn là một hình ảnh tuổi thơ với những màu sắc tâm hồn cùng những thảm kịch đã trở nên quen thuộc dưới ngòi bút tác giả.

Khúc Rẽ Cuộc Đời kể lại câu chuyện những con người đánh mất tuổi thơ trong khói lửa của chiến tranh và cách mạng. Tuổi thơ gọi lên, vẽ ra trong

truyện chỉ là một số hình ảnh và kỷ niệm tươi thắm còn lại, sáng rực trong tâm hồn của những kẻ đang, hay đã đi qua “Khúc Rẽ Cuộc Đời”. Đó là câu chuyện xung đột giữa Mơ và Thực, giữa những ước mơ sáng láng của tuổi nhỏ và những trò chơi khốc liệt của định mệnh, của chính cuộc đời. Hai người bạn - Khoa và Vĩnh - kẻ mong thành văn sĩ, kẻ ước được là người viết sử, nhưng: “Chao ôi! Trang đầu lịch sử của đời Vĩnh đã ghi chép những dòng máu lệ tử nhục.”

và Khoa, với “trời cao trên đầu”, với “vực thẳm dưới chân” liệu Khoa có thấy được một chân trời nào trên những bước đường ruổi dun mù mịt. Hay ước mơ kia chỉ còn là một hình ảnh đẹp ngày một vùi lấp trong những cơn phong ba của cuộc sống. Cũng như tất cả, mai đây chỉ còn là kỷ niệm ngày một đè nặng lên tâm thức của kẻ bị đuổi ra khỏi thiên đường thơ ấu:

“Khoa có bao nhiêu kỷ niệm gửi trong mắt chị Hiền, trong nụ cười Vĩnh, Bảo. Kỷ niệm tha thiết

Huỳnh Phan Anh

in hình vào miếng nắng, vào hàng cây, vào viên gạch huyện đường. Trọn đời, Khoa sẽ nhớ những buổi câu cá dưới gốc cây si nghe chị Hiền kể chuyện ma. Khoa sẽ nhớ bánh trắng Minh Giảng mỗi bận chị Hiền qua đây mua về. Khoa cũng không thể nào quên được manh áo len tím chị Hiền đan tặng nhân mùa lạnh, và nhất là tình thương mến chị Hiền trao Khoa. Người mẹ mớm cơm cho con mau lớn như chị Hiền mớm tình cảm cho Khoa biết mơ mộng. Khoa mong ước sau này Khoa bước xuống cuộc đời gặp nhiều chị Hiền... Khoa

cầu nguyện đất trời cứ thế này mãi mãi.”

Chị Hiền, cũng như bao tâm hồn bao dung, không mãi mãi như thế.

Và đất trời của tuổi nhỏ cũng không mãi mãi như thế.

Không còn gì ngoài những cơn ác mộng của cuộc sống.

“Phải chứng kiến lưỡi kiếm đâm từ ngực xuyên qua lưng ba Vĩnh. Phải chứng kiến ba Vĩnh gầy giữa trên vũng máu. Phải thấy xác chị Hiền trần truồng. Phải thấy mắt chị trợn trừng uất hận mới hiểu cách mạng và chiến tranh.”

Người ta gặp lại nhau sau bao nhiêu năm ngăn cách, đổi dời. Người ta bàng hoàng biết bao nhiêu. Tuổi thơ đã bị đốt cháy tan hoang. Và hiện tại thì giăng mắc mây mù. Nói gì? Liệu người ta còn biết nói với nhau những gì ngoài những “chuyện ngày xưa” để được sống lại một lần nữa trong khung cảnh thần thoại của tuổi nhỏ mơ mộng, để được nhìn lại một lần nữa những hình ảnh tuyệt vời rơi rớt từ quá khứ.

Cũng như nhân vật xưng “tôi” trong Hoa Thiên Lý, người con trai tên Khoa trong Khúc Rẽ Cuộc Đời chính là hình ảnh của một kẻ đi tìm lại quá khứ, một kẻ mang căn bệnh quá khứ, vận hành của câu chuyện là vận hành của một tâm hồn lợi ngược giòng thời gian, tìm đến chỗ hẹn hò cùng quá khứ và kỷ niệm, trước khi dấn thân vào dòng đời rộng lớn.

(còn tiếp)

HPA (SAIGON, 1972)

Trần Vũ đánh máy lại tháng 4-2024, từ khảo luận Duyên Anh, Tuổi Trẻ, Mơ và Thực của Huỳnh Phan Anh in tại Saigon năm 1972, Nxb Vàng Sơn, Chương III.

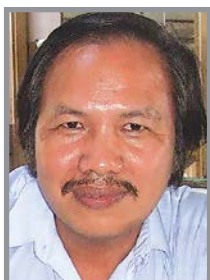

Thị trường bất động sản ở Việt Nam đến nay vẫn chưa “tan băng”, chứng khoán yếu, lãi suất tiết kiệm gửi ngân hàng thấp, trong lúc giá vàng đang tăng điên loạn khiến những người có tiền nhàn rỗi vô cùng lo lắng.

Mua vàng hay gửi tiết kiệm?

Còn ai gửi tiền ngân hàng?

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Lãi suất tiền gửi thấp

Cuối tháng 4/2024, chị Hương (Tân Bình, Sài Gòn) có sổ tiết kiệm 1 năm đáo hạn thì bất ngờ khi nghe thông tin lãi suất tiền gửi ngân hàng bị hạ thấp chưa từng thấy. Chị nói: “Hồi đầu năm nay tôi có hỏi ngân hàng thì biết lãi suất kỳ hạn 1 năm là 5.2% nhưng nay giảm còn 4.8%/năm. Nếu gửi 1 tỷ VNĐ, năm trước tôi lãi gần 100 triệu VNĐ còn năm nay lãi chưa đến 50 triệu VNĐ, giảm tới 50%. Trong khi đó, lúc gần Tết

Giáp Thìn 2024, gia đình chị Uyên (Thủ Đức) bỏ ra 6 tỷ VNĐ mua một căn nhà phố. Lý do theo chị, số tiền này hồi 3 năm trước chị gửi ngân hàng khi lãi suất tương đối cao. Riêng năm 2023, chị có mức lãi gần 520 triệu VNĐ khi lãi suất ở mức gần 10%/năm. Tuy nhiên, qua đầu năm 2024, lãi suất kỳ hạn 12 tháng chỉ xoay quanh mức 5.2 – 5.3% và vì thấy giá nhà đang giảm so với trước nên chị chọn mua nhà phố. Còn lại một ít, chị tiếp tục gửi ngân hàng kỳ hạn 3 tháng với tâm lý chờ xem có chỗ

nào đầu tư “ngon” hơn sẽ rút ra. Với loại kỳ hạn tiền gửi này hồi đầu năm 2024 chị nhận mức lãi suất 4.4%/năm, nhưng nay chỉ còn 3.4%/năm. Chị cho biết: “Việc mua nhà phố dù chưa tăng giá liên nhưng xem ra cũng bảo toàn đồng vốn và tôi nghĩ giá nhà sẽ tăng lại trong thời gian tới”.

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê VN, lãi suất gửi tiết kiệm của nhóm ngân hàng nhà nước kỳ hạn 3 tháng hầu hết hiện ở mức 1.9%/năm; nhóm ngân hàng thương mại từ 2.5 – 3.4%/năm. Với

kỳ hạn 6 tháng, các ngân hàng lớn 2.9 – 3.6%/năm; ngân hàng nhỏ từ 3.7 – 4.5%/năm. Riêng kỳ hạn 12 tháng, các ngân hàng lớn có mức 4.8%/năm; ngân hàng nhỏ hơn từ 4.85 – 5.1%/năm. Nhìn chung, mức lãi suất hiện tại phần lớn các kỳ hạn của các ngân hàng VN đều giảm từ 40% - 50% so với cùng kỳ năm ngoái dù đã được điều chỉnh tăng chút ít vào đầu tháng 5/2024. Cũng vì nguyên nhân này, số liệu của Ngân hàng Nhà nước VN cập nhật đến cuối tháng 3/2024 ghi nhận lượng tiền gửi ngân hàng của người dân giảm gần 37,000 tỷ VNĐ so với đầu năm 2023, tương đương 0.5%, xuống còn 6.7 triệu tỷ VNĐ. Lượng tiền gửi của các doanh nghiệp, công ty, tổ chức cũng giảm 171,000 tỷ VNĐ so với đầu năm 2023, giảm trên 2.3%, xuống còn 7.2 triệu tỷ VNĐ. Những con số này cho thấy người gửi tiền đã không còn chọn gửi tiết kiệm là ưu tiên hàng đầu như vài năm trước đây.

Gửi tiền ngân hàng hay mua vàng?

Trong khi đó, vào cuối ngày 10/5/2024, giá vàng miếng SJC tăng nhanh, phá đổ mọi kỷ lục tại VN từ trước đến nay, lên mức 92.4 triệu VNĐ/lượng, giá mua vào 90.1 triệu VNĐ. Giá vàng nhẫn 4 số 9 cũng tăng theo khi công ty SJC mua vào 74.8 triệu VNĐ,

Lãi suất ngân hàng xuống thấp

bán ra 76.5 triệu VNĐ/lượng. Với những người mua vàng miếng từ đầu năm 2024 (giá 76.7 triệu VNĐ/lượng) đến nay đã có lãi 13.3 triệu VNĐ/lượng và vàng nhẫn 9999 (giá đầu năm khoảng 64 triệu VNĐ/lượng) cũng lời được 10.8 triệu VNĐ/lượng. Riêng trên thị trường thế giới cùng thời điểm, vàng có mức 2,373 USD/ounce, quy đổi theo tỷ giá USD ngân hàng

tương đương 72.9 triệu VNĐ/lượng. Tốc độ tăng giá vàng nhanh khiến vàng miếng SJC ở VN đắt hơn quốc tế gần 20 triệu VNĐ/lượng!. Giải thích việc này, đại diện Công ty SJC cho biết do người dân mua vàng nhiều, trong khi số lượng vàng bán ra trên thị trường lại không tăng. Ở chiều ngược lại, những người có vàng hiện vẫn chưa chịu bán ra khiến

Người dân rút tiền khi lãi suất kém hấp dẫn

thị trường thêm khan hiếm. Ngoài ra gần đây, chính quyền VN cho ban hành Nghị định 24 quản lý thị trường vàng song không thành công. Hệ quả là sau những phiên đấu thầu thất bại, giá vàng SJC không xuống mà còn liên tục tăng cao. Nếu tình hình này còn kéo dài, khả năng giá vàng trong nước sẽ tiếp tục tăng khi lực mua trên thị trường cao hơn lực bán, ngay cả khi giá vàng thế giới không tăng mạnh.

Trong lúc thị trường bất động sản và chứng khoán ở VN tỏ ra thất thế thì một thời gian dài, việc gửi tiết kiệm ngân hàng là một trong những kênh “hút tiền” của người dân lẫn các công ty, doanh nghiệp. Tuy nhiên việc này chỉ đạt mức đỉnh vào năm 2022 đến đầu năm 2023 và bắt đầu giảm dần từ quý 2/2023 tới nay. Nguyên nhân là do giá vàng cứ liên tục tăng. Một giảng viên - chuyên gia kinh tế của trường Chính sách công và Quản lý Fulbright (không muốn nêu tên) nhận xét: “*Khi vàng thế giới liên tục lập đỉnh mới mà đặc biệt giá vàng trong nước có chiều hướng tăng mạnh đã giúp nhiều người mua thu lời lớn, do vậy thay vì gửi tiền ngân hàng, nhiều người xoay qua mua vàng. Tùy vào mức tiền nhàn rỗi, bạn có thể quyết định nên gửi tiết*

kiếm hay mua vàng cho phù hợp. Bản thân tôi nghĩ rằng với khoản tiền nhàn rỗi không nhiều thì không nên đầu tư vàng bởi sự lên xuống đột ngột của nó có thể khiến bạn thua lỗ trong tích tắc. Thay vào đó nên gửi tiết kiệm bởi điều này giúp bạn an toàn hơn thay vì mạo hiểm, song dĩ nhiên cần xác định tiền gửi ngân hàng có thể bị mất giá do lạm phát. Còn với người ưa sự mạo hiểm, “liều ăn nhiều” thì bạn có thể mua vàng miếng để tích trữ và sinh lời qua thời gian. Với số vốn đầu tư lớn cũng đồng nghĩa với việc bạn sẽ trụ được trên thị trường này lâu hơn và tỷ lệ sinh lời có thể sẽ cao hơn so với những người có vốn ít...”

NS

Chen chúc nhau mua vàng

Giá vàng VN đang liên tục lập đỉnh

 ✓ DỄ ĐỌC

 ✓ DỄ THẤY

 ✓ DỄ CẮT

 ✓ DỄ TÌM

RAO VẶT

TRÊN BÁO TRẺ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG

TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGÀY , [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)

“Nỗi Đau Không Thể Xóa Nhòa”

PHƯƠNG TÔN

Bức ảnh “Nỗi đau không thể xóa nhòa” vừa được chọn là bức ảnh báo chí của năm 2024 của Mohammed Salem đã gây xúc động mạnh mẽ và đoạt giải thưởng danh giá World Press Photo Award của năm 2024.

Vào ngày 17.5.2023, nhiếp ảnh gia Mohammed Salem đã chụp được hình ảnh người phụ nữ Palestine Inas Abu Maamar, 36 tuổi, đang ôm chặt xác của cháu gái Saly, 5 tuổi, đã thiệt mạng trong một cuộc không kích của Israel tại bệnh viện Nasser ở Chan Yunis, thuộc miền Nam Dải Gaza.

Bức ảnh của Mohammed Salem đã khắc họa một cách chân thực nỗi đau vô bờ bến mà người dân Gaza phải gánh chịu do cuộc xung đột giữa Israel và quân khủng bố Hamas. Đây là một hình ảnh làm lay động lòng người, minh họa một cách sinh động cho thảm họa nhân đạo ở Dải Gaza. Ban giám khảo của World Press Photo đã ca ngợi bức ảnh là “cái nhìn sâu sắc đầy cảm động về nỗi đau vô bờ bến” và đánh giá cao khả năng của Salem trong việc “bắt trọn

cảm xúc mãnh liệt của khoảnh khắc này.”

Bức ảnh của Mohammed Salem, đoạt giải World Press Photo Award 2024, là một tác phẩm đầy sức mạnh và cảm xúc. Bức ảnh này không chỉ là một cách thể hiện nghệ thuật tuyệt vời, nhưng thật ra, nó là một lời nhắc nhở cay đắng, đau đớn và chân thật vào cảnh tàn khốc của chiến tranh, về những hậu quả của chiến tranh và bạo lực đối với những

người vô tội, gợi lại nỗi đau không thể diễn tả của một phụ nữ đang ôm xác một đứa bé, được bọc kín toàn thân trong một tấm khăn trắng.

Người phụ nữ trong bức ảnh che mặt mình, nhưng vẫn không che được nỗi đau trong lòng. Cánh tay của cô ôm chặt xác của đứa bé như là một hành động, tuyệt vọng và đau buồn.

Tấm khăn trắng vừa bọc kín toàn bộ cơ thể của đứa bé, như một lời

giải bày sự vô vọng và vô dụng. Không chỉ là một cảnh tượng, bức ảnh này là một lời nhắc nhở về sự đau khổ của hàng triệu người phụ nữ và trẻ em trên khắp thế giới, những người chịu đựng nhiều năm chiến tranh, bạo lực và khủng bố.

Bức ảnh “Nỗi đau không thể xóa nhòa” của Mohammed Salem là một lời cảnh báo, một lời kêu gọi về sự nhân ái và sự hiểu biết. Nó gọi lên sự đau khổ mà con người gánh chịu và hy vọng sẽ làm dậy sóng ý thức cộng đồng về tình trạng khủng hoảng nhân đạo đang diễn ra khắp nơi.

Bức ảnh của Mohammed Salem đã thu hút sự chú ý trên toàn thế giới, gây ra những cảm xúc mạnh mẽ, đã khơi dậy những cuộc thảo luận và tranh luận về xung đột Gaza. Đây là chứng minh quan trọng cho thảm kịch nhân đạo đang diễn ra ở Dải Gaza và là lời nhắc nhở về sự cần thiết cấp bách của một giải pháp hòa bình cho cuộc xung đột. Nó là một lời nhắc nhở cay đắng về sự vô nghĩa của chiến tranh và bạo lực. Bức ảnh này không chỉ là nghệ thuật mà còn là một lời kêu gọi hòa bình và sự hiểu biết lẫn nhau trong thế giới đầy xung đột ngày nay.

PT

HOÀNG VŨ

GMO là chữ viết tắt của genetically modified organism - sinh vật biến đổi gene, là những sinh vật đã được sửa đổi cấu trúc gene bằng phương pháp kỹ thuật di truyền, nhằm nhiều mục đích khác nhau. Sau đây chúng ta tìm hiểu sơ lược về lý do một số thực phẩm chúng ta ăn hàng ngày đã được biến đổi như vậy. Ở kỳ báo sau sẽ đề cập đến lợi và hại của thực phẩm GMO.

Thực phẩm GMO

2 KỲ - KỲ 1

Bắp

Hầu hết bắp bạn ăn đều được biến đổi gene để kháng sâu bệnh và thuốc diệt cỏ, ảnh hưởng đến rất nhiều loại sản phẩm làm từ bắp.

Đậu nành

Được biến đổi để chống lại thuốc diệt cỏ, chúng có trong mọi thứ, từ đậu phụ đến sữa bột trẻ em.

Cải dầu

Dầu hạt cải (canola oil) được dùng trong nhiều nhà bếp, có nguồn gốc từ cây cải dầu GMO, được biến đổi để chống lại thuốc diệt cỏ, giúp nông dân trồng trọt và thu hoạch dễ dàng hơn.

Zucchini

Được biến đổi gene để chống lại các loại virus, mang lại những cây khỏe mạnh hơn và thu hoạch bảo đảm hơn.

Củ cải đường

Được biến đổi gene để kháng thuốc diệt cỏ. Một phần đáng kể lượng đường bạn ăn bắt đầu hành trình dưới dạng cây trồng biến đổi gene.

Đu đủ

Đu đủ Hawaii thường được biến đổi gene để chống lại ringspot virus gây bệnh đốm vòng, đồng thời giúp ngăn chặn tình trạng mất mùa đu đủ.

Alfalfa

Loại cây trồng làm thức ăn cho gia súc này thường được biến đổi gene để chịu được thuốc diệt cỏ, dẫn đến cây trồng khỏe mạnh hơn và năng suất cao hơn.

Cà chua

Thực phẩm biến đổi gene đầu tiên là cà chua Flavr Savr để có thời hạn sử dụng lâu hơn. Tuy không còn trên thị trường nữa nhưng những loại cà chua GMO khác vẫn còn tồn tại.

Khoai tây

Một số loại khoai tây được biến đổi gene để chống lại vết bầm, vết thâm đen, kéo dài độ tươi và giảm lãng phí thực phẩm.

Cà tím

Một số giống cà tím đã được biến đổi gene để chống lại sâu bệnh, giảm nhu cầu sử dụng thuốc hóa chất trừ sâu và tăng cường khả năng phục hồi của cây trồng.

Squash

Zucchini, yellow squash có thể được biến đổi gene để chống lại virus, giúp duy trì sức khỏe cho sản phẩm và năng suất cây trồng.

Táo

Một số loại táo được biến đổi để chống lại hiện tượng chuyển sang màu nâu sau khi cắt, giúp tăng cường sức hấp dẫn và thời hạn sử dụng.

Gạo

Một số gạo được biến đổi gene để làm giàu vitamin A, chống lại sự thiếu hụt vitamin này ở các nước nghèo, cung cấp nguồn dinh dưỡng quan trọng.

(còn tiếp)

Don làm tôm quanh năm nên ít viết thư từ, ngay cả email, phần lớn thông tin đăng lên đây chỉ là lời nhắn qua điện thoại hay các cuộc gọi với khách hàng mà Don xin phép được ghi lại. Do vậy chữ “lá thư” xin hiểu cho Don là như vậy. Xin cảm ơn quý khách nhiều lắm.

những lá thư mới nhận !

ALEX ANH VŨ: Em order anh Don lần này là lần thứ nhì, một lần trước Tết, tôm ngon bá cháy luôn. Ai ăn cũng thích, tại lúc đó thịt thà nhiều nên ai cũng “chiếu cố” nhiệt tình mấy món chế biến từ tôm khô. Lần này, em order cách đây 2 tuần, lần đầu tiên em thấy một loại tôm khô đẹp như vậy, màu sáng, tươi, em đem ra làm mỗi luôn, không cần chế biến. Mẹ em thì nói size này là size Large chứ đâu phải Medium mà sao anh chỉ tính M. Cho em hỏi là anh Don có nêm màu không vậy?.

DON: Cảm ơn Vũ đã chịu khó nhắn tin cho anh Don rất chi tiết. Anh rất vui khi mọi người yêu thích đặc sản này. Mỗi mùa, tôm có sự thay đổi về kích thước và màu sắc do lượng thức ăn, chủ yếu là vì sinh dục hay không. Năm nay, tôm đẹp màu, sáng láng là vậy, tôm anh Don đưa ra thị trường nguyên chất 100%. Em yên tâm!

DÌ PHƯƠNG: Dì Phương rất cảm động khi Don cho người mang tôm đến tận nhà cho Dì. Mấy hôm nay Dì bị đau chân, lên xuống apartment khó khăn, mấy hôm trước, có đồ gửi từ bưu điện thì Dì nhờ chú em lấu dưới mang lên dùm.

Lúc Dì nói chuyện với chú Don là chỉ tâm sự cho khuây khỏa vậy thôi, đâu ngờ chú cho người giao tận nhà, nhanh hơn cả Bưu Điện. Cảm ơn chú Don rất nhiều. Làm ăn có tâm, có lòng như chú Trời Phật sẽ đãi lại dư dật bội phần.

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về tận nhà hoặc tiệm
trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

SỨC KHỎE LÀ VANG!

**KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU
KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN**

100%
NGUYÊN CHẤT

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

MADE IN USA

ORDER

XIN GỌI ANH : DON

235.4564

FREE SHIPPING
5 lbs trở lên

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

★ **WWW.TOMKHOUS.COM**

750

đô la là số tiền cơ quan FEMA của chính phủ giúp đỡ một lần cho các gia đình nào trong khu vực bị ảnh hưởng trong cơn bão tại Houston, Texas hồi tuần trước. Những gia đình bị thiệt hại nặng có thể nộp hồ sơ chi tiết với FEMA.

1,200

người bị thiệt mạng hàng năm đã không mang đai an toàn khi các vụ tai nạn lưu thông xảy ra, theo NHTSA. Việc thắt đai an toàn với tài xế lẫn hành khách là luật và bảo đảm an toàn cho những người trong xe một khi có tai nạn.

396

đô la là giá bán một trái thơm (dứa) Rubyglow đặc biệt và đã được các nhà hàng sang tại California và Las Vegas mua sạch. Hồi đầu tháng, hãng Del Monte Produce cũng bán giống dứa đặc biệt của mình với giá \$400/trái.

74

tuổi, Thủ tướng Do Thái Benjamin Netanyahu vừa bị Tòa Án Công Pháp Quốc Tế ICC ra lệnh bắt giữ cùng với Bộ trưởng Quốc Phòng Do Thái hồi tuần trước vì cáo buộc Do Thái đang thực hiện tội ác chiến tranh với người dân Palestine.

713

nhà hàng, hệ thống Red Lobster được thành lập từ năm 1968 vừa khai phá sản hồi tuần trước và sẽ đóng cửa một số nhà hàng. Red Lobster là hệ thống nhà hàng của Mỹ, có trụ sở chính tại Florida và được tập đoàn Thai Union Group của Thái Lan sở hữu.

20

tuổi, một thanh niên gốc Việt là Kevin Huy Bùi vừa nhận tội với tòa án và có thể đối diện bản án đến 60 năm tù. Năm 2020, lúc 16 tuổi, khi bị mất iPhone, Kevin đã dò nhầm gia đình lấy trộm phone của mình nên đã cùng hai người bạn đốt nhà gia đình đó, làm chết 5 người.

11

khiếu nại với Cục An toàn Xa lộ Hoa Kỳ NHTSA về an toàn, xe Vinfast đã chính thức bị NHTSA điều tra từ tuần trước về sự an toàn khi liên quan đến tai nạn làm thiệt mạng cả gia đình 4 người.

17,000

đô la là mức tiền tối đa cho con cái hay thân nhân mỗi năm mà không phải khai thuế, theo IRS. Nếu cho quá số tiền này thì phải khai thuế nhưng chưa nộp lại tiền cho đến khi đạt mức giới hạn suốt đời không chịu thuế là 12 triệu đô la.

28

tuổi, trưởng nữ tỉ phú Bill Gates là Jennifer Gates vừa tốt nghiệp bác sĩ Nhi khoa hồi tuần trước. Jennifer từng là một tay đua ngựa chuyên nghiệp có giải thưởng và lấy chồng là một vận động viên đua ngựa Olympic hồi 2021.

Hợp tác với **tre** tại sao không?

Một cây làm chẳng nên non,
Ba cây chụm lại nên hòn núi cao !

Nếu bạn có những kế hoạch, những sáng kiến, những ý tưởng mà chưa biết bắt đầu ra sao, quảng bá thế nào, hợp tác với ai hoặc tìm kiếm một partner trong mọi lĩnh vực ...

Xin liên lạc với chúng tôi.

info@trenews.net

Trẻ sẽ cùng bạn tham khảo để thực hiện,
hoàn toàn không có chi phí.

Vàng trong dân còn nhiều ...

Đại diện Cục Quản lý thị trường TP.HCM cho biết sắp tới đây vàng không có hóa đơn, chúng nhận của nhà nước là vàng không rõ nguồn gốc sẽ bị nhà nước CSVN tịch thu. Trong khi chế độ CSVN chỉ mới cấm quyền có được mấy mươi năm nay, còn vàng và dân tộc này gắn liền với nhau cả hàng ngàn năm nay lận. Từ bao triệu đại trước, triệu đại này tiếp nối triệu đại kia lên nắm quyền cai trị nhân dân, chẳng có triệu đại nào đi chứng minh nguồn gốc của vàng. Bởi vì nguồn gốc của vàng là giá trị của nó. Vàng cũng chỉ là một loại hàng hoá được kinh doanh bình thường theo xu hướng thị trường thế giới, còn trong mắt quan chức, đảng viên CSVN thì lại là một loại tài sản thuộc nhà nước, cần bị "tịch thu".

Dân ta có câu nói: tìm thấy ma túy, hàng cấm trong nhà dân thì đó là của dân, nhưng tìm thấy vàng, kim cương trong nhà dân thì đó là của nhà nước.

Ông Nguyễn Quang Huy - Phó Cục trưởng Cục Quản lý thị trường TP.HCM (ẢNH: TUOITRE.VN)

Phân lô bán nền

Ngày 22-5-2024, Bí thư Thành ủy Phú Quốc (tỉnh Kiên Giang) - Lê Quốc Anh ký ban hành Công văn 1057 về việc tạm dừng giải quyết cho cán bộ, đảng viên là lãnh đạo các cấp đi nước ngoài.

Ngoài lý do thành phố Phú Quốc đang có rất nhiều công việc phải thực hiện như khai triển kế hoạch đề án phát triển tổng thể đảo Phú Quốc (phân lô bán nền?). Lý do chính là nhiều năm gần đây, các lãnh đạo CSVN đi nước ngoài đầu bất cứ lý do gì cũng không chịu về Việt Nam.

(ẢNH: THANHTRA.COM.VN)

Yêu râu xanh nóng cổ

Ngày 16-5-2024, công an tỉnh Bình Phước đã tạm giữ ông Trần Quốc Duy (sinh năm 1981, nguyên Bí thư tỉnh đoàn Bình Phước, đang là Giám đốc của Trung tâm xúc tiến đầu tư, thương mại và du lịch của tỉnh Bình Phước) về hành vi giao cấu đồng tính với trẻ vị thành niên.

Ông Duy và em Khoa (sinh năm 2008) quen nhau qua mạng xã hội. Khoảng 21 giờ ngày 15-5-2024, Duy đến nhà Khoa chơi. Thấy nhà vắng người, Duy đã chuốc thuốc Khoa rồi đưa Khoa vô phòng ngủ trong nhà và cởi quần Khoa ra và thực hiện hành vi quan hệ tình dục đồng giới với Khoa thông qua đường miệng và đường hậu môn. Một lúc sau, cha và mẹ của Khoa thấy con trai mình là có biểu hiện nôn ói và mệt mỏi không tự

chủ được, đồng thời có ông Duy bên trong phòng ngủ, có dấu vết của việc quan hệ tình dục. Họ đã khống chế Duy, la lên để cả xóm tới đập Duy nhập viện.

Trần Quốc Duy (ẢNH: DOANHNGHIEPHOINHAP.VN)

Tiền dân đi đâu...

Thời gian qua, cử tri và các cơ quan báo chí phản ánh tình trạng nhiều công trình cầu đường bộ tại Quảng Nam đã hoàn thành xây dựng nhưng phải 'đắp chiếu' do chưa có đường dẫn, gây lãng phí nguồn lực đầu tư.

Đơn cử, dự án cầu Thanh Nam (qua sông Thu Bồn) và hệ thống đường dẫn nối phường Cẩm Châu và phường Cẩm Nam (TP. Hội An, tỉnh Quảng Nam) có tổng kinh phí 337 tỷ VND, khởi công vào năm 2020 và dự kiến hoàn thành trong 2023. Tuy nhiên, đến nay cầu Thanh Nam đã hoàn thiện các hạng mục trên cầu nhưng chưa thể đưa vào sử dụng do chưa hoàn thành đường dẫn vào cầu.

Tại huyện Núi Thành, công trình cầu Tam Giang tổng mức đầu tư hơn 150 tỷ VND được khởi công vào tháng 4-2017, dự kiến hoàn thành trong năm 2018 nhưng đến nay, sau hơn 6 năm khai triển, công trình vẫn dang dở, hai đường dẫn đến cầu chưa thể thi công xong.

: (ẢNH: VGP/NHẬT ANH)

Sân phơi lúa trăm tỷ

Cây cầu số 3 bắc qua sông Đăk Bla nối xã Vinh Quang và phường Nguyễn Trãi (thành phố Kon Tum) cầu có chiều dài hơn 330m, rộng 12m, có tổng mức đầu tư hơn 121 tỷ VND. Công trình do Ban Quản lý các dự án 98 (hiện nay là Ban Quản lý dự án đầu tư xây dựng các công trình giao thông, dân dụng và công nghiệp tỉnh Kon Tum - công ty nhà nước) làm chủ đầu tư. Cây cầu được thi công từ năm 2019 và hoàn thành vào cuối năm 2021. Nhưng từ đó đến nay, cầu thành nơi phơi lúa.

Một số nhà dân xung quanh cho hay, sau 3 năm đến nay vẫn chưa đến bù, đường cũng không thấy làm, dân muốn sửa nhà cũng không dám vì không biết khi nào làm đường.

(ẢNH: TẠ VINH YẾN/BAOGIAOTHONG.VN)

Tự đá chén cơm

Việt Nam dựa vào đầu tư nước ngoài để tăng trưởng kinh tế và đang cố gắng thu hút các ngành thâm dụng năng lượng, như sản xuất chất bán dẫn. Tuy nhiên, đợt nắng nóng vào tháng 5 và tháng 6 năm ngoái đã gây ra tình trạng thiếu điện, làm gián đoạn hoạt động kinh doanh ở miền Bắc, gây thiệt hại 1.4 tỷ USD, tương đương 0.3% tổng sản phẩm quốc nội, theo ước tính sơ bộ của Ngân hàng Thế giới (WB).

Hồi tháng 3-2024, Thủ tướng Phạm Minh Chính cam kết với các nhà đầu tư nước ngoài rằng tình trạng thiếu điện sẽ không tái diễn.

Vậy mà mới đây, ngày 21-5, tờ Reuters chính quyền Việt Nam đã kêu gọi nhà cung cấp của Apple - Foxconn tự nguyện giảm sử dụng điện 30% tại các nhà máy lắp ráp thuộc các tỉnh miền Bắc.

Nhà máy Foxconn Việt Nam. (ẢNH: FOXCONN VIỆT NAM).

Hay không bằng hèn

Ông Trần Thanh Mẫn (sinh 1962, Phó chủ tịch thường trực điều hành Quốc hội CSVN) vừa trúng cử Chủ tịch Quốc hội CSVN khóa XV với tỷ lệ tán thành tuyệt đối từ các đồng đảng.

Đại tướng công an Tô Lâm (sinh 1962, bộ trưởng Bộ Công an CSVN) cũng được đồng đảng làm Chủ tịch nước CSVN và rời khỏi chức vụ Bộ trưởng Công an. Theo giới quan sát chính biến, ông Tô Lâm sẽ là ứng cử viên hàng đầu cho chức vụ Tổng bí thư CSVN tại Đại hội 14-1-2026. Lúc đó, một ghế ổng ngồi, một ghế dùng để gác chân.

Em trai của cố Chủ tịch nước CSVN, Bộ trưởng Công an CSVN Trần Đại Quang - Thượng tướng Trần Quốc Tỏ (ủy viên Trung ương Đảng, Phó bí thư Đảng ủy Công an, Trung ương, Thứ trưởng

Bộ Công an CSVN) được giao điều hành hoạt động của Bộ Công an CSVN cho tới khi có Bộ trưởng mới.

Tô Lâm và Trần Thanh Mẫn (ẢNH: DANGCONGSAN.VN)

Phạm Đoan Trang (ẢNH: CPJ/PAUL MOONEY)

Tự do sáng tác nhưng đừng đảng

Tại đêm gala trao giải thưởng hôm 16-5 ở New York, Tổ chức Văn Bút Mỹ (PEN America) trao giải thưởng Tự do sáng tác Barbey 2024 cho nhà báo độc lập Phạm Đoan Trang.

Giải thưởng này được trao hàng năm cho một nhà văn đang bị bỏ tù vì những tác phẩm của mình và ghi nhận lòng dũng cảm và sự hy sinh khi đối mặt với áp bức.

Nhà báo Phạm Đoan Trang (45 tuổi) bị bắt giữ vào năm 2020 và bị tuyên án 9 năm tù vào năm 2021. Bà từng là phóng viên của một số tờ báo Nhà nước Việt Nam và đã viết những quyển sách bị chính quyền cấm lưu hành như Chính Trị Bình Dân, Cẩm Nang Nuôi Tù, Phản Kháng Phi Bạo Lực... Bà cũng tham gia viết những báo cáo song ngữ về tình hình nhân quyền và dân chủ ở Việt Nam mà nổi bật là Báo Cáo Đồng Tâm...

Độc quyền = độc ác

Hôm 20-5, tổ chức nhân quyền The 88 Project (Dự án 88, có trụ sở tại Hoa Kỳ) cho biết chính quyền Việt Nam vừa bắt giam ông Vũ Minh Tiến (Trưởng Ban Chính sách - Pháp luật của Tổng Liên Đoàn Lao động CSVN, đồng thời nguyên là Viện trưởng Viện Công nhân và Công đoàn - IWTU), với tội danh "làm lộ bí mật nhà nước" theo Điều 337 Bộ Luật Hình Sự.

Trước đó, ông Nguyễn Văn Bình (Vụ trưởng Vụ pháp chế thuộc Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội CSVN) - một người được xem là một nhà cải cách lao động của chính phủ, đã bị bắt với tội danh tương tự như ông Tiến.

Tổng Liên đoàn Lao động là cơ quan do nhà nước Việt Nam kiểm soát, CSVN vẫn chưa cho phép hình thành các công đoàn độc lập. Ông Bình, ông Tiến đang dẫn đầu các nỗ lực đưa Luật Lao động của Việt Nam phù hợp với tiêu chuẩn quốc tế, tạo điều kiện cho các công đoàn độc lập,

Ông Vũ Minh Tiến (ẢNH: HẢI NGUYỄN/VNECONOMY.VN)

Tại ông trời

248 tỷ VND tiền thuế để làm dự án chống ngập đường Võ Văn Ngân - Thủ Đức, song chỉ ngay trận mưa đầu mùa tháng 5, khu vực quanh chợ Thủ Đức đều biến thành “sông”. Nhiều tiểu thương tại chợ Thủ Đức ngán ngẩm vì phải chịu đựng tiếng ồn, bụi bặm thi công nhiều năm, giờ mưa xuống là con đường chìm trong biển nước, nặng nề hơn lúc chưa làm dự án chống ngập giá chục triệu đô la trên, hư hỏng hàng hóa, bán buôn thêm phần vất vả.

Chính quyền thành phố Thủ Đức nhận định dự án thoát nước đường Võ Văn Ngân đã phát huy hiệu quả, nhưng do mưa vượt... thiết kế, vì vậy cống bung, đường bể.

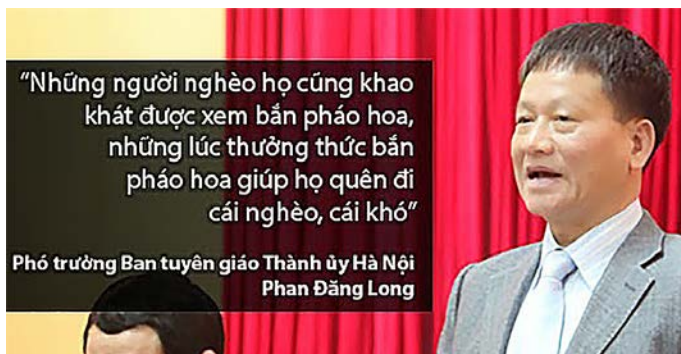
Nắp cống dốc ngược lên (ẢNH: VOVGIAOTHONG.VN)

Nghèo mà vẫn chơi trội

Trước đó, Công ty Hóa chất 21 (thuộc Tổng cục Công nghiệp quốc phòng) có văn bản đòi nợ Bộ chỉ huy quân sự và ủy ban tỉnh Quảng Trị để nghị thanh toán kinh phí bắn pháo hoa dịp Tết Nguyên Đán 2024, với số tiền gần 330 triệu VND.

Tỉnh Quảng Trị cho hay nguồn tiền bắn pháo hoa Tết Nguyên Đán 2024 từ nguồn xã hội hóa và có đủ, tỉnh sẽ chi trả trong thời gian sớm nhất.

Phó trưởng ban tuyên giáo thành ủy Hà Nội, ông Phan Đăng Long từng khẳng định những người dân nghèo tại Việt Nam “khao khát được xem bắn pháo hoa” để giúp “quên đi cái nghèo, cái khó”. Hiểu được điều đó, chính quyền Quảng Trị gom tiền của người dân nghèo (xã hội hóa) để bắn pháo hoa cho họ coi.

(ẢNH: DANLAMBAOVN.BLOGSPOT.COM)

Bí mật của ĐCSVN

Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà vừa ký Quyết định số 440 ban hành Danh mục bí mật nhà nước lĩnh vực y tế. Danh mục gồm 2 cấp độ tối mật và mật. Trong đó, bí mật nhà nước độ tối mật gồm hồ sơ bệnh án, thông tin, kết quả khám bệnh, chữa bệnh, kiểm tra sức khỏe của các ủy viên Bộ Chính trị, Ban Bí thư Trung ương Đảng CSVN... Ngoài ra, Tên, nguồn gốc, động lực, khả năng lây lan, đường lây của các tác nhân gây bệnh truyền nhiễm mới phát hiện lần số người mắc, người chết do bệnh truyền nhiễm nguy hiểm mới phát sinh chưa rõ tác nhân gây bệnh chưa được Bộ Y tế CSVN công khai cũng là bí mật nhà nước CSVN.

Cố chủ tịch CSVN Trần Đại Quang từng được tiết lộ mắc một loại vi rút hiếm độc nhưng không thể lây nhiễm dễ dàng qua đường tiếp xúc thông thường.

(ẢNH: TTXVN/BAOCHINHPHU.VN)

Đàng hoàng & Tử tế

TUỞNG NĂNG TIẾN

Hôm rồi, cháu Út hỏi: - Người mình hay nói “phải sống đàng hoàng tử tế”. Thế nào là “đàng hoàng”, hả bố?

Tôi lúng túng không biết trả lời sao cho gọn gàng và dễ hiểu nên đành phải kể lại cho con nghe mẩu chuyện ngắn gọn, của một nhà báo lấy lòng (Anh Ba Sàm) đọc được qua Thông Tấn Xã Vĩnh Hè:

“Sau 1975, có những thứ mà Sài Gòn, miền Nam làm cho hấn rất lạ và không thể quên. Một đêm, chạy xe máy về nhà (ông cậu), tới ngã tư đèn đỏ, ngó hai bên đường vắng hoe, hấn rồ ga tính vọt thẳng. Bất ngờ nghe bên tai tiếng thắng xe cái rẹt, liếc qua thấy ông

lão với chiếc xích lô trông không. Quê quá, phải dừng theo!”

Dù “đường xá vắng hoe”, ông xích lô vẫn “thắng xe cái rẹt”. Đây là cử chỉ, hành vi, thái độ của một người đàng hoàng (thấy rõ) khỏi phải giải thích lời thôi gì nữa!

Còn sự “tử tế” thì có phần tế vi hơn (và cũng không dễ tóm gọn trong vài ba từ ngữ) nên xin mượn chuyện của một người cầm bút tăm tiếng khác – nhà văn Nguyễn Quang Lập:

“Kỳ nghỉ hè năm sau, tháng 8 năm 1976, tôi mới được vào Sài Gòn... Khấp khởi và hồi hộp, rụt rè và cảnh giác tôi bước xuống lòng đường thành phố Sài Gòn

và gặp ngay tiếng dạ ngọt như mía lùi của bà bán hàng tạp hóa đáng tuổi mẹ tôi. Không nghĩ tiếng dạ ấy dành cho mình, tôi ngoảnh lại sau xem bà chủ dạ ai. Không có ai. Thì ra bà chủ dạ khách hàng, điều mà tôi chưa từng thấy...

Không may tôi vô ý quơ tay làm đổ vỡ ly cà phê. Biết mình sắp bị ăn chửi và phải đền tiền ly cà phê mất cậu bé hai mươi tuổi đổ lụng. Cô bé phục vụ chạy tới vội lau chùi, nhặt nhanh mảnh vỡ thủy tinh với một thái độ như chính cô là người có lỗi. Cô thay cho tôi một ly cà phê mới nhẹ nhàng như một lẽ đương nhiên...”

Cái lẽ “đương nhiên” rất “nhẹ nhàng” này là cách ứng xử hàng ngày và rất bình thường của dân miền Nam, đối xử với bất cứ ai, chứ chẳng riêng chi đối với những người vừa mới chân ướt chân ráo đến mảnh đất này. Chẳng những thế, sự tử tế còn theo những chuyến tàu hay những chuyến xe (chở chiến lợi phẩm) ra tận miền Bắc luôn.

Nhà báo Nguyễn Thông tâm sự:

“Đất nước đã mắc phải một giống vi trùng có tên là tính đàng, nó kháng lại mọi yêu cầu tử tế của con người”. Trần Đình (Đền Cù, tập II. NXB Người Việt, CA 2014)

“Tháng 4.1977 tôi vào nhận công tác ở Sài Gòn, chỉ một thời gian ngắn hiểu rằng những gì mình được trang bị về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản bị sụp đổ hoàn toàn, hay nói chính xác hơn là đảo ngược. Những chuyến hàng, một dạng chiến lợi phẩm, ùn ùn chảy ra bắc, từ xe cộ, tivi, tủ lạnh, máy cassette, vải vóc, cục xà phòng, cây kem đánh răng, cục pin, hộp sữa tới cái kim sợi chỉ đều lên đường ngược bắc, đủ chứng minh cho cuộc nhận thức lại”.

Và có lẽ mãi cho đến thời điểm này thì người dân ở bên kia vĩ tuyến mới được nghe những câu hỏi rất lạ tai, từ những băng cassette của bên này:

- “Nói em về trời xanh không em” ?

- “Nói em về ngày vui không em” ?

Trước đó, có lẽ, trong những mẩu đối thoại hàng ngày của những người thuộc phe thắng cuộc (thường) chỉ là những câu hỏi trống không và khô khốc:

- Công tác ở đơn vị nào?

- Hộ khẩu ở đâu?

- Bố mẹ có còn sống không?

- Chưa phấn đấu vào Đoàn à?

- Tiêu chuẩn được mấy ký?

Có lãng mạn lắm thì

“Sự khác biệt giữa hai miền Nam - Bắc là lòng tử tế”. GS Nguyễn Văn Lục

ngay cả hai kẻ đang yêu cũng chỉ (khẽ khàng) nhắc đến miếng ăn thôi: “Hết rau rồi em có lấy măng không”?

Giáo sư Nguyễn Văn Lục kết luận: “Sự khác biệt giữa hai miền Nam - Bắc là lòng tử tế”.

Ồ hay! Nói thế, chả lẽ, miền Bắc không có ai và không có chi tử tế hết sao?

Có chứ nhưng (tiếc thay) không còn nữa. Nhà văn Phạm Xuân Đài cảm thán: “Buộc phải ‘sống điều, sống gian, sống vờ, sống giả’ qua vài ba thế hệ thì trách sao mà người dân không bớt dân tấm lòng tử tế”.

Thảo nào mà Good Country Index (GCI) xếp Việt Nam hạng bét trong chỉ số tử tế. Đã thế, G.S Nguyễn Văn Tuấn còn bàn thêm (và bàn ra) thế này đây:

“Tính chung, thứ hạng về tử tế của Việt Nam trên thế giới đứng hạng áp chót (124/125). Điều đáng nói hay cũng có thể xem là nhục là thứ hạng tử tế của VN chỉ

đứng chung bảng với mấy nước ‘đầu trâu mặt ngựa’ như Lybia, Iraq, Zim-babwe, Yemen...”

Tôi xin phép được thừa thêm: khi xếp thứ hạng về tử tế của Việt Nam trên thế giới đứng hạng chót thì tưởng cũng cần phải nói cho rõ là những con số này chỉ “thể hiện” sự tiểu tâm, ti tiện, bạc ác, và đố kỵ của đám “lãnh đạo” (đầu trâu mặt ngựa) ở xứ sở này chứ không liên quan dính dáng gì đến người dân Việt cả. Dân tộc này chưa bao giờ, và không bao giờ, tệ như thế cả!

Nhìn xem: có hàng ngàn cây cầu từ thiện, hàng trăm nơi nuôi dưỡng người già không nơi nương tựa và trẻ mồ côi đã được dựng xây khắp nơi chỉ nhờ vào lòng từ tâm và lòng nhân ái của người dân. Có hàng triệu mảnh đời rách nát đang được chia sẻ, hay đùm bọc bởi những đồng hương ruột thịt, từ trong cũng như ngoài nước. Cùng lúc, không thiếu những hình ảnh tốt đẹp tử tế tuy rất nhỏ bé,

tâm thường (“nhưng lay động lòng người”) hiển hiện khắp nơi:

- Đà Nẵng dễ thương với nước cam, nước suối mời người bán vé số, xe ôm ngày nắng nóng

- Trà đá miễn phí trong những ngày nắng nóng ở Quảng Ngãi

- Thầy trò vùng biển Hà Tĩnh gom xe đạp cũ tặng học sinh nghèo

- Ông Tư lục tỉnh xây nhà miễn phí cho người nghèo

- Vũng Tàu sắm xe cứu thương, chở người miễn phí

- Biên Hòa xuất hiện ngày càng nhiều những bình trà đá miễn phí dành cho những người lao động

Điều kỳ diệu là tính cách đàng hoàng có thể “lây” từ người dân của miền này, sang miền khác. Báo Giao Thông vừa hớn hỏ đi tin: “Hình ảnh ‘lạ’ trên đường Hà Nội ... Mới đây, bức ảnh hai người đàn ông đi xe máy dừng chờ đèn đỏ giữa đêm khuya ở Hà

“Giữa ngày mưa lạnh miền Bắc, những nghĩa cử của lòng người thật khiến chúng ta ấm lòng.” FB Thanh Tùng Trương - 03/02/2024

Nội nhận được sự tán dương và chia sẻ mạnh mẽ.”

Lòng tử tế cũng thế, cũng dễ dàng lan tỏa khắp nơi:

- Hà Nội: Phát miễn phí 500 suất cơm mỗi ngày cho người khó khăn

- Hà Nội: Phát cơm, cháo và chè miễn phí cho bệnh nhân khó khăn

- Nhóm bạn trẻ xuyên đêm ‘cứu hộ’ xe máy miễn phí ở Hà Nội

- Học sinh trường chuyên Hà Nội nấu cơm, phát miễn phí cho người nghèo

- Cặp đôi Hà Nội phát khẩu trang miễn phí cho người qua đường

- Hà Nội: vườn rau từ thiện của người phụ nữ hết lòng vì người nghèo

Và nơi mà tấm lòng tử tế vô cùng cảm động vừa được ghi nhận lại ở mãi huyện Hữu Lũng, Lạng Sơn – theo FB Thanh

Tùng Trương:

Một gia đình 7 người gồm 2 vợ chồng và 5 người con nhỏ cùng đi trên một chiếc xe máy từ tỉnh Điện Biên đến cửa khẩu Tân Thanh - Lạng Sơn (Khoảng cách trên 600 km chủ yếu là đèo dốc) để tìm việc làm. Anh chị mong có người thuê bốc vác để có tiền nuôi con. Giữa thời tiết những ngày mưa giá rét.

Trên hành trình ấy, những người đi đường tốt bụng đã chụp lại hình ảnh này, đăng trên mạng xã hội. Và điều kỳ diệu đã xảy ra đến. Hội thiện nguyện Hữu Lũng, Lạng Sơn đã liên hệ với Trung tâm Hy vọng của người cha Nguyễn Trung Chắt (Ông là người đã nuôi dưỡng 304 người con là trẻ mồ côi). Bằng tình yêu thương của một người cha, ông Chắt đã quyết định nhận hỗ trợ khẩn cấp cho gia đình.

Trước tiên, gia đình sẽ được đưa về trung tâm để có chỗ ăn ở giữa ngày mưa giá lạnh. Sau đó, nếu nhận được sự đồng ý của gia đình và hoàn thiện các thủ tục với chính quyền, trung tâm thiện nguyện sẽ tìm việc cho 2 vợ chồng anh, chị, đồng thời nhận nuôi lớn 5 em nhỏ này tại Trung tâm Hy vọng! Giữa ngày mưa lạnh miền Bắc, những nghĩa cử của lòng người thật khiến chúng ta ấm lòng.”

Vâng, đúng thế!

Tôi cảm thấy rất “ấm lòng” và xin được gửi lời cảm ơn chân thành đến ông Nguyễn Trung Chắt (người cha của những em bé mồ côi ở TRUNG TÂM HY VỌNG LẠNG SƠN) cùng chủ nhân của những quán bún bò không đồng, những quán ăn hai ngàn, những ly trà đá miễn phí giữa trưa nóng bỏng, những ổ bánh mì từ

thiện giữa lúc đói lòng, những chuyến xe cứu thương không phải trả tiền giữa lúc ngặt nghèo ...

Ơn Trời! Tuy “buộc phải sống điều, sống gian, sống vờ, sống giả” suốt gần cả thế kỷ qua nhưng đức khoan dung, tính vị tha, tình nhân ái, và tấm lòng tử tế chưa bao giờ mất (hắn) trong lòng dân Việt.

Nhà thơ Inra Sara ví von mọi nghĩa cử cao đẹp và thâm lặng của họ là “những dòng nước ản” với niềm tin rằng: “Những dòng nước ấy có mặt ở mọi thành phần, dưới mọi hình tướng, tình huống, cấp độ. Chúng ản mình giữa miền đất hình chữ S này, âm thầm chảy, khiêm cung nhưng đầy sức mạnh. Chúng sẽ trôi lên một ngày nào đó, chắc chắn.”

TNT

TPB LÊ PHƯỚC HẬU

Sinh năm 1947

Số quân 47/559.309. Hạ sĩ.

ĐƠN VỊ: Đại đội 268/ ĐPQ Biệt Lập thuộc, T/K Phong Dinh. Bị thương cụt chân trái, nửa bàn chân phải ngày 8/8/1970. Bị tai biến xuất huyết não, tiểu tiện không biết, nằm một chỗ từ năm 2020. Hoàn cảnh rất khó khăn.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Lê Phước Hậu

ĐỊA CHỈ: Số 607 quốc lộ 61, ấp Tân Long A, xã Tân Bình, huyện Phụng Hiệp, tỉnh Hậu Giang.

ĐIỆN THOẠI: 0932 742 755 hoặc 0906 114 737

TPB NGUYỄN HỒNG LẠC

Sinh năm 1955

Số quân 55/871.443. Binh 2.

ĐƠN VỊ: Đại đội 4, Tiểu đoàn 339 Địa Phương Quân thuộc T/K Tây Ninh. Bị thương cụt chân phải ngày 23/11/1974.

Sống nghề bơm vá xe trước cửa nhà ngày có ngày không, do không có đất vườn để có thời gian chăm sóc vợ bị gãy cổ xương đùi trái và nhiều chứng bệnh khác nên bị bại liệt 2 chân từ năm 2014. Hoàn cảnh hiện tại rất khó khăn.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc ông về ông Nguyễn Hồng Lạc

ĐỊA CHỈ: 234 tổ 17, ấp Thanh Hòa, xã Thanh Điền, huyện Châu Thành, tỉnh Tây Ninh.

ĐIỆN THOẠI: 0978 619 767

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreravot.com>

thói quen

Một thương gia người Nga thành công, lái chiếc Mercedes mới cầu về thăm quê cũ.

Đường lổm chổm ổ gà và đá dăm nên xẹp bánh. Ông lui cui tháo bánh xe.

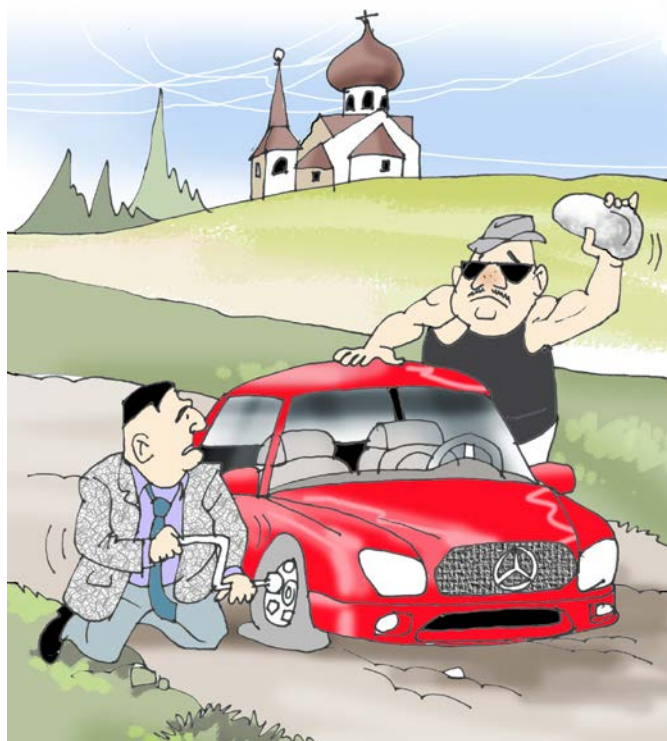
Vừa gỡ được cái bánh xe xẹp thì một người đi tới:

- Vladimir, phải là mầy đó không?
- Chính tao đây. Boris!
- Mầy đang làm gì vậy?
- Tao đang gỡ cái bánh xe!

Boris lượm một cục đá tổ bố, đập bể choang cái kiếng xe, hồi hả:

- Được lắm Vladimir! Mầy cứ lấy cái bánh xe! Phần tao, cái DVD player!

ĐOÀN XUÂN THU (LƯỢM LẶT)

BẢO HUÂN

Lý luận

Năm 1886.

Khi xe đạp mới xuất hiện. Tim là nhân viên bán hàng. Đến một trang trại nọ, hết lời thuyết phục chủ trại. Nhưng người chủ trại nói:

- Tôi muốn mua xe đạp lắm, nhưng rất tiếc mới đây tôi đã dồn tiền để mua một con bò giống.
- Thế ông dạo phố bằng gì?
- Tôi cũng có thể cưỡi bò đi dạo được.
- Kể cũng hơi kỳ cục nếu ai đó dạo phố trên lưng bò...
- Nhưng cũng không kỳ bằng người ta thấy tôi hì hục vắt sữa từ một chiếc xe đạp!

TRƯƠNG NGỌC YẾN (email)

BẢO HUÂN